

Ауыл шаруашылығы және
ветеринария біліктілігінің
салалық шеңбері бойынша
Салалық кеңес отырысында
2026 жылғы 06 маусым №2
хаттамасымен бекітілген

**АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫ ЖӘНЕ ВЕТЕРИНАРИЯ
БІЛІКТІЛІГІНІҢ САЛАЛЫҚ ШЕҢБЕРІ**

Мазмұны

1	Салалық біліктілік шеңберінің төлқұжаты	3
2	Жалпы ережелер	4
3	Саланың қазіргі жағдайы	5
4	Салалық талдау	12
5	Салалық біліктілік шеңберінің сипаттамасы	16
5.1	Салалық біліктілік деңгейлері бойынша кәсіптер (<i>кәсіби кіші топ – өсімдік шаруашылығы</i>)	16
5.2	Салалық біліктілік деңгейлері бойынша кәсіптер (<i>кіші кәсіби топ – мал шаруашылығы</i>)	20
6	Кәсіби және еңбек қызметіндегі процестерге сәйкес «Өсімдік шаруашылығы» кіші секторының сипаттамасы	23
7	Кәсіби және еңбек қызметіндегі процестерге сәйкес «Мал шаруашылығы» кіші секторының сипаттамасы	52
8	«Ауыл шаруашылығы және ветеринария» СБШ кәсіптік біліктілік картасы 2008 жылғы кәсіптердің халықаралық стандарттық классификациясы (ISCO-08) және Қазақстан Республикасының кәсіптердің ұлттық классификациясы 01-2017 ж.	74
9	Әзірленген/жаңартылған және әзірлеу/жаңарту үшін қажетті кәсіби стандарттар тізбесі	80
10	Қорытындылар мен ұсыныстар	92

1. Салалық біліктілік шеңберінің төлқұжаты

Ауыл шаруашылығы – халықтың азық-түлікке деген қажеттілігін қамтамасыз ету және өңдеуші өнеркәсіп салаларын шикізатпен қамтамасыз ету үшін ауыл шаруашылығы өнімдерін өндіретін Қазақстан Республикасы экономикасының негізгі салаларының бірі.

Қазақстан Республикасының еңбек нарығы мен білім беру жүйесін дамыту саласындағы мемлекеттік саясаты Ұлттық біліктілік жүйесін (ҰБЖ) дамытуға бағытталған. ҰБЖ құрамына Ұлттық біліктілік шеңбері (ҰБШ), салалық біліктілік шеңберлері (СБШ), кәсіптік стандарттар және біліктілікті бағалау жүйесі кіреді.

(СБШ) мыналарды қамтамасыз етеді:

саладағы біліктілік деңгейлерінің жүйелендірілген сипаттамасын;
еңбек қызметі түрлерін Ұлттық біліктілік шеңберіне сәйкес жіктеуді;
еңбек нарығы мен білім беру жүйесі талаптарының өзара сәйкестігін.

СБШ кәсіптік стандарттар мен білім беру бағдарламаларын әзірлеу кезінде қолданылады.

«Ауыл шаруашылығы және ветеринария» саласына Қазақстан Республикасының Экономикалық қызмет түрлерінің жалпы жіктеуішіне (ЭҚЖЖ, ҚР ҰК 03-2019) сәйкес екі таңбалы деңгейдегі мынадай экономикалық қызмет түрлері кіреді:

- А секциясы – «Ауыл, орман және балық шаруашылығы», оның ішінде:
01-бөлім – «Өсімдік және мал шаруашылығы, аңшылық және осы салаларда қызмет көрсету»;

- М секциясы – «Кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет», оның ішінде:

72-бөлім – «Ғылыми зерттеулер және әзірлемелер»;

75-бөлім – «Ветеринариялық қызмет»;

03-бөлім – «Балық аулау және балық өсіру»;

Саланың кәсіптік құрылымы

Кәсіптік топ

Кәсіптік топқа ауыл шаруашылығы және ветеринария саласында еңбек қызметін жүзеге асыратын жұмыскерлер кіреді, оның ішінде:

жұмысшы кәсіптерінің жұмыскерлері (*слесарьлар, реттеушілер және басқалар*);

техникалық персонал (*қараушылар, операторлар, техниктер, диспетчерлер және басқалар*);

негізгі буын мамандары (*агрономдар, гидротехник-инженерлер, мелиорация инженерлері және басқалар*);

аграрлық сектор ұйымдарының басқарушы персоналы.

Кәсіптік кіші топтар

Мынадай кәсіптік кіші топтар белгіленеді:

өсімдік шаруашылығы саласының мамандары;

мал шаруашылығы саласының мамандары.

2. Жалпы ережелер

2.1. СБШ миссиясы

Ауыл шаруашылығы саласында еңбек тиімділігін арттыруға, заманауи технологияларды енгізуге және Қазақстан Республикасының азық-түлік қауіпсіздігін қамтамасыз етуге бағытталған бірыңғай біліктілік жүйесін қалыптастыру.

2.2. СБШ пайымы

Саладағы адам ресурстарын басқару құралы ретінде біліктіліктерді жоспарлау жүйесін, кәсіптік ұтқырлықты және мансаптық даму траекторияларын дамыту.

2.3. СБШ мақсаты

Саладағы біліктілік деңгейлерінің құрылымдалған сипаттамасын қалыптастыру, жұмыскерлердің құзыреттеріне қойылатын талаптарды айқындау және кәсіптерді біліктілік деңгейлері бойынша бөлу.

2.4. СБШ міндеттері

- жұмыскерлердің біліміне, машықтарына және еңбек функцияларына қойылатын талаптарды айқындау;
- саланың заманауи және перспективалық технологияларын ескеру;
- кәсіптік стандарттарды әзірлеуге арналған әдіснамалық негізді қамтамасыз ету.

2.5. СБШ әзірлеу қағидаттары

- Ұлттық біліктілік шеңберіне сәйкестік;
- біліктілік деңгейлерінің сабақтастығы;
- тұжырымдардың бірімәнділігі және нормативтік айқындылығы;
- талаптардың әмбебаптығы;
- жұмыскерлердің кәсіптік дамуын қамтамасыз ету.

СБШ мынадай мақсаттарда қолданылады:

- кәсіптік стандарттар мен білім беру бағдарламаларын әзірлеу кезінде;
- еңбек нарығы саласындағы мемлекеттік саясатты қалыптастыру кезінде;
- еңбекақы төлеу жүйелерін әзірлеу кезінде.

СБШ-ның мақсаты – агроөнеркәсіптік кешен саласындағы мемлекеттік саясаттың іске асырылуын қамтамасыз ету.

3. Саланың қазіргі жағдайы

Ауыл шаруашылығы экономиканың I секторына – шикізат секторына жатады.

Экономикалық қызмет түрлері NACE Rev.2 халықаралық статистикалық

жіктемесі негізінде әзірленген Қазақстан Республикасының Экономикалық қызмет түрлерінің жалпы жіктеуішіне (ЭҚЖЖ, ҚР ҰК 03-2019) сәйкес айқындалған.

Салалық біліктілік шеңбері (СБШ) шеңберінде А секциясы – «Ауыл, орман және балық шаруашылығы», оның ішінде 01-бөлім қарастырылады, оған мыналар кіреді:

өсімдік және мал шаруашылығы өнімдерін өндіру;

аңшылық және осы саладағы ілеспе қызметтерді көрсету;

генетикалық түрлендірілген нысандарды қоса алғанда, ауыл шаруашылығы дақылдары мен жануарларын өсіру;

ауыл шаруашылығы саласында қосалқы қызметтер көрсету.

Үшінші деңгейдегі кодтарға мыналар жатады:

- 01.1 – біржылдық және екіжылдық ауыл шаруашылығы дақылдарын өсіру;
- 01.2 – көпжылдық ауыл шаруашылығы дақылдарын өсіру;
- 01.3 – өсімдіктерді көбейту;
- 01.4 – мал шаруашылығы;
- 01.5 – аралас ауыл шаруашылығы;
- 01.6 – ауыл шаруашылығы саласындағы қосалқы қызмет.

Бұдан басқа, СБШ шеңберінде М секциясы – «Кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет» қарастырылады, оған мыналар кіреді:

- 72-бөлім – ауыл шаруашылығы саласындағы ғылыми зерттеулер және әзірлемелер;
- 74-бөлім – аграрлық саладағы консультациялық қызметтер;
- 75-бөлім – ветеринариялық қызмет;
- 03-бөлім – балық аулау және балық өсіру.

Салалық біліктілік шеңберінің (СБШ) негізгі мақсаты – агроөнеркәсіптік кешен саласындағы мемлекеттік және салалық саясатты іске асырудың құралы болу, түпкілікті тұтынуға арналған бәсекеге қабілетті өнім өндіруге, сондай-ақ табиғи және ауыл шаруашылығы ресурстарын тиімді пайдалануға ықпал ету.

СБШ Қазақстан Республикасының Ұлттық біліктілік жүйесі шеңберінде саланың кәсіптік стандарттарын, білім беру стандарттары мен білім беру бағдарламаларын әзірлейтін сарапшыларға, әзірлеушілерге және жұмыс топтарының мүшелеріне, сондай-ақ жұмыс берушілерге, барлық деңгейдегі білім беру ұйымдарына, кәсіпорындардың басшылары мен мамандарына, студенттерге, білім алушыларға және олардың ата-аналарына арналған.

СБШ Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2023 жылғы 14 қыркүйектегі № 384 бұйрығымен (Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде 2023 жылғы 15 қыркүйекте № 33416 болып тіркелген) бекітілген Салалық біліктілік шеңберлерін әзірлеу және (немесе) өзектендіру қағидаларының әдістемелік ұсынымдарын ескере отырып әзірленді.

Топтарды сәйкестендірудің негізгі белгілері (4 таңба) осы топқа кіретін статистикалық бірліктермен өндірілген өнімнің негізгі бөлігін құрайтын нақты тауарлар мен қызметтер болып табылады.

RQ сонымен қатар 72 Ғылыми-зерттеу және тәжірибелік-конструкторлық жұмыстар (мамандар ауыл шаруашылығы ғылымдары саласындағы зерттеулер мен тәжірибелік-конструкторлық жұмыстар жүргізуге құқылы) және 74 басқа кәсіптік, ғылыми және техникалық қызмет (мамандар айналыса алады) бөлімдерін айта отырып, «Кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет» М бөліміне де қатысты қызмет – ауыл шаруашылығы саласындағы кеңес беру, 75 Ветеринариялық қызмет бөлімі қарастырылады. Бұл бөлім ауыл шаруашылығы немесе үй жануарларының жағдайын емдеуге және бақылауға байланысты іс-шараларды қамтиды. Топ 75.0 Ветеринариялық қызмет, сынып 75.00 Ветеринариялық қызмет, кіші сынып 75.00.0 Ветеринариялық қызмет, 03 Балық аулау және балық өсіру.

Ауыл шаруашылығындағы қызмет түрлерінің классификациясы

№ п/ п	ЭҚЖК бөлімі	ЭҚЖК бөлімі	ЭҚЖК тобы	ЭҚЖК сынып	ЭҚЖК классы
1	А «Ауыл, орман және балық шаруашылығы»	01 Бұл аймақтарда егін және мал шаруашылығы, аңшылық және қызмет көрсету	01.1 Бір немесе екі жылдық дақылдарды өсіру	01.11 Дәнді (күріштен басқа), бұршақ және майлы дақылдарды өсіру	01.11.1 Дәнді және бұршақ дақылдарын өсіру, оның ішінде тұқым шаруашылығы
2					01.11.2 Майлы дақылдарды және олардың тұқымдарын өсіру
3				01.12 Күріш өсіру	01.12.0 Күріш өсіру
4				01.13 Көкөністер мен бақша дақылдарын, тамыржемісті және түйнектерді өсіру	01.13.1 Картопты өсіру және отырғызу материалы
5					01.13.2 Көкөністерді, олардың тұқымдарын және көшеттерін өсіру
6					01.13.3 Қант қызылшасын және оның тұқымын өсіру
7				01.14 Қант	01.14.0 Қант

				қамысы өсіру	қамысы өсіру
8				01.15 Темекі өсіру	01.15.0 Темекі өсіру
9				01.16 Иіру дақылдарын өсіру	01.16.1 Шитті мақта өсіру
10					01.16.2 Иіру дақылдарын және олардың тұқымдарын өсіру
11				01.19 Басқа бір немесе екі жылдық дақылдарды өсіру	01.19.1 Мал азықтық дақылдарды және олардың тұқымдарын өсіру
12					01.19.2 Гүл өсіру, гүлді дақылдардың тұқым шаруашылығы
13					01.19.9 Басқа топтарға кірмейтін басқа бір немесе екі жылдық дақылдарды өсіру
14			01.2 Көпжылдық дақылдарды өсіру	01.21 Жүзім өсіру	01.21.0 Жүзім өсіру
15				01.22 Тропикалық және субтропиктік жемістерді өсіру	01.22.0 Тропикалық және субтропиктік жемістерді өсіру
16				01.23 Цитрус жемістерін өсіру	01.23.0 Цитрус жемістерін өсіру
17				01.24 Қара және тасты жемістерді өсіру	01.24.0 Қара және тасты жемістерді өсіру
18				01.25 Басқа да жемістерді, жидектер мен жаңғақтарды өсіру	01.25.0 Басқа да жемістерді, жидектер мен жаңғақтарды өсіру
19				01.26 Майлы жемістерді өсіру	01.26.0 Майлы жемістерді өсіру

20				01.27 Сусын өндіру үшін дақылдарды өсіру	01.27.0 Сусын өндіру үшін дақылдарды өсіру
21				01.28 Дәмдеуіштерді, шөптерді, дәрілік өсімдіктерді және парфюмерияда қолданылатын өсімдіктерді өсіру	01.28.0 Дәмдеуіштерді, шөптерді, дәрілік өсімдіктерді және парфюмерияда қолданылатын өсімдіктерді өсіру
22				01.29 Басқа көпжылдық дақылдарды өсіру	01.29.0 Басқа көпжылдық дақылдарды өсіру
23			01.3 Өсімдіктердің көбеюі	01.30 Өсімдіктердің көбеюі	01.30.0 Өсімдіктердің көбеюі
24			01.4 Мал шаруашылығы	01.41 Сүтті бағыттағы ірі қара малды өсіру	01.41.0 Сүтті бағыттағы ірі қара малды өсіру
25				01.42 Басқа ірі қара мен буйвол өсіру	01.42.0 Басқа ірі қара мен буйвол өсіру
26				01.43 Жылқы және жылқы тұқымдасының басқа да жануарларын өсіру	01.43.1 Жылқы өсіру
27					01.43.2 Есектерді, қашырларды немесе лошактарды өсіру және өсіру
28				01.44 Түйе тұқымдас түйелер мен басқа да жануарларды өсіру	01.44.0 Түйе тұқымдас түйелер мен басқа да жануарларды өсіру
29				01.45 Қой мен ешкі өсіру	01.45.0 Қой мен ешкі өсіру
30				01. 46 Шошқа өсіру	01.46.0 Шошқа өсіру
31				01.47 Ауыл шаруашылығы құстарын өсіру	01.47.1 Құс мясо, асыл тұқымды құс пен жас малды

					өсіру
32					01.47.2 Жұмыртқа өндірісі
33					01.47.3 Аралас өндіріс, жұмыртқа еті
34					01.47.4 Инкубациялық- құс шаруашылығы станцияларыны ң қызметі
35				01.49 Жануарлардың басқа түрлерін өсіру	01.49.0 Жануарлардың басқа түрлерін өсіру
36			01.5 Аралас ауыл шаруашылығы	01.50 Аралас ауыл шаруашылығы	01.50.0 Аралас ауыл шаруашылығы
37			01.6 Ауыл шаруашылығы дақылдарын өсіруге және жануарларды өсіруге ықпал ететін қызмет және егінді өңдеу жөніндегі қызмет	01.61 Өсімдік шаруашылығы на ықпал ететін қызме	01.61.1 Суару жүйелерін пайдаланудан басқа, өсімдік шаруашылығы на ықпал ететін қызмет
38					01.61.2 Суару жүйелерін пайдалану
39				01.62 Мал шаруашылығы на ықпал ететін қызмет	01.62.0 Мал шаруашылығы на ықпал ететін қызмет
40				01.63 Егінді өңдеу жөніндегі қызмет	01.63.0 Егінді өңдеу жөніндегі қызмет
41				01.64 Отырғызу үшін тұқым өңдеу қызметі	01.64.0 Отырғызу үшін тұқым өңдеу қызметі

42	М кәсіби, ғылыми және техникалық деятельность	72 ғылыми зерттеулер мен әзірлемелер	72.1 жаратылыстан у және техникалық ғылымдар саласындағы ғылыми зерттеулер мен эксперименттік	72.19 жаратылыстану және техникалық ғылымдар саласындағы өзге де ғылыми зерттеулер мен эксперименттік	72.19.9 жаратылыстану және техникалық ғылымдар саласындағы өзге де зерттеулер мен әзірлемелер
----	--	---	---	---	---

			әзірлемелер	әзірлемелер	
43		74 Өзге де кәсіптік, ғылыми және техникалық қызмет	74.9 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де кәсіптік, ғылыми және техникалық қызмет	74.90 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де кәсіптік, ғылыми және техникалық қызмет	74.90.9 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де кәсіптік, ғылыми және техникалық қызмет
44		75 Ветеринариялық қызмет	75.0 Ветеринариялық қызмет	75.00 Ветеринариялық қызмет	75.00.0 Ветеринариялық қызмет

Секциялар деңгейінде негізгі жіктеу белгілері статистиканы қалыптастыру кезінде нарықтық экономикалардағы процестерді сипаттау және талдау үшін қолданылатын ұлттық шоттар жүйесінде (ҰШЖ) қолданылатын өндірістік қызметтер мен өнімдердің негізгі сипаттамалары болып табылады. Бөлімдер мен топтар деңгейінде (тиісінше 2 немесе 3 белгі) біліктілік белгілері-өндірілетін және пайдаланылатын тауарлар мен қызметтердің мақсаты, шикізат түрі және өңдеу технологиясы.

Ауыл шаруашылығы саласындағы үрдістер мен кәсіби қызметтің өзара іс-қимылы

ҰБШ	Салалық біліктілік шеңбері		
Біліктілік деңгейі	Процестер		
8	1 бөлім. Басқару процестері		
7	Жалпы басшылық, негізгі өндірісті басқару, персоналды басқару		
6	2 бөлім. Өндірістік процесті дайындау өндірісті техникалық-экономикалық жоспарлаудың ішкі жүйесі;	3 бөлім. Негізгі өндірістік процестер Өсімдік шаруашылығындағы өндірістің барлық кезеңдерінің технологиялық процестері: негізгі өңдеу, егіс, а.-х. дақылдарды отырғызу, Егістер мен екпелерге күтім	4 бөлім. Өндірістен кейінгі процестер (сату) материалдық-техникалық жабдықтауды басқарудың кіші жүйесі (сатып алуды басқару); сатуды басқарудың ішкі жүйесі (сатуды басқару); өнім сапасын бақылау
5			
4			

		жасау, минералды және органикалық тыңайтқыштарды енгізу, а.-х. дақылдарды жинау және мал шаруашылығы салаларында: малды азықтандыру және күтіп-бағу, жас малды өсіру, сиырларды сауу, бордақылау және азықтандыру, табынды молайту.	
1-3	5-бөлім. Көмекші үрдістер Ауыл шаруашылығы машиналары мен жабдықтарын, құрал-саймандар мен жарақтарды қалпына келтіру; жөндеу және энергетикалық қызмет көрсету; еңбекті және қоршаған ортаны қорғау; көліктік қызмет көрсету; шаруашылық қызмет көрсету.		

4. Салалық талдау

Қазақстан Республикасының Ішкі экономикасының 2022-2023 жылдардағы шоттарын талдау ауыл шаруашылығы қызметінің түрлері бойынша өнімнің (қызметтердің) жалпы шығарылымы 9,5 трлн.теңгені құрайтынын көрсетеді.

ҚР АШМ деректері бойынша бүгінгі таңда 17,8 мың кәсіпорын ауыл шаруашылығы өнімдерін (*қызметтерді*) шығарумен айналысады және пайдаланылатын егіс алқаптарының саны 23,9 млн.га, жалпы өнім индексі – 109,1%.

Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар кадрларды даярлау бағытының жіктеуішіне сәйкес агроөнеркәсіптік кешен үшін кадрлар даярлау мынадай бағыттар бойынша жүзеге асырылады: *Агрономия, Мал шаруашылығы, Орман шаруашылығы, Балық шаруашылығы, Жерге орналастыру, Су ресурстары және суды пайдалану, Агроинженерия, Ветеринария.*

Техникалық және кәсіптік білім беру (ТЖКБ) мамандықтарының сыныптауышына сәйкес кадрлар даярлау мынадай бағыттар бойынша жүзеге асырылады: *Агрономия, Зоотехния, Орман шаруашылығы, Балық шаруашылығы, Аң аулау және аң шаруашылығы, Ауыл шаруашылығын механикаландыру, Ара шаруашылығы және жібек шаруашылығы, Ветеринария.*

Ауыл, орман және балық шаруашылығында 1 307 адамнан тұратын 6 100 кәсіпорын бар. АӨК-дегі ірі кәсіпорындар арасында жоғары білімі бар кадрларға қажеттіліктің болжамды картасы 2026 жылға 26 000 адам, 2027 жылы 26 000 адам және 2026 жылы 27 000 адамды құрайды.

Жоғары білімі бар кадрларды даярлау шеңберінде мамандықтар бойынша қажеттілік агрономдар, зоотехниктер және ветеринарлар мамандықтарында көш бастап тұр.

3 жылға арналған кадрларға болжамды қажеттілік			
Сала:	2026 ж.	2027 ж.	2028 ж.
Ауыл, орман және балық шаруашылығы	26 000	26 000	27 000
Ветеринария	3 000	3 000	3 000

Сондықтан, ауыл шаруашылығы өнімдерін өндіруде біліктілігі жоқ жұмысшылар, фермерлер мен аралас өнімдерді өндіруде жұмысшылар, тракторшылар қажет. Білім деңгейі бойынша техникалық және кәсіптік білімге сәйкес келеді (яғни, типтік/колледжге негізделген).

Жалпы алғанда, болжамды динамика шамалы өсуді немесе санның үлкен ауытқуынсыз көрсетеді.

2026 жылы Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің бұйрығымен ауыл шаруашылығы және ветеринария саласындағы Кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңес құрылды. Кеңес құрамына 11 мүше кіреді, оның ішінде: жұмыс берушілер мен қауымдастықтардан – 4 өкіл (*Шығыс Қазақстан ауыл шаруашылығы тәжірибе станциясы, «Мукинов» шаруа қожалығы, «Қазақстанның ауыл шаруашылығы кооперативтерінің ұлттық одағы» ЗТБ, «Қазақстанның Ет-сүт одағы» ЗТБ және ЖКБ*); білім беру ұйымдарынан – 2 өкіл (Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті, Еуразиялық аграрлық колледжі); «Атамекен» Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіпкерлер палатасы мен «Еңбек ресурстарын дамыту орталығы» АҚ-дан – 2 өкіл; Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігі мен «Ұлттық аграрлық ғылыми-білім беру орталығы» КеАҚ-тан – 5 өкіл. Осы кезең ішінде жоспарға сәйкес Кеңестің 3 отырысы өткізілді. Онда 4 кәсіптік стандарт қаралды. Ағымдағы жылға кәсіптік стандарттарды әзірлеу және өзектендіру жоспарлары қалыптастырылды.

Қазіргі уақытта қолданыстағы немесе өзектендіруді қажет ететін 138 кәсіптік стандарт бар, олар 385 кәсіп карточкасын қамтиды. Қосымша 133 кәсіп карточкасын әзірлеу жоспарлануда. Білім беру ұйымдарының сала кәсіпорындарымен өзара іс-қимылы

Қазіргі таңда техникалық және кәсіптік білім беру (колледж) кадрларын даярлау еліміздің 79 колледжінде жүзеге асырылады. Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру кадрларын 3 аграрлық университет пен 20 көпсалалы университет, оның ішінде 8 ірі факультет пен 12 кафедра базасында даярлайды. Техникалық және кәсіптік білім беру кадрларын даярлау Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрлігінің құзыретіне жатады.

Мемлекет еңбек нарығының қажеттіліктеріне сәйкес жыл сайын оқытуға мемлекеттік білім беру гранттарын (мемлекеттік білім беру тапсырысын) бөледі. Олардың саны жыл сайын орта есеппен 7–8 %-ға ұлғайып келеді.

Аграрлық жоғары оқу орындарында ауыл шаруашылығы бағыты бойынша 175-ке жуық білім беру бағдарламасы іске асырылуда. Олардың 70 %-ы кәсіптік стандарттар негізінде әзірленген және жұмыс берушілер мен сарапшылар тобының

міндетті қарауынан өткен.

Сонымен қатар, білім беру ұйымдары сала кәсіпорындарымен тығыз ынтымақтастық орнатқан. Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрлігінің мәліметтері бойынша:

еліміздегі колледж студенттері 500-ден астам кәсіпорында дуальды оқытудан өтеді; жыл сайын кәсіпорындар, әкімдіктер және басқа ұйымдар тарапынан кемінде 95 нысаналы мемлекеттік грант бөлінеді;

80 кәсіпорын колледждерге тәлімгерлік (шефтік) қолдау көрсетеді.

Жоғары оқу орындары 3 мыңнан астам кәсіпорынмен өзара ынтымақтастықта жұмыс істейді. Дуальды оқыту 215 кәсіпорынның базасында ұйымдастырылған. Жыл сайын жергілікті атқарушы органдар мен кәсіпорындар 40-тан астам грант бөледі. Білім алушылардың кәсіптік практикадан өту базасы 1000-нан астам кәсіпорынды қамтиды.

Жалпы алғанда, ауыл шаруашылығы бағыты бойынша жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру деңгейіндегі түлектер саны 3432 адамды құрады. Олардың жұмыспен қамтылу деңгейі 68–70 % болды. Жұмысқа орналаспаудың негізгі себептері – бала күтімі бойынша демалыс, әскери қызметке шақырылу және магистратура немесе докторантурада оқуын жалғастыру.

Кәсіптік қызметтің ірілендірілген түрлері (ҰҚЖ) шеңберіндегі түрлері мен кіші түрлері

Қызмет түрі	Қызметтің кіші түрлері	ҰҚЖ-дағы кіші түрдің үлесі (%)	Басқа қызмет түрлерімен байланыс (бар болса)
Ауыл шаруашылығы	Өсімдік шаруашылығы	53,14	Аралас ауыл шаруашылығы
	Мал шаруашылығы	46,60	Аралас ауыл шаруашылығы
	Ауыл шаруашылығы саласындағы қызметтер	0,26	Аралас ауыл шаруашылығы

Кәсіптік қызметтің үйлестірілген түрлері шеңберіндегі түрлері мен кіші түрлері

Қызмет түрі	Қызметтің кіші түрлері	ҰҚЖ-дағы кіші түрдің үлесі (%)
Ауыл шаруашылығы	Ауыл шаруашылығы өнімдерінің	100,0

	(қызметтерінің) жалпы шығарылымы	
Өсімдік шаруашылығы	Өсімдік шаруашылығының жалпы өнімі	53,9
	Маусымдық дақылдарды өсіру	51,4
	Дәнді дақылдарды (күрішті қоспағанда), бұршақ дақылдарын және майлы тұқымдарды өсіру	22,4
	Тұқым шаруашылығын қоса алғанда, дәнді және дәнді-бұршақты дақылдарды өсіру	17,3
	Майлы дақылдар мен олардың тұқымдарын өсіру	5,1
	Күріш өсіру	0,6
	Көкөністер мен бақша, тамыр және түйнек дақылдарын өсіру	20,3
	Картоп пен отырғызу материалын өсіру	7,7
	Көкөністерді, олардың тұқымдары мен көшеттерін өсіру	12,4
	Қант қызылшасы мен тұқымын өсіру	0,1
	Темекі өсіру	0,0
	Талшықты иіру дақылдарын өсіру	1,3
	Шикі мақта өсіру	1,3
	Жемшөп дақылдары мен олардың тұқымдарын өсіру	6,6
	Гүл өсіру, гүл дақылдарының тұқым шаруашылығы	0,2
	Көпжылдық дақылдарды өсіру	2,4
	Жүзім өсіру	0,4
	Цитрус жемістерін өсіру	0,0
	Анар мен тас жемістерді өсіру	1,5
	Жеміс ағаштарының, бұталардың және жаңғақтардың басқа түрлерін өсіру	0,5
	Питомник өнімдерін өндіру	0,1
	Жыл басынан аяғына дейін Өсімдік шаруашылығындағы аяқталмаған өндіріс құнының өзгеруі	0,0
Мал шаруашылығы	Мал шаруашылығының жалпы өнімі	45,8
	Сүтті мал тұқымын өсіру	18,4
	Мал мен буйволдың басқа да тұқымдарын өсіру	11,9
	Жылқылар мен басқа да тұяқты тұқымдарды өсіру	4,2
	Түйе және түйе өсіру	0,4
	Қой мен ешкі өсіру	4,4
	Шошқа мен шошқа өсіру	1,6
	Құс шаруашылығы	4,6
	Жануарлардың басқа түрлерін өсіру	0,3
Ауыл шаруашылығы саласындағы қызметтер	Ауыл шаруашылығы дақылдарын өсіру және жануарларды өсіру саласындағы қосалқы қызмет түрлері	0,3

5. Салалық біліктілік шеңберінің сипаттамасы

Саланың біліктілік деңгейлері бойынша кәсіптер кәсіптік кіші топтарға топтастырылады: кәсіптік кіші топ – өсімдік шаруашылығы және кәсіптік кіші топ – мал шаруашылығы.

5.1. Саланың біліктілік деңгейлері бойынша кәсіптер (кәсіптік кіші топ – өсімдік шаруашылығы)

Біліктілік деңгейі		Саланың біліктілік деңгейлері бойынша кәсіптер (кәсіптік кіші топ – өсімдік шаруашылығы)	Дипломдар, сертификаттар, куәліктер және жұмыс тәжірибесі
ҰБШ бойынша	СБШ бойынша		
1	1	Суғарушы, Жеміс-көкөніс қоймасының жұмысшысы, Бау-бақша шаруашылығындағы біліктілігі жоқ жұмысшы, Жеміс бағының жұмысшысы	Біліктілігі жоқ кадрлар
2	2	Егін жинау жұмысшысы, Жерді мелиорациялау жұмысшысы, Суғарушы	Біліктілігі жоқ кадрлар
3	3	Арамшөптермен күрес жөніндегі жұмысшы, Зиянкестермен күрес жөніндегі жұмысшы, Мақта мен талшықты дақылдардың шикізатын өңдеу бойынша шикізат жинақтаушы, Бақша дақылдарын өсіруші, Картоп өсіруші, Көкөніс өсіруші, Жаңбырлатып суару техникасына қызмет көрсету және пайдалану операторы, Тамшылатып суару жүйелеріне қызмет көрсету және пайдалану операторы, Линтер жабдықтарының операторы, Джин жабдықтарының операторы, Тоқыма өндірісінің кептіру жабдықтарының операторы, Тұқымды жібіту желісінің операторы, Білікті ауыл шаруашылығы жұмысшысы (аралас дақылдар), Жабық топырақ жабдықтарының операторы, Тұқым дәрілеу желісінің операторы, Ауыл шаруашылығы өндірісінің тракторшы-машинисі	Техникалық және кәсіптік білім, өндірістегі практикалық тәжірибе

4	4	Тұқым өсіруші, Күріш өсіруші, Жүзім өсіруші, Бақша дақылдарын өсіруші, Картоп өсіруші, Көкөніс өсіруші, Білікті ауыл шаруашылығы жұмысшысы (егістік дақылдары), Жеміс өсіруші фермер, Пестицидтерді қолдану және өсіру жұмыстарының жұмысшысы, Өсімдіктерді қорғау жөніндегі жұмысшы, Ашық және қорғалған топырақта көкөніс өсіру жөніндегі білікті жұмысшы, Бау-бақша және көшет шаруашылығы фермері, Дәнді дақылдар өсіруші фермер, Әртүрлі ауыл шаруашылығы дақылдарын өсіруге маманданған фермер, Көшет питомнигінің супервайзері (бригадирі), Қант қызылшасын өсіруші, Бағбан, Топырақтанушы (орта буын біліктілігі), Жеміс питомнигінің маманы, Жүзім өсіруші- шарапшы, Егісші, Әртүрлі ауыл шаруашылығы дақылдарын өсіруге маманданған бригадир,	Техникалық және кәсіптік білім, өндірістегі практикалық тәжірибе
---	---	--	---

5	5	Агроном (орта буын біліктілігі), Тұқым зертханасының зертханашысы, Өсімдіктер карантині жөніндегі техник, Далалық дақылдарды өсіру жөніндегі техник-агроном, Асыл тұқымды мал шаруашылығы жөніндегі техник, Жеміс-көкөніс өсіру жөніндегі техник, Ауыл шаруашылығы техникасы жөніндегі техник, Ветеринариялық техник, Инженер-механиктің көмекшісі	Жоғары білім және / немесе практикалық тәжірибе
6	6	Агроном, Тұқым шаруашылығы жөніндегі агроном, Агроном- жүзім өсіруші, Бау-бақша инженері, Жаңа техника мен технологияларды енгізу жөніндегі инженер, Өсімдіктерді қорғау жөніндегі агроном, Топырақтанушы-агроном, Агрохимик, Мелиорация инженері, Жерді мелиорациялау, рекультивациялау және қорғау жөніндегі маман, Агроэколог, Ауыл шаруашылығы техникасы жөніндегі инженер, Инженер- технолог (жалпы бейін), Сапаны бақылау жөніндегі инженер, Ауыл шаруашылығын механикаландыру инженері, Машина-трактор паркін пайдалану жөніндегі инженер,	Жоғары білім және / немесе практикалық тәжірибе
7	7	Бас инженер (ауыл шаруашылығында), Өсімдіктерді қорғау жөніндегі бас агроном, Бас мелиоратор, Бас механик (ауыл шаруашылығында), Ауыл шаруашылығы ұйымының басшысы (директор, президент және т.б.), Питомник менгерушісі, Бөлімше (ферма, ауыл шаруашылығы учаскесі) басқарушысы, Бөлімше менгерушісі (ауыл шаруашылығында), Участке бастығы (ауыл шаруашылығында)	Жоғары білім және/немесе жоғары оқу орнынан кейінгі білім практикалық тәжірибенің болуы

8	8	Ауыл шаруашылығы ұйымының басшысы (директор, президент және т.б.), Бас агроном Бас инженер (ауыл шаруашылығында),	Жоғары білім және/немесе жоғары оқу орнынан кейінгі білім практикалық тәжірибенің болуы
---	---	---	---

5.2 Саланың біліктілік деңгейлері бойынша кәсіптер (кәсіптік кіші топ – мал шаруашылығы)

Біліктілік деңгейі		Саланың біліктілік деңгейлері бойынша кәсіптер (кәсіптік кіші топ – өсімдік шаруашылығы)	Дипломдар, сертификаттар, куәліктер және жұмыс тәжірибесі
ҰБШ бойынша	СБШ бойынша		
1	1	Гуртовщик, Шопан, Шопан, Аралас өсімдік және мал шаруашылығы өнімдерін өндіруде біліктілігі жоқ жұмысшы	Біліктілігі жоқ кадрлар
2	2	Жүн қыркушы, жануарларды күту жөніндегі жұмысшы	Біліктілігі жоқ кадрлар
3	3	Сауыншы, Ара өсірушінің көмекшісі, Қымыз, шұбат жасаушы, Машинамен сауу операторы, Мал өсіруші, Құс өсіруші, Құсты қолдан ұрықтандыру жөніндегі оператор, Омарташы, Мал шаруашылығы кешендері мен механикаландырылған фермалардың операторы Жануарларды күту жөніндегі жұмысшы Ветеринариялық санитар Жем дайындаушы Балық кәсіпшілігі машиналары мен механизмдерінің машинисі Балық аулау құралын жасаушы Жүзу құралдарының электромеханигі Балық өңдеу жабдықтарының операторы Шошқа өсіру кешендері мен механикаландырылған фермалардың операторы,	Техникалық және кәсіптік білім, өндірістегі практикалық тәжірибе

4	4	Мал шаруашылығы кешендері мен фермаларының бригадирі, Қой шаруашылығы кешендері мен механикаландырылған фермалардың бригадирі, Мал шаруашылығына маманданған фермер, Ара өсіруші фермер, Ара өсіруші, Ауыл шаруашылығы машиналары мен жабдықтарын жөндеу жөніндегі слесарь, Ветеринариялық фельдшер, Зоотехник, Асыл тұқымды малдардың жұмыстары бойынша техник, Жануарлар мен құстарды қолдан ұрықтандыру операторы, Жануарларды ветеринариялық өңдеу операторы, Мал шаруашылығындағы техник-ұрықтандырушы Жануарларды қолдан ұрықтандыру жөніндегі техник Балық өсіруші техник. Гидротехник-балық өсіруші Ішкі су қоймадағы балықшы	Техникалық және кәсіптік білім, өндірістегі практикалық тәжірибе
5	5	Бөлімшенің (кешеннің, ауыл шаруашылығы учаскесінің, ферманың) зоотехнигі, асыл тұқымды іс жөніндегі Техник, Техник-мал өсіруші, Құс өсіруші Техник, Жануарларды қолдан ұрықтандыру жөніндегі Техник, Мал фермасына арналған жабдық механигі, Ауыл шаруашылығы машиналары мен тракторларын баптаушы Инженер балық өсіруші Ихтиопатолог Ихтиолог Инженер-гидробиолог Гидрохимия инженері Балықты қайта өңдеу жөніндегі инженер-технолог Балық өңдеу жабдықтарының механик-реттеушісі, Зоотехник, Зоотехник (ара шаруашылығы бойынша),	Жоғары білім және / немесе практикалық тәжірибе
6	6	Ветеринар, Ветеринарлық дәрігер, Ветеринарлық хирург Ауыл шаруашылығы ұйымының директоры	Жоғары білім және / немесе практикалық тәжірибе

7	7	Бас зоотехник, Қолдан ұрықтандыру пунктiнiң меңгерушiсi Ауыл шаруашылығы ұйымының директоры	Жоғары бiлiм және/немесе жоғары оқу орнынан кейiнгi бiлiм практикалық тәжiрибенiң болуы
8	8	Ауыл шаруашылығы ұйымының директоры, Бас зоотехник (ара шаруашылығы бойынша),	Жоғары бiлiм және/немесе жоғары оқу орнынан кейiнгi бiлiм практикалық тәжiрибенiң болуы

6. Кәсіби және еңбек қызметіндегі процестерге сәйкес «Өсімдік шаруашылығы» кіші саласының сипаттамасы

СБШ деңгейі	ҰҚК-дан сабақ	ҰБШ деңгейі	Кезеңдері	Ұжымдық еңбек бөлінісіндегі рөлі	Білім	Дағдылар (дағдылар)	Жеке құзыреттер
1 бөлім. Басқару процестері							
8.2	1210-0-049 Ауыл шаруашылығы ұйымының директоры	8	Процестердің орындалуын жоспарлау, ұйымдастыру және бақылау, талдау және реттеу	Ұйымның қызметін басқару	Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексын, «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы», «Қазақстан Республикасындағы тілдер туралы» Қазақстан Республикасының заңдарын, сондай-ақ ұйымның (филиалдың) өндірістік-шаруашылық және қаржы-экономикалық қызметін регламенттейтін және экономиканы дамытудың басым бағыттарын айқындайтын Қазақстан Республикасының өзге де заңнамалық және заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілерін Экономикалық қызмет түрі; агроөнеркәсіптік кешен және ауыл шаруашылығы саласы ұйымының (филиалының) өндірістік қызметі мәселелері бойынша басшылық, нормативтік, нұсқаулық және әдістемелік материалдар; ұйымның (филиалдың)мамандануы мен құрылымының ерекшеліктері; ұйымның (филиалдың) кіріс әкелетін қызметінен алынған қаражат бойынша кірістер мен шығыстардың бюджеттік сметасын және кірістер мен шығыстар сметасын жасау және келісу тәртібі, ұйымды (филиалды) басқару және басқару әдістері, ауыл шаруашылығының тиісті саласында ғылым мен озық тәжірибеге қол жеткізу, еңбек, азаматтық, әкімшілік және қылмыстық заңнама негіздері, Экономика негіздері, еңбекті ұйымдастыру және басқару, ішкі еңбек тәртібі, Еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі ережелері.	- кәсіпорынның немесе ұйымның жалпы жұмысын жоспарлау, басқару, және үйлестіру; - кәсіпорынның немесе ұйымның жұмысы мен қызметінің нәтижелерін, сондай-ақ Директорлар кеңестері мен өзге де басқару органдарына ұсынылатын есептілікті талдау; - кәсіпорынның немесе ұйымның мақсаттарын, стратегияларын, саясаттары мен бағдарламаларын анықтау; - ұйымға жалпы басшылық пен басқаруды қамтамасыз ету; - бюджеттерді әзірлеу және басқару, шығындарды бақылау және ресурстарды тиімді пайдалануды қамтамасыз ету; - саясатты іске асыру және бағдарламаларды орындау үшін материалдық, адами және қаржылық ресурстардың көлеміне санкция беру; - қойылған мақсаттарға қол жеткізу және саясатты іске асыру бойынша ұйымның немесе кәсіпорынның қызметіне мониторинг жүргізу және бағалау; – жоғары басшылықпен консультациялар өткізу, ұсынымдарды қайта қарау және баяндамалар дайындау; - ұйымның атынан ресми іс-шараларда, келіссөздерде, съездерде, семинарларда, қоғамдық тыңдаулар мен форумдарда өкілдік ету; - аға лауазымды тұлғалар мен қызметкерлерді іріктеуді немесе бекітуді жүзеге асыру; - ұйымның тиісті заңнама мен нормативтік ережелерді сақтауын қамтамасыз ету.	Көшбасшылық, стратегиялық ойлау, берілгендік, өзіндік тиімділік, командада жұмыс істей білу және қалау, қызығушылық, тиімді сыртқы және ішкі коммуникация қабілеті, компанияның мақсаттары мен құндылықтарымен жұмыс істей білу
	1210-0-073 Ауыл шаруашылығындағы ұйымның басшысы (директоры, президенті және т. б.)					- кәсіпорынның немесе ұйымның жалпы жұмысын жоспарлау, басқару, және үйлестіру; - кәсіпорынның немесе ұйымның жұмысы мен қызметінің нәтижелерін, сондай-ақ Директорлар кеңестері мен өзге де басқару органдарына ұсынылатын есептілікті талдау; - кәсіпорынның немесе ұйымның мақсаттарын, стратегияларын, саясаттары	Көшбасшылық, стратегиялық ойлау, мақсаттылық, өзіндік тиімділік, командада жұмыс істей білу және қалау, қызығушылық, тиімді сыртқы және ішкі коммуникацияларға қабілеттілік,

						мен бағдарламаларын анықтау; - ұйымға жалпы басшылық пен басқаруды қамтамасыз ету; - бюджеттерді әзірлеу және басқару, шығындарды бақылау және ресурстарды тиімді пайдалануды қамтамасыз ету; - саясатты іске асыру және бағдарламаларды орындау үшін материалдық, адами және қаржылық ресурстардың көлеміне санкция беру; - қойылған мақсаттарға қол жеткізу және саясатты іске асыру бойынша ұйымның немесе кәсіпорынның қызметіне мониторинг жүргізу және бағалау; – жоғары басшылықпен консультациялар өткізу, ұсынымдарды қайта қарау және баяндамалар дайындау; - ұйымның атынан ресми іс-шараларда, келіссөздерде, съездерде, семинарларда, қоғамдық тыңдаулар мен форумдарда өкілдік ету; - аға лауазымды тұлғалар мен қызметкерлерді іріктеуді немесе бекітуді жүзеге асыру; - ұйымның тиісті заңнама мен нормативтік ережелерді сақтауын қамтамасыз ету.	компанияның мақсаттары мен құндылықтарымен жұмыс істей білу
	1310-1-010 Бас мемлекеттік инженер-инспектор (ауыл шаруашылығында)					– келісімшарт талаптары мен нарықтық сұранысты қанағаттандыру үшін нарықтық белсенділікті және өндірісті жоспарлауды бақылау; - бюджеттерді әзірлеу және басқару, өндіріс көлемі мен шығындарға мониторинг жүргізу, Ауыл шаруашылығын басқару практикасына және қаржылық және жедел есептілікті жасауға қатысты ақпаратты құжаттау; - ауыл шаруашылығы дақылдарының өнімін сатуды ұйымдастыру бойынша сатып алушылармен келіссөздер жүргізу; - фермерлермен, скиперлермен немесе тәуелсіз иелермен өнім өндіру және өндірісті басқару бойынша келісімшарттар жасасу; - максималды өндіріске қажетті тыңайтқыштардың түрлері мен мөлшерін анықтау үшін топырақ талдауын ұйымдастырыңыз; - жұмыстардың түрлерін, қарқындылығы мен реттілігін жоспарлау; Машиналар, жабдықтар мен шығын материалдарын сатып алу; - экологиялық токсиндерді, арамшөптерді,	командада жұмыс істей білу, қызығушылығы, қарым-қатынасы, шешім қабылдау қабілеті, ақпаратпен жұмыс істей білу, бастамашылдық және шешімділік

	инспектор (ауыл шаруашылығында) 1310-1-044 Басқарма бастығы (ауыл шаруашылығында) 1310-1-046 Экспедиция бастығы (ауыл шаруашылығында)				өзге де заңнамалық және заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілерін бөлімшенің қызмет салалары, сондай-ақ негізгі қызметпен сабақтас, бөлімшенің құзыретіне кіретін мәселелерді шешу жөніндегі отандық және шетелдік тәжірибе, еңбек, азаматтық, әкімшілік және қылмыстық заңнама негіздері, Экономика, еңбекті ұйымдастыру және басқару, коммуникация мен байланыстың қазіргі заманғы құралдары, есептеу техникасы, оларды пайдалану қағидалары, ішкі еңбек тәртібі қағидалары, еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі жөніндегі талаптар.	- ауыл шаруашылығы дақылдарының өнімін сатуды ұйымдастыру бойынша сатып алушылармен келіссөздер жүргізу; - фермерлермен, скиперлермен немесе тәуелсіз иелермен өнім өндіру және өндірісті басқару бойынша келісімшарттар жасасу; - максималды өндіріске қажетті тыңайтқыштардың түрлері мен мөлшерін анықтау үшін топырақ талдауын ұйымдастырыңыз; - жұмыстардың түрлерін, қарқындылығы мен реттілігін жоспарлау; Машиналар, жабдықтар мен шығын материалдарын сатып алу; - экологиялық токсиндерді, арамшөптерді, зиянкестер мен ауруларды анықтау және бақылау; - ғимараттарды, сумен жабдықтау жүйелерін және жабдықтарды қолдау бойынша іс-шараларды ұйымдастыру; - жұмысшылар мен мердігерлердің жұмысын іріктеуді, дайындауды және тиімділігін бақылау.	
7.1	1310-1-051 Бөлімше (ферма, ауыл шаруашылығы учаскесі)басқарушысы	7	Процестердің орындалуын жоспарлау, ұйымдастыру және бақылау, талдау және реттеу	Ұйымның қызметін басқару	Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексін, «сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы», «Қазақстан Республикасындағы тіл туралы» Қазақстан Республикасының заңдарын, сондай-ақ ұйымның міндеттері мен функцияларын негізге ала отырып, бөлімшенің (ұйымның) қызметін, тиісті білім саласындағы ғылыми және практикалық мәселелерді регламенттейтін Қазақстан Республикасының өзге де заңнамалық және заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілерін бөлімшенің қызмет салалары, сондай-ақ негізгі қызметпен сабақтас, бөлімшенің құзыретіне кіретін мәселелерді шешу жөніндегі отандық және шетелдік тәжірибе, еңбек, азаматтық, әкімшілік және қылмыстық заңнама негіздері, Экономика, еңбекті ұйымдастыру және басқару, коммуникация мен байланыстың қазіргі заманғы құралдары, есептеу техникасы, оларды пайдалану қағидалары, ішкі еңбек тәртібі қағидалары, еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі жөніндегі талаптар.	– келісімшарт талаптары мен нарықтық сұранысты қанағаттандыру үшін нарықтық белсенділікті және өндірісті жоспарлауды бақылау; - бюджеттерді әзірлеу және басқару, өндіріс көлемі мен шығындарға мониторинг жүргізу, Ауыл шаруашылығын басқару практикасына және қаржылық және жедел есептілікті жасауға қатысты ақпаратты құжаттау; - ауыл шаруашылығы дақылдарының өнімін сатуды ұйымдастыру бойынша сатып алушылармен келіссөздер жүргізу; - фермерлермен, скиперлермен немесе тәуелсіз иелермен өнім өндіру және өндірісті басқару бойынша келісімшарттар жасасу; - максималды өндіріске қажетті тыңайтқыштардың түрлері мен мөлшерін анықтау үшін топырақ талдауын ұйымдастырыңыз; - жұмыстардың түрлерін, қарқындылығы мен реттілігін жоспарлау; Машиналар, жабдықтар мен шығын материалдарын сатып алу; - экологиялық токсиндерді, арамшөптерді, зиянкестер мен ауруларды анықтау және бақылау;	командада жұмыс істей білу, қызығушылығы, қарым-қатынасы, шешім қабылдау қабілеті, ақпаратпен жұмыс істей білу, бастамашылдық және шешімділік

	басшы (ауыл шаруашылығында)		талдау және реттеу		сондай-ақ ұйымның міндеттері мен функцияларын негізге ала отырып, бөлімшенің (ұйымның) қызметін, тиісті білім саласындағы ғылыми және практикалық мәселелерді регламенттейтін Қазақстан Республикасының өзге де заңнамалық және заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілерін бөлімшенің қызмет салалары, сондай-ақ негізгі қызметпен сабақтас, бөлімшенің құзыретіне кіретін мәселелерді шешу жөніндегі отандық және шетелдік тәжірибе, еңбек, азаматтық, әкімшілік және қылмыстық заңнама негіздері, Экономика, еңбекті ұйымдастыру және басқару, коммуникация мен байланыстың қазіргі заманғы құралдары, есептеу техникасы, оларды пайдалану қағидалары, ішкі еңбек тәртібі қағидалары, еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі жөніндегі талаптар.	өндіріс көлемі мен шығындарға мониторинг жүргізу, Ауыл шаруашылығын басқару практикасына және қаржылық және жедел есептілікті жасауға қатысты ақпаратты құжаттау; - ауыл шаруашылығы дақылдарының өнімін сатуды ұйымдастыру бойынша сатып алушылармен келіссөздер жүргізу; - фермерлермен, скиперлермен немесе тәуелсіз иелермен өнім өндіру және өндірісті басқару бойынша келісімшарттар жасасу; - максималды өндіріске қажетті тыңайтқыштардың түрлері мен мөлшерін анықтау үшін топырақ талдауын ұйымдастырыңыз; - жұмыстардың түрлерін, қарқындылығы мен реттілігін жоспарлау; Машиналар, жабдықтар мен шығын материалдарын сатып алу; - экологиялық токсиндерді, арамшөптерді, зиянкестер мен ауруларды анықтау және бақылау; - ғимараттарды, сумен жабдықтау жүйелерін және жабдықтарды қолдау бойынша іс-шараларды ұйымдастыру; - жұмысшылар мен мердігерлердің жұмысын іріктеуді, дайындауды және тиімділігін бақылау.	қабілеті, ақпаратпен жұмыс істей білу, бастамашылдық және шешімділік
7,1	1310-1-024 Бөлімше меңгерушісі (ауыл шаруашылығында) 1310-1-025 Бөлім меңгерушісі (ауыл шаруашылығында) 1310-1-039 Пункт бастығы (ауыл шаруашылығында) 1310-1-040 Сектор бастығы (ауыл шаруашылығында) 1310-1-037 Бөлім бастығы (ауыл шаруашылығында) 1310-1-038 Жасақ бастығы (ауыл шаруашылығында) 1310-1-045 Учаске бастығы (ауыл шаруашылығында) 1310-1-004 Бас агрохимик	7	процестердің орындалуын жоспарлау, ұйымдастыру және бақылау, талдау және реттеу	Ұйымның қызметін басқару	Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексін, «сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы», «Қазақстан Республикасындағы тіл туралы» Қазақстан Республикасының заңдарын, сондай-ақ ұйымның міндеттері мен функцияларын негізге ала отырып, бөлімшенің (ұйымның) қызметін, тиісті білім саласындағы ғылыми және практикалық мәселелерді регламенттейтін Қазақстан Республикасының өзге де заңнамалық және заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілерін бөлімшенің қызмет салалары, сондай-ақ негізгі қызметпен сабақтас, бөлімшенің құзыретіне кіретін мәселелерді шешу жөніндегі отандық және шетелдік тәжірибе, еңбек, азаматтық, әкімшілік және қылмыстық заңнама негіздері, Экономика, еңбекті ұйымдастыру және басқару, коммуникация мен байланыстың қазіргі заманғы құралдары, есептеу техникасы, оларды пайдалану қағидалары, ішкі еңбек тәртібі қағидалары, еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі жөніндегі талаптар.	– келісімшарт талаптары мен нарықтық сұранысты қанағаттандыру үшін нарықтық белсенділікті және өндірісті жоспарлауды бақылау; - бюджеттерді әзірлеу және басқару, өндіріс көлемі мен шығындарға мониторинг жүргізу, Ауыл шаруашылығын басқару практикасына және қаржылық және жедел есептілікті жасауға қатысты ақпаратты құжаттау; - ауыл шаруашылығы дақылдарының өнімін сатуды ұйымдастыру бойынша сатып алушылармен келіссөздер жүргізу; - фермерлермен, скиперлермен немесе тәуелсіз иелермен өнім өндіру және өндірісті басқару бойынша келісімшарттар жасасу; - максималды өндіріске қажетті тыңайтқыштардың түрлері мен мөлшерін анықтау үшін топырақ талдауын ұйымдастырыңыз; - жұмыстардың түрлерін, қарқындылығы мен реттілігін жоспарлау; Машиналар,	командада жұмыс істей білу, қызығушылығы, қарым-қатынасы, шешім қабылдау қабілеті, ақпаратпен жұмыс істей білу, бастамашылдық және шешімділік

						жабдықтар мен шығын материалдарын сатып алу; - экологиялық токсиндерді, арамшөптерді, зиянкестер мен ауруларды анықтау және бақылау; - ғимараттарды, сумен жабдықтау жүйелерін және жабдықтарды қолдау бойынша іс-шараларды ұйымдастыру; - жұмысшылар мен мердігерлердің жұмысын іріктеуді, дайындауды және тиімділігін бақылау.	
6	1210-0-049 Ауыл шаруашылығы ұйымының директоры 1210-0-073 Ауыл шаруашылығындағы ұйымның басшысы (директоры, президенті және т. б.)	6	процестердің орындалуын ұйымдастыру және бақылау, талдау және реттеу	негізгі өндірістік процесті ұйымдастыру	Қазақстан Республикасының Конституциясын, «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы», «Қазақстан Республикасындағы тілдер туралы» Қазақстан Республикасының заңдарын, сондай-ақ Қазақстан Республикасының өзге де заңнамалық және заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілерін, ауыл шаруашылығы кәсіпорнының қызметіне қатысты басшылық, нормативтік, нұсқаулық және әдістемелік материалдарды, өсірілетін ауыл шаруашылығы дақылдарының агротехникасы мен тұқым шаруашылығын, өсімдік шаруашылығы өніміне қолданыстағы стандарттарды, өсімдік шаруашылығы саласындағы ғылым жетістіктері мен озық тәжірибе, экономика, Еңбек және басқару негіздері, жер және еңбек заңнамасының негіздері, Қоршаған ортаны қорғау заңнамасының негіздері, Еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі ережелері мен нормалары.	- кәсіпорынның немесе ұйымның жеке функционалдық мәселелерін басқару және жоспарлау; - кәсіпорынның немесе ұйымның шаруашылық, өндірістік, ғылыми қызметінің белгілі бір учаскесі бойынша жұмысты, сондай-ақ басқару органдарына ұсынылатын есептілікті талдау; - кәсіпорынның немесе ұйымның мақсаттарын, стратегияларын, саясаттары мен бағдарламаларын анықтау; - ұйымға жалпы басшылық пен басқаруды қамтамасыз ету; - бюджеттерді әзірлеу және басқару, шығындарды бақылау және ресурстарды тиімді пайдалануды қамтамасыз ету; - саясатты іске асыру және бағдарламаларды орындау үшін материалдық, адами және қаржылық ресурстардың көлеміне санкция беру; - қойылған мақсаттарға қол жеткізу және саясатты іске асыру бойынша ұйымның немесе кәсіпорынның қызметіне мониторинг жүргізу және бағалау; – жоғары басшылықпен консультациялар өткізу, ұсынымдарды қайта қарау және баяндамалар дайындау; - ұйымның атынан ресми іс-шараларда, келіссөздерде, съездерде, семинарларда, қоғамдық тыңдаулар мен форумдарда өкілдік ету; - аға лауазымды тұлғалар мен қызметкерлерді іріктеуді немесе бекітуді жүзеге асыру; - ұйымның тиісті заңнама мен нормативтік ережелерді сақтауын қамтамасыз ету.	командада жұмыс істей білу, қызығушылығы, қарым-қатынасы, шешім қабылдау қабілеті, ақпаратпен жұмыс істей білу, бастамашылдық және шешімділік

1310-1-010 Бас мемлекеттік инженер-инспектор (ауыл шаруашылығында)						- өндірістік қызметті бақылау - бюджеттік жоспарлау және тексеру критерийлерін әзірлеу - фермерлермен, скиперлермен немесе тәуелсіз иелермен өнім өндіру және өндірісті басқару бойынша келісімшарттар жасасу; - жұмыстың түрлерін, қарқындылығы мен реттілігін жоспарлау; - өндірістік және коммерциялық қызметтің негізгі критерийлері бойынша бұзушылықтарды немесе жетістіктерді анықтау және бақылау	
1310-1-004 Бас агрохимик						- сатып алынатын тауарлардың нарықтық құнын бақылау; - бюджеттерді әзірлеу және басқару - өсімдіктерді қорғау және күту, сондай-ақ өңдеу бөлігінде өндірістік қызмет стратегиясын әзірлеу - ауыл шаруашылығы дақылдарының өнімін сатуды ұйымдастыру бойынша сатып алушылармен келіссөздер жүргізу; - фермерлермен, сатып алушылармен келісімшарттар жасасу - максималды өндіріске қажетті тыңайтқыштардың түрлері мен мөлшерін анықтау үшін топырақ талдауын ұйымдастырыңыз; - жұмыстың түрлерін, қарқындылығы мен реттілігін жоспарлау; - экологиялық токсиндерді, арамшөптерді, зиянкестер мен ауруларды анықтау және бақылау; - жұмысшылар мен мердігерлердің жұмысын іріктеуді, дайындауды және тиімділігін бақылау.	
2132-1-001 Агроном						- өнімнің, жемшөптің, топырақ пен судың сапасына және ауыл шаруашылығы өнімін өндіруге әсер ететін басқа да факторларға байланысты деректер мен үлгілерді іріктеуді және талдауды жүзеге асыру; - өсімдік шаруашылығы өнімдерінің, сондай-ақ баламалы өнімдердің өнімділігін арттыру әдістері бойынша кеңес беру; - өсімдік аурулары, зиянкестер мен арамшөптермен күресу, топырақты мелиорациялау мәселелері бойынша кеңес беру; - тауарлық дақылдар өндірісіне әсер ететін қоршаған орта факторларын зерттеу; — өсіру әдістерінің, топырақтың, жәндіктердің, аурулардың өнімділікке	
2132-1-006 Агроном-жүзім өсіруші							
2132-1-005 Бау-бақша инженері							
2132-4-001 Агрохимик							
2132-9-004 Өсімдік физиологы							
2149-9-001 Жаңа техника мен технологияны енгізу жөніндегі Инженер							
2144-7-001 Ауыл шаруашылығы техникасы инженері							
2144-7-006							

	Ауыл шаруашылығы өндірісінің инженер-механигі					әсерін зерттеу; - топырақтың ерекшеліктерін, пайдалану мүмкіндіктерін және құнарлылығын зерттеу, егіншіліктің, бау-бақша шаруашылығының жетілдірілген әдістерін әзірлеу үшін зерттеу нәтижелерін пайдалану; - ауыл шаруашылығы проблемаларын шешу және өндірістің тиімділігін арттыру үшін рәсімдер мен әдіснамалар әзірлеу; - өрттермен, олардың салдарымен, су тасқынымен, құрғақшылықпен, Топырақ эрозиясымен, зиянкестермен және аурулармен күресу үшін басқару әдістерін зерттеу, жоспарлау және жүзеге асыру;	
5	3142-0-001 Агроном (орта білікті) 3142-0-002 Бөлімшенің (бригаданың, ауыл шаруашылығы учаскесінің, ферманың, цехтың) агрономы (біліктілігі орташа) 3142-0-005 Агрохимик (орта білікті) 3142-0-016 Техник-агроном (бау-бақша) 3142-0-017 Егістік дақылдарын өсіру бойынша агроном-техник 3142-0-023 Техник-жеміс-көкөніс өсіруші 3142-0-026 Техник-бағбан	5	процестердің орындалуын ұйымдастыру және бақылау, талдау және реттеу	негізгі өндірістік процеске қатысу	Қазақстан Республикасының Конституциясын, «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы», «Қазақстан Республикасындағы тілдер туралы» Қазақстан Республикасының заңдарын, сондай-ақ Қазақстан Республикасының өзге де заңнамалық және заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілерін, ауыл шаруашылығы кәсіпорнының қызметіне қатысты басшылық, нормативтік, нұсқаулық және әдістемелік материалдарды, өсірілетін ауыл шаруашылығы дақылдарының агротехникасы мен тұқым шаруашылығын, өсімдік шаруашылығы өніміне қолданыстағы стандарттарды, өсімдік шаруашылығы саласындағы ғылым жетістіктері мен озық тәжірибе, экономика, Еңбек және басқару негіздері, жер және еңбек заңнамасының негіздері, Қоршаған ортаны қорғау заңнамасының негіздері, Еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі ережелері мен нормалары.	- эксперименттер, сынақтар мен талдаулар жүргізу үшін материалдар мен жабдықтарды дайындау; - эксперименттер, сынақтар мен талдаулар жүргізу үшін үлгілерді (топырақ, өсімдік жасушалары) жинауды және дайындауды жүзеге асыру; - микроскопия, гистология, хроматография, электрофорез және спектроскопия сияқты әдістер мен әдістерді қолдану негізінде эксперименттер, сынақтар мен талдаулар жүргізуге көмек көрсету; - өсімдіктер үшін зиянкестер болып табылатын патогендік микроорганизмдер мен жәндіктерді, паразиттерді, саңырауқұлақтар мен арамшөптерді анықтау, сондай-ақ бақылау әдістерін әзірлеуге көмек көрсету; - өнім сапасына қол жеткізу және оны сақтау мақсатында талдау жүргізу; - ағымдағы жұмыс жоспарларының (жылыжайдың)орындалуын бақылау немесе жүргізу; - олардың сапасын, тазалығын және өнгіштігін бағалау үшін тұқым үлгілеріне талдау жүргізу; - жобаларды іске асыру үшін қажетті материалдық және еңбек шығындарының саны мен құнын бағалауды және деректерді жинауды жүзеге асыру; - зерттеу жабдықтарына техникалық қызмет көрсетуді және жөндеуді ұйымдастыру.	орындаушылық, командада жұмыс істей білу, қызығушылығы, коммуникабельділігі, шешім қабылдау қабілеті, ақпаратпен жұмыс істей білу, бастамашылдық
4	6111-1-001 Білікті ауыл шаруашылығы жұмысшысы (далалық дақылдар)	4	Процеске қатысу	негізгі өндірістік процеске қатысу	ағаштардың, бұталардың және басқа да өсімдіктердің тұқымдары, олардың қасиеттері мен ерекшеліктері; тұқым себу және көшет отырғызу тәсілдері; өсімдіктерді суару	– нарықтық жағдайға және конъюнктураға бақылау жүргізу, өсіруге арналған дақылдардың түрлері мен санын анықтау, сондай-ақ өндіріс процесін жоспарлау және	орындаушылық, командада жұмыс істей білу, коммуникабельділік,

					нормалары мен уақыты; өсімдіктерді отырғызу, трансплантациялау және егу тәсілдері; тыңайтқыштар мен дезинфекциялаушы заттардың түрлері, ерекшеліктері, оларды қолдану тәсілдері; бау-бақша құралдары мен мүкәммалды пайдалану қағидалары. агротехника және ботаника негіздері; өсімдіктерге күтім жасаудың агротехникалық ережелері; ағаштар мен бұталарды кесу тәсілдері; өсімдіктерді отырғызу үшін топырақты өңдеу және дайындық жұмыстарын орындау ережелері; жылыжайлардағы, жылыжайлардағы және жылыжайлардағы температуралық режимдер; өсімдіктер ауруларымен күресу тәсілдері және олардың ауруларының алдын алу шаралары. Ауыл шаруашылығы және өсімдік және мал шаруашылығы өнімдерін өндіру саласындағы базалық білім. Еңбек қауіпсіздігін қамтамасыз етудің негізгі нормалары мен ережелері.	үйлестіру; - топырақты қолмен немесе механизмдерді қолдана отырып дайындаңыз және тыңайтқыштар мен көнді қолданыңыз; - тұқым таңдау және себу және көшет отырғызу; - топырақты өсіру, өсімдіктерді трансплантациялау, кесу немесе жұқарту, сондай-ақ суару жабдықтарын орнату және пайдалану арқылы егін өсіру; - гербицидтер мен пестицидтерді қолдану арқылы арамшөптермен, зиянкестермен және аурулармен күресуге; – егін жинау және аурудан зардап шеккен немесе шартты емес егінді жою; - сату немесе нарыққа жеткізу үшін егінді тексеруді, тазалауды, сұрыптауды, орауды, сақтауды және тиеуді жүзеге асыру; - өнімді сақтауды және бастапқы өңдеудің кейбір түрлерін жүргізу; - өнім маркетингін ілгерілету және жүргізу, өнім мен қорларды сату, сатып алу және тасымалдау туралы шарттар жасасу, сондай-ақ ауыл шаруашылығы жұмыстары мен операцияларын есепке алу мен бағалауды жүргізу; -технологиялық ауыл шаруашылығы операцияларын, техникалық қызмет көрсетуді орындау кезінде жұмыстарды жоспарлау және бөлу, жұмысшыларды даярлау және оларға бақылау жүргізу, санитарлық-гигиеналық талаптар мен қауіпсіздік ережелерінің сақталуын қадағалау, сондай-ақ жұмысшылар мен мердігерлерді жалдау және жұмыстан шығару. – нарықтық жағдайға және конъюнктураға бақылау жүргізу, өсіруге арналған дақылдардың түрлері мен санын анықтау, сондай-ақ өндіріс процесін жоспарлау және үйлестіру; - топырақты қолмен немесе механизмдерді қолдана отырып дайындаңыз және тыңайтқыштар мен көнді қолданыңыз; - тұқым таңдау және себу және көшет отырғызу; - топырақты өсіру, өсімдіктерді трансплантациялау, кесу немесе жұқарту, сондай-ақ суару жабдықтарын орнату және пайдалану арқылы егін өсіру; - гербицидтер мен пестицидтерді қолдану	өз бетінше шешім қабылдай білу, ақпаратпен жұмыс істей білу, жұмыс нәтижесі үшін жауапкершілік орындаушылық, командада жұмыс істей білу, коммуникабельділік, өз бетінше шешім қабылдай білу, ақпаратпен жұмыс істей білу, жұмыс нәтижесі үшін жауапкершілік
	6111-1-002 Зығыр өсіруші						
	6111-1-003 Егін өсіруші						
	6111-1-004 Дәнді дақылдарды өндіруші						
	6111-1-006 Күріш өсіруші						
	6111-1-007 Жеміс фермері						
	6111-1-008 Астық фермері						
	6111-1-009 Мақта өсіруші						
	6111-1-010 Құлмақ өсіруші						
	6111-1-011 Эфир майы						
	6111-2-001 Қауын өсіруші						
	6111-2-002 Картоп өсіруші						
	6111-2-003 Ашық және жабық жерде көкөніс өсіру бойынша білікті жұмысшы						
	6111-2-004 Көкөніс өсіруші						
	6111-2-005 Қызылша өсіруші						
	6111-3-001 Гидропоникалық кәсіпорынның қызметкері						
	6111-4-001 Саңырауқұлақ өсіруші						
	6111-4-002 Ферма супервайзері (саңырауқұлақ өсіруші)						
	6111-9-001 Сатуға арналған Өнімді өсіретін көкөніс өсіруші						
	6111-9-002 Темекі өсіруші						
	6111-9-003 Соя фермері						

						да құрылыстарға, жабдықтарға және сумен жабдықтау жүйелеріне техникалық қызмет көрсетуді жүргізу; - өнімді сақтауды және бастапқы өңдеудің кейбір түрлерін жүргізу; - өнім маркетингін ілгерілету және жүргізу, өнім мен қорларды сату, сатып алу және тасымалдау туралы шарттар жасасу, сондай-ақ ауыл шаруашылығы жұмыстары мен операцияларын есепке алу мен бағалауды жүргізу; -технологиялық ауыл шаруашылығы операцияларын, техникалық қызмет көрсетуді орындау кезінде жұмыстарды жоспарлау және бөлу, жұмысшыларды даярлау және оларға бақылау жүргізу, санитарлық-гигиеналық талаптар мен қауіпсіздік ережелерінің сақталуын қадағалауды жүзеге асыру, сондай-ақ жұмысшылар мен мердігерлерді жалдау және жұмыстан шығару.	
	6114-0-001 Әртүрлі дақылдарды өсіруге маманданған Бригадир					– нарықтық қызмет пен конъюнктураны бақылау, өсіру үшін дақылдардың түрлері мен санын анықтау, өндіріс процесін жоспарлау және үйлестіру; - топырақты қолмен немесе механизмдерді пайдаланып дайындаңыз және тыңайтқыштар мен көнді қолданыңыз; - тұқым таңдау және себу және көшет отырғызу; - егінді топырақты өсіру, егісті, ағаштар мен бұталарды трансплантациялау, кесу немесе жұқарту, сондай-ақ суару жабдықтарын орнату және пайдалану арқылы өсіру; - интенсивті технология әдісімен гүлдер мен көкөністерді өсіру; - көшеттер, баданалар мен тұқымдар шығару; - өнімді сату немесе нарыққа жеткізу үшін жинау және тексеру, тазалау, сұрыптау, буып-түю, сақтау және тиеу жұмыстарын жүргізу; - ауыл шаруашылығы ғимараттарына, құрылыстарына, жабдықтарына және сумен жабдықтау жүйелеріне жұмысшы малға күтім жасау және техникалық қызмет көрсету; - өнімді сақтауды және бастапқы өңдеудің кейбір түрлерін қамтамасыз ету; - өнім маркетингін ілгерілету және жүргізу, өнім мен қорларды сату, сатып алу және	орындаушылық, командада жұмыс істей білу, коммуникабельділік, өз бетінше шешім қабылдай білу, ақпаратпен жұмыс істей білу, жұмыс нәтижесі үшін жауапкершілік
	6114-0-007 Әртүрлі дақылдарды өсіруге маманданған Фермер						
	6114-0-008 Фермер, аралас дақылдар						

						тасымалдау туралы шарттар жасасу, сондай-ақ ауыл шаруашылығы жұмыстары мен операцияларын есепке алу мен бағалауды жүргізу; - жұмысты жоспарлау және бөлу, жұмысшыларды дайындау және оларды орындау кезінде бақылау.	
3	6310-3-001 Жеке тұтыну үшін аралас өсімдік және мал шаруашылығы өнімдерін өндіретін білікті қызметкер	3	процеске қатысу	негізгі өндірістік процеске қатысу	Ауыл шаруашылығы және өсімдік және мал шаруашылығы өнімдерін өндіру саласындағы базалық білім. Еңбек қауіпсіздігін қамтамасыз етудің негізгі нормалары мен ережелері.	- бақша, жеміс-жидек дақылдары мен гүлдерді отырғызу үшін жер дайындау; - көкөніс, өсімдік шаруашылығы, бау-бақша және гүл өнімдерін отырғызу, топыраққа тыңайтқыш енгізу, өсіру және жинау; - ет, сүт, жұмыртқа, жүн, мамық және басқа да мал өнімдерін алу мақсатында мал мен құсты өсіру және күту;	орындаушылық, командада жұмыс істей білу, коммуникабельділік, өз бетінше шешім қабылдай білу, ақпаратпен жұмыс істей білу, жұмыс нәтижесі үшін жауапкершілік
	6114-0-002 Білікті ауыл шаруашылығы жұмысшысы (аралас дақылдар)					- нарықтық қызмет пен конъюнктураны бақылау, өсіру үшін дақылдардың түрлері мен санын анықтау, өндіріс процесін жоспарлау және үйлестіру; - топырақты қолмен немесе механизмдерді пайдаланып дайындаңыз және тыңайтқыштар мен көнді қолданыңыз; - тұқым таңдау және себу және көшет отырғызу; - егінді топырақты өсіру, трансплантациялау, кесу немесе дақылдарды, ағаштар мен бұталарды жұқарту, сондай-ақ суару жабдықтарын баптау және пайдалану арқылы өсіру; - интенсивті технология әдісімен гүлдер мен көкөністерді өсіру; - көшеттер, бадалалар мен тұқымдар шығару; - өнімді сату немесе нарыққа жеткізу үшін жинау мен тексеруді, тазалауды, сұрыптауды, буып-түюді, сақтауды және тиеуді жүзеге асыру; - ауыл шаруашылығы ғимараттарына, құрылыстарына, жабдықтарына және сумен жабдықтау жүйелеріне жұмысшы малға күтім жасау және техникалық қызмет көрсету; - өнімді сақтауды және бастапқы өңдеудің кейбір түрлерін қамтамасыз ету; - өнім маркетингін ілгерілету және жүргізу, өнім мен қорларды сату, сатып алу және тасымалдау туралы шарттар жасасу, сондай-ақ ауыл шаруашылығы жұмыстары мен операцияларын есепке алу мен бағалауды жүргізу;	орындаушылық, командада жұмыс істей білу, коммуникабельділік, өз бетінше шешім қабылдай білу, ақпаратпен жұмыс істей білу, жұмыс нәтижесі үшін жауапкершілік

					және кірістер мен шығыстар сметасын жасау және келісу тәртібі, ұйымды (филиалды) басқару және басқару әдістері, ауыл шаруашылығының тиісті саласында ғылым мен озық тәжірибеге қол жеткізу, еңбек, азаматтық, әкімшілік және қылмыстық заңнама негіздері, Экономика негіздері, еңбекті ұйымдастыру және басқару, ішкі еңбек тәртібі, Еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі ережелері.	- жұмыстардың түрлерін, қарқындылығы мен реттілігін жоспарлау; Машиналар, жабдықтар мен шығын материалдарын сатып алу; - экологиялық токсиндерді, арамшөптерді, зиянкестер мен ауруларды анықтау және бақылау; - ғимараттарды, сумен жабдықтау жүйелерін және жабдықтарды қолдау бойынша іс-шараларды ұйымдастыру; - жұмысшылар мен мердігерлердің жұмысын іріктеуді, дайындауды және тиімділігін бақылау.	
7,1	1310-1-026 Питомник меңгерушісі	7	процестердің орындалуын жоспарлау, ұйымдастыру және бақылау, талдау және реттеу	Ұйымның қызметін басқару	Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексін, «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы», «Қазақстан Республикасындағы тіл туралы» Қазақстан Республикасының заңдарын, сондай-ақ ұйымның міндеттері мен функцияларын негізге ала отырып, бөлімшенің (ұйымның) қызметін, тиісті білім саласындағы ғылыми және практикалық мәселелерді регламенттейтін Қазақстан Республикасының өзге де заңнамалық және заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілерін бөлімшенің қызмет салалары, сондай-ақ негізгі қызметпен сабақтас, бөлімшенің құзыретіне кіретін мәселелерді шешу жөніндегі отандық және шетелдік тәжірибе, еңбек, азаматтық, әкімшілік және қылмыстық заңнама негіздері, Экономика, еңбекті ұйымдастыру және басқару, коммуникация мен байланыстың қазіргі заманғы құралдары, есептеу техникасы, оларды пайдалану қағидалары, ішкі еңбек тәртібі қағидалары, еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі жөніндегі талаптар.	– келісімшарт талаптары мен нарықтық сұранысты қанағаттандыру үшін нарықтық белсенділікті және өндірісті жоспарлауды бақылау; - бюджеттерді әзірлеу және басқару, өндіріс көлемі мен шығындарға мониторинг жүргізу, Ауыл шаруашылығын басқару практикасына және қаржылық және жедел есептілікті жасауға қатысты ақпаратты құжаттау; - ауыл шаруашылығы дақылдарының өнімін сатуды ұйымдастыру бойынша сатып алушылармен келіссөздер жүргізу; - фермерлермен, скиперлермен немесе тәуелсіз иелермен өнім өндіру және өндірісті басқару бойынша келісімшарттар жасасу; - максималды өндіріске қажетті тыңайтқыштардың түрлері мен мөлшерін анықтау үшін топырақ талдауын ұйымдастырыңыз; - жұмыстардың түрлерін, қарқындылығы мен реттілігін жоспарлау; Машиналар, жабдықтар мен шығын материалдарын сатып алу; - экологиялық токсиндерді, арамшөптерді, зиянкестер мен ауруларды анықтау және бақылау; - ғимараттарды, сумен жабдықтау жүйелерін және жабдықтарды қолдау бойынша іс-шараларды ұйымдастыру; - жұмысшылар мен мердігерлердің жұмысын іріктеуді, дайындауды және тиімділігін бақылау.	командада жұмыс істей білу, қызығушылығы, қарым-қатынасы, шешім қабылдау қабілеті, ақпаратпен жұмыс істей білу, бастамашылдық және шешімділік
	1310-1-042 Станция бастығы (ауыл шаруашылығында)						
	1310-1-050 Бақылау-сынақ станциясының басқарушысы (ауыл шаруашылығында)						

					қолданыстағы стандарттарды, өсімдік шаруашылығы саласындағы ғылым жетістіктері мен озық тәжірибе, экономика, Еңбек және басқару негіздері, жер және еңбек заңнамасының негіздері, Қоршаған ортаны қорғау заңнамасының негіздері, Еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі ережелері мен нормалары.	- тауарлық дақылдар өндірісіне әсер ететін қоршаған орта факторларын зерттеу; – өсіру әдістерінің, топырақтың, жәндіктердің, аурулардың өнімділікке әсерін зерттеу; - топырақтың ерекшеліктерін, пайдалану мүмкіндіктерін және құнарлылығын зерттеу, егіншіліктің, бау-бақша шаруашылығының жетілдірілген әдістерін әзірлеу үшін зерттеу нәтижелерін пайдалану; - ауыл шаруашылығы проблемаларын шешу және өндірістің тиімділігін арттыру үшін рәсімдер мен әдіснамалар әзірлеу; - өрттермен, олардың салдарымен, су тасқынымен, құрғақшылықпен, Топырақ эрозиясымен, зиянкестермен және аурулармен күресу үшін басқару әдістерін зерттеу, жоспарлау және жүзеге асыру;	
5	3142-0-004 Тұқым шаруашылығы бойынша Агроном (біліктілігі орташа) 3142-0-011 Топырақтанушы (біліктілігі орташа)	5	процестердің орындалуын ұйымдастыру және бақылау, талдау және реттеу	-	Қазақстан Республикасының Конституциясын, «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы», «Қазақстан Республикасындағы тіл туралы», «Тұқым шаруашылығы туралы» Қазақстан Республикасының заңдарын, сондай-ақ Қазақстан Республикасының өзге де заңнамалық және заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілерін, тұқым шаруашылығы жөніндегі жұмысты ұйымдастыруға қатысты басшылық, нормативтік, нұсқаулық және әдістемелік материалдарды, агротехниканы, сынақтан өткізу және бағалау әдістерін тұқым себу сапасы, тұқым сапасын жақсарту әдістері мен әдістері, тұқым өндіру және өңдеу технологиясы, тұқым шаруашылығы саласындағы ғылым мен озық тәжірибенің жетістіктері, экономика негіздері, еңбекті ұйымдастыру және басқару, жер және еңбек заңнамасының негіздері, Қоршаған ортаны қорғау заңнамасының негіздері, Еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі ережелері мен нормалары.	- эксперименттер, сынақтар мен талдаулар жүргізу үшін материалдар мен жабдықтарды дайындау; - эксперименттер, сынақтар мен талдаулар жүргізу үшін үлгілерді (топырақ, өсімдік жасушалары) жинауды және дайындауды жүзеге асыру; - микроскопия, гистология, хроматография, электрофорез және спектроскопия сияқты әдістер мен әдістерді қолдану негізінде эксперименттер, сынақтар мен талдаулар жүргізуге көмек көрсету; - өсімдіктер үшін зиянкестер болып табылатын патогендік микроорганизмдер мен жәндіктерді, паразиттерді, саңырауқұлақтар мен арамшөптерді анықтау, сондай-ақ бақылау әдістерін әзірлеуге көмек көрсету; - өнім сапасына қол жеткізу және оны сақтау мақсатында талдау жүргізу; - ағымдағы жұмыс жоспарларының (жылыжайдың) орындалуын бақылау немесе жүргізу; - олардың сапасын, тазалығын және өнгіштігін бағалау үшін тұқым үлгілеріне талдау жүргізу; - жобаларды іске асыру үшін қажетті материалдық және еңбек шығындарының саны мен құнын бағалауды және деректерді жинауды жүзеге асыру; - зерттеу жабдықтарына техникалық қызмет көрсетуді және жөндеуді	орындаушылық, командада жұмыс істей білу, қызығушылығы, коммуникабельділігі, шешім қабылдау қабілеті, ақпаратпен жұмыс істей білу, бастамашылдық

						ұйымдастыру.	
4 бөлім. Өндірістен кейінгі процестер (сату)							
7,1	1310-1-036 Механикаландырылған астық қоймасының бастығы	7	процестердің орындалуын жоспарлау, ұйымдастыру және бақылау, талдау және реттеу	Ұйымның қызметін басқару	Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексін, "сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы", "Қазақстан Республикасындағы тіл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын, сондай-ақ ұйымның міндеттері мен функцияларын негізге ала отырып, бөлімшенің (ұйымның) қызметін, тиісті білім саласындағы ғылыми және практикалық мәселелерді регламенттейтін Қазақстан Республикасының өзге де заңнамалық және заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілерін бөлімшенің қызмет салалары, сондай-ақ негізгі қызметпен сабақтас, бөлімшенің құзыретіне кіретін мәселелерді шешу жөніндегі отандық және шетелдік тәжірибе, еңбек, азаматтық, әкімшілік және қылмыстық заңнама негіздері, Экономика, еңбекті ұйымдастыру және басқару, коммуникация мен байланыстың қазіргі заманғы құралдары, есептеу техникасы, оларды пайдалану қағидалары, ішкі еңбек тәртібі қағидалары, еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі жөніндегі талаптар.	– келісімшарт талаптары мен нарықтық сұранысты қанағаттандыру үшін нарықтық белсенділікті және өндірісті жоспарлауды бақылау; - бюджеттерді әзірлеу және басқару, өндіріс көлемі мен шығындарға мониторинг жүргізу, Ауыл шаруашылығын басқару практикасына және қаржылық және жедел есептілікті жасауға қатысты ақпаратты құжаттау; - ауыл шаруашылығы дақылдарының өнімін сатуды ұйымдастыру бойынша сатып алушылармен келіссөздер жүргізу; - фермерлермен, скиперлермен немесе тәуелсіз иелермен өнім өндіру және өндірісті басқару бойынша келісімшарттар жасасу; - максималды өндіріске қажетті тыңайтқыштардың түрлері мен мөлшерін анықтау үшін топырақ талдауын ұйымдастырыңыз; - жұмыстардың түрлерін, қарқындылығы мен реттілігін жоспарлау; Машиналар, жабдықтар мен шығын материалдарын сатып алу; - экологиялық токсиндерді, арамшөптерді, зиянкестер мен ауруларды анықтау және бақылау; - ғимараттарды, сумен жабдықтау жүйелерін және жабдықтарды қолдау бойынша іс-шараларды ұйымдастыру; - жұмысшылар мен мердігерлердің жұмысын іріктеуді, дайындауды және тиімділігін бақылау.	командада жұмыс істей білу, қызығушылығы, қарым-қатынасы, шешім қабылдау қабілеті, ақпаратпен жұмыс істей білу, бастамашылдық және шешімділік
	1310-1-047 Элеватордың бастығы						
6	2144-7-006 Ауыл шаруашылығы өндірісінің инженер-механигі	6	процестердің орындалуын ұйымдастыру және бақылау, талдау және реттеу	көмекші процесті ұйымдастыру	Қазақстан Республикасының еңбек саласындағы нормативтік құқықтық актілері ұйымның өндірістік-шаруашылық қызметі; орындалатын жұмыс мәселелері бойынша әдістемелік және материалдар; ұйымның (бөлімшелердің) техникалық даму перспективалары және қызметінің ерекшеліктері ұйымдар); жұмыс принциптері, техникалық сипаттамалары, әзірленіп жатқан және қолданылатын техникалық құралдар, материалдар және олардың қасиеттері; есептеу техникасының, коммуникациялардың және байланыстың заманауи құралдары; зерттеу әдістері, жұмыстарды орындау	- өнімнің, жемшөптің, топырақ пен судың сапасына және ауыл шаруашылығы өнімін өндіруге әсер ететін басқа да факторларға байланысты деректер мен үлгілерді іріктеуді және талдауды жүзеге асыру; - өсімдік шаруашылығы өнімдерінің, сондай-ақ баламалы өнімдердің өнімділігін арттыру әдістері бойынша кеңес беру; - өсімдік аурулары, зиянкестер мен арамшөптермен күресу, топырақты мелиорациялау мәселелері бойынша кеңес беру; - тауарлық дақылдар өндірісіне әсер ететін қоршаған орта факторларын зерттеу; – өсіру әдістерінің, топырақтың, жәндіктердің, аурулардың өнімділікке	командада жұмыс істей білу, қызығушылығы, қарым-қатынасы, шешім қабылдау қабілеті, ақпаратпен жұмыс істей білу, бастамашылдық және шешімділік

					озық тәжірибеге қол жеткізу, еңбек, азаматтық, әкімшілік және қылмыстық заңнама негіздері, Экономика негіздері, еңбекті ұйымдастыру және басқару, ішкі еңбек тәртібі, Еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі ережелері.	- экологиялық токсиндерді, арамшөптерді, зиянкестер мен ауруларды анықтау және бақылау; - ғимараттарды, сумен жабдықтау жүйелерін және жабдықтарды қолдау бойынша іс-шараларды ұйымдастыру; - жұмысшылар мен мердігерлердің жұмысын іріктеуді, дайындауды және тиімділігін бақылау.	
7,2	1310-1-030 Станция меңгерушісі (ауыл шаруашылығында)	7	процестердің орындалуын жоспарлау, ұйымдастыру және бақылау, талдау және реттеу	Ұйымның қызметін басқару	Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексін, "сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы", "Қазақстан Республикасындағы тіл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын, сондай-ақ ұйымның міндеттері мен функцияларын негізге ала отырып, бөлімшенің (ұйымның) қызметін, тиісті білім саласындағы ғылыми және практикалық мәселелерді регламенттейтін Қазақстан Республикасының өзге де заңнамалық және заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілерін бөлімшенің қызмет салалары, сондай-ақ негізгі қызметпен сабақтас, бөлімшенің құзыретіне кіретін мәселелерді шешу жөніндегі отандық және шетелдік тәжірибе, еңбек, азаматтық, әкімшілік және қылмыстық заңнама негіздері, Экономика, еңбекті ұйымдастыру және басқару, коммуникация мен байланыстың қазіргі заманғы құралдары, есептеу техникасы, оларды пайдалану қағидалары, ішкі еңбек тәртібі қағидалары, еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі жөніндегі талаптар.	– келісімшарт талаптары мен нарықтық сұранысты қанағаттандыру үшін нарықтық белсенділікті және өндірісті жоспарлауды бақылау; - бюджеттерді әзірлеу және басқару, өндіріс көлемі мен шығындарға мониторинг жүргізу, Ауыл шаруашылығын басқару практикасына және қаржылық және жедел есептілікті жасауға қатысты ақпаратты құжаттау; - ауыл шаруашылығы дақылдарының өнімін сатуды ұйымдастыру бойынша сатып алушылармен келіссөздер жүргізу; - фермерлермен, скиперлермен немесе тәуелсіз иелермен өнім өндіру және өндірісті басқару бойынша келісімшарттар жасасу; - максималды өндіріске қажетті тыңайтқыштардың түрлері мен мөлшерін анықтау үшін топырақ талдауын ұйымдастырыңыз; - жұмыстардың түрлерін, қарқындылығы мен реттілігін жоспарлау; Машиналар, жабдықтар мен шығын материалдарын сатып алу; - экологиялық токсиндерді, арамшөптерді, зиянкестер мен ауруларды анықтау және бақылау; - ғимараттарды, сумен жабдықтау жүйелерін және жабдықтарды қолдау бойынша іс-шараларды ұйымдастыру; - жұмысшылар мен мердігерлердің жұмысын іріктеуді, дайындауды және тиімділігін бақылау.	командада жұмыс істей білу, қызығушылығы, қарым-қатынасы, шешім қабылдау қабілеті, ақпаратпен жұмыс істей білу, бастамашылдық және шешімділік
	1310-1-034 Зертхана бастығы (ауыл шаруашылығында)						
7.1	1310-1-023 Машина ауласының меңгерушісі	7	процестердің орындалуын жоспарлау, ұйымдастыру және бақылау, талдау және реттеу	Ұйымның қызметін басқару	Қазақстан Республикасының Конституциясын, «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы», «Қазақстан Республикасындағы тіл туралы» Қазақстан Республикасының заңдарын, сондай-ақ Қазақстан Республикасының өзге де заңнамалық және заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілерін, техниканы сақтау және коррозияға қарсы қорғау, машиналар мен агрегаттарды сақтау, реттеу, Технологиялық	– келісімшарт талаптары мен нарықтық сұранысты қанағаттандыру үшін нарықтық белсенділікті және өндірісті жоспарлауды бақылау; - бюджеттерді әзірлеу және басқару, өндіріс көлемі мен шығындарға мониторинг жүргізу, Ауыл шаруашылығын басқару практикасына және қаржылық және жедел есептілікті жасауға қатысты	командада жұмыс істей білу, қызығушылығы, қарым-қатынасы, шешім қабылдау қабілеті, ақпаратпен жұмыс істей білу, бастамашылдық және шешімділік

					баптау мәселелері бойынша басшылық, нормативтік, нұсқаулық және әдістемелік материалдарды, күрделі емес ауыл шаруашылығы техникасын, Агроөнеркәсіптік кешендегі мемлекеттік техникалық инспекция жүйесін жөндеу, техниканы жөндеу және сақтау өндірісінің негізгі технологиялық процестері, жөндеу жұмыстарын жоспарлау және машиналарды жөндеу мен сақтауға қаражат шығындары, экономика негіздері, еңбекті ұйымдастыру және басқару, еңбек заңнамасының негіздері, Еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі ережелері мен нормалары.	ақпаратты құжаттау; - ауыл шаруашылығы дақылдарының өнімін сатуды ұйымдастыру бойынша сатып алушылармен келіссөздер жүргізу; - фермерлермен, скиперлермен немесе тәуелсіз иелермен өнім өндіру және өндірісті басқару бойынша келісімшарттар жасасу; - максималды өндіріске қажетті тыңайтқыштардың түрлері мен мөлшерін анықтау үшін топырақ талдауын ұйымдастырыңыз; - жұмыстардың түрлерін, қарқындылығы мен реттілігін жоспарлау; Машиналар, жабдықтар мен шығын материалдарын сатып алу; - экологиялық токсиндерді, арамшөптерді, зиянкестер мен ауруларды анықтау және бақылау; - ғимараттарды, сумен жабдықтау жүйелерін және жабдықтарды қолдау бойынша іс-шараларды ұйымдастыру; - жұмысшылар мен мердігерлердің жұмысын іріктеуді, дайындауды және тиімділігін бақылау.	
6	2132-1-003 Суармалы жер және су пайдалану жөніндегі агроном 2132-2-001 Өсімдіктерді қорғау агрономы 2132-2-002 Өсімдіктер карантині бойынша агроном 2132-2-005 Фитопатолог 2132-9-001 Мелиорация және рекультивация инженері 2132-9-002 Мелиоратор-инженер 2133-1-001 Агроэколог 2144-7-001 Ауыл шаруашылығы техникасы инженері 2144-7-002 Машина-трактор паркін пайдалану жөніндегі Инженер 2144-7-004 Ауыл шаруашылығының	6	процестердің орындалуын ұйымдастыру және бақылау, талдау және реттеу	көмекші процесті ұйымдастыру	Қазақстан Республикасының Конституциясын, «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы», «Қазақстан Республикасындағы тілдер туралы» Қазақстан Республикасының заңдарын, сондай-ақ Қазақстан Республикасының өзге де заңнамалық және заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілерін, ауыл шаруашылығы кәсіпорнының қызметіне қатысты басшылық, нормативтік, нұсқаулық және әдістемелік материалдарды, өсірілетін ауыл шаруашылығы дақылдарының агротехникасы мен тұқым шаруашылығын, өсімдік шаруашылығы өніміне қолданыстағы стандарттарды, өсімдік шаруашылығы саласындағы ғылым жетістіктері мен озық тәжірибе, экономика, Еңбек және басқару негіздері, жер және еңбек заңнамасының негіздері, Қоршаған ортаны қорғау заңнамасының негіздері, Еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі ережелері мен нормалары. Қазақстан Республикасының еңбек саласындағы нормативтік құқықтық актілері ұйымның өндірістік-шаруашылық қызметі; орындалатын жұмыс мәселелері бойынша әдістемелік және материалдар; ұйымның (бөлімшелердің) техникалық даму перспективалары және қызметінің ерекшеліктері);	- өнімнің, жемшөптің, топырақ пен судың сапасына және ауыл шаруашылығы өнімін өндіруге әсер ететін басқа да факторларға байланысты деректер мен үлгілерді іріктеуді және талдауды жүзеге асыру; - өсімдік шаруашылығы өнімдерінің, сондай-ақ баламалы өнімдердің өнімділігін арттыру әдістері бойынша кеңес беру; - өсімдік аурулары, зиянкестер мен арамшөптермен күресу, топырақты мелиорациялау мәселелері бойынша кеңес беру; - тауарлық дақылдар өндірісіне әсер ететін қоршаған орта факторларын зерттеу; – өсіру әдістерінің, топырақтың, жәндіктердің, аурулардың өнімділікке әсерін зерттеу; - топырақтың ерекшеліктерін, пайдалану мүмкіндіктерін және құнарлылығын зерттеу, егіншіліктің, бау-бақша шаруашылығының жетілдірілген әдістерін әзірлеу үшін зерттеу нәтижелерін пайдалану; - ауыл шаруашылығы проблемаларын шешу және өндірістің тиімділігін арттыру үшін рәсімдер мен әдіснамалар әзірлеу; - өрттермен, олардың салдарымен, су	командада жұмыс істей білу, қызығушылығы, қарым-қатынасы, шешім қабылдау қабілеті, ақпаратпен жұмыс істей білу, бастамашылдық және шешімділік

	инженер-механизаторы 2144-7-005 Ауыл шаруашылығы машиналары және технологиялық жабдықтар жөніндегі инженер-механик				жұмыс принциптері, техникалық сипаттамалары, әзірленіп жатқан және қолданылатын техникалық құралдар, материалдар және олардың қасиеттері; есептеу техникасының, коммуникациялардың және байланыстың заманауи құралдары; зерттеу әдістері, жұмыстарды орындау ережелері мен шарттары; техникалық құжаттамаға, материалдар мен бұйымдарға қойылатын негізгі талаптар; қолданыстағы стандарттар, техникалық шарттар, ережелер мен нұсқаулықтар техникалық құжаттаманы ресімдеу; техникалық есептеулер жүргізу және экономикалық тиімділікті айқындау әдістері зерттеулер мен әзірлемелер; ғылым мен техниканың жетістіктері, тиісті отандық және шетелдік озық тәжірибе қызмет салалары; Экономика, еңбекті ұйымдастыру және басқару негіздері.	тасқынымен, құрғақшылықпен, Топырақ эрозиясымен, зиянкестермен және аурулармен күресу үшін басқару әдістерін зерттеу, жоспарлау және жүзеге асыру;	
5	3101-4-001 Инженер-механик көмекшісі 3115-2-006 Ауыл шаруашылығы техникасы жөніндегі техник 3141-1-001 Тұқым зертханасының зертханашысы 3142-0-003 Өсімдіктерді қорғау жөніндегі Агроном (біліктілігі орташа) 3142-0-020 Өсімдіктер карантині техникасы 3142-0-022 Техник-мелиоратор 3160-5-008 Ауыл	5	процестердің орындалуын ұйымдастыру және бақылау, талдау және реттеу	көмекші процесс	Қазақстан Республикасының еңбек саласындағы нормативтік құқықтық актілері ұйымның өндірістік-шаруашылық қызметі; жұмыс тақырыбы бойынша анықтамалық материалдар; баптау жұмыстарын орындаудың негізгі әдістері; арнайы және анықтамалық әдебиеттерде, жұмыс бағдарламаларында және нұсқаулар; әзірленетін техникалық құжаттамаға қолданыстағы стандарттар мен техникалық шарттар, оны жасау тәртібі және ресімдеу ережелері; өлшеулерді, бақылаулар мен эксперименттерді жүргізу кезектілігі мен техникасы; бақылау-өлшеу аппаратурасы және оны пайдалану ережесі;	- өнімнің, жемшөптің, топырақ пен судың сапасына және ауыл шаруашылығы өнімін өндіруге әсер ететін басқа да факторларға байланысты деректер мен үлгілерді іріктеуді және талдауды жүзеге асыру; - өсімдік шаруашылығы өнімдерінің, сондай-ақ баламалы өнімдердің өнімділігін арттыру әдістері бойынша кеңес беру; - өсімдік аурулары, зиянкестер мен арамшөптермен күресу, топырақты мелиорациялау мәселелері бойынша кеңес беру; - тауарлық дақылдар өндірісіне әсер ететін қоршаған орта факторларын зерттеу; – өсіру әдістерінің, топырақтың, жәндіктердің, аурулардың өнімділікке әсерін зерттеу; - топырақтың ерекшеліктерін, пайдалану	командада жұмыс істей білу, қызығушылығы, қарым-қатынасы, шешім қабылдау қабілеті, ақпаратпен жұмыс істей білу, бастамашылдық және шешімділік

	шаруашылығы инспекторы				өндіріс технологиясының негіздері; техникалық сипаттамалары, құрылымдық ерекшеліктері, мақсаты, жұмыс принциптері және пайдаланылатын жабдықты пайдалану ережесі; жабдықты тексеру және ақауларды анықтау әдістері; жабдықтың параметрлерін, сипаттамаларын және жұмыс режимінің деректерін өлшеу әдістері мен құралдары , техникалық есептеулерді, графикалық және есептеу жұмыстарын орындау; ақпаратты алудың, өңдеудің және берудің техникалық құралдары; есептеу техникасын пайдалану ережелері; есепке алу мен есептіліктің қолданылатын нысандары және есепке алуды жүргізу мен есептілікті жасау тәртібі; жаңа техника мен прогрессивті технологияларды енгізудің экономикалық тиімділігін есептеу әдістері технологиялар, рационализаторлық ұсыныстар мен өнертабыстар; іс қағаздарын жүргізу негіздері; экономика, өндірісті ұйымдастыру, Еңбек және басқару негіздері.	мүмкіндіктерін және құнарлылығын зерттеу, егіншіліктің, бау-бақша шаруашылығының жетілдірілген әдістерін әзірлеу үшін зерттеу нәтижелерін пайдалану; - ауыл шаруашылығы проблемаларын шешу және өндірістің тиімділігін арттыру үшін рәсімдер мен әдіснамалар әзірлеу; - өрттермен, олардың салдарымен, су тасқынымен, құрғақшылықпен, Топырақ эрозиясымен, зиянкестермен және аурулармен күресу үшін басқару әдістерін зерттеу, жоспарлау және жүзеге асыру;	
--	------------------------	--	--	--	--	---	--

	және өсімдіктерді қорғау жөніндегі жұмысшы					- көшеттер, бадалалар мен тұқымдар шығару; - өнімді сату немесе нарыққа жеткізу үшін жинау және тексеру, тазалау, сұрыптау, буып-түю, сақтау және тиеу жұмыстарын жүргізу; - ауыл шаруашылығы ғимараттарына, құрылыстарына, жабдықтарына және сумен жабдықтау жүйелеріне жұмысшы малға күтім жасау және техникалық қызмет көрсету; - өнімді сақтауды және бастапқы өңдеудің кейбір түрлерін қамтамасыз ету; - өнім маркетингін ілгерілету және жүргізу, өнім мен қорларды сату, сатып алу және тасымалдау туралы шарттар жасасу, сондай-ақ ауыл шаруашылығы жұмыстары мен операцияларын есепке алу мен бағалауды жүргізу; - жұмысты жоспарлау және бөлу, жұмысшыларды дайындау және оларды орындау кезінде бақылау.	
--	--	--	--	--	--	---	--

4	6130-0-010 Өсімдік шаруашылығы өнімдерін өсіруге және өңдеуге маманданған Фермер	4	процеске қатысу	көмекші процесс	Ауыл шаруашылығы және Өсімдік шаруашылығы өнімдерін өндіру саласындағы негізгі білім. Еңбек қауіпсіздігін қамтамасыз етудің негізгі нормалары мен ережелері.	– нарықтық жағдай мен конъюнктураны бақылау, өсіру үшін дақылдардың түрлері мен санын анықтау, сондай-ақ өндіріс процесін жоспарлау және үйлестіру; - тұқым, тыңайтқыш және басқа да қорларды сатып алу; - жерді дайындауға, себуге, отырғызуға, өсіруге және жинауға байланысты жұмыстарды орындау; - ауылшаруашылық ғимараттарын, машиналарын, жабдықтары мен құрылыстарын жалға алу немесе инвестициялау, сондай-ақ оларға техникалық қызмет көрсету; - өнімді сақтауды және бастапқы өңдеудің кейбір түрлерін қамтамасыз ету; - өнім маркетингін ілгерілету және жүргізу, Малды, өнім мен қорларды сату, сатып алу және тасымалдау туралы шарттар жасасу, сондай-ақ ауыл шаруашылығы жұмыстары мен операцияларын есепке алу мен бағалауды жүргізу; -жұмыстарды жоспарлау және бөлу, технологиялық ауылшаруашылық операцияларын орындау кезінде жұмысшыларды дайындау және бақылау, техникалық қызмет көрсету, санитарлық-гигиеналық талаптар мен қауіпсіздік ережелерінің сақталуын қадағалау, сондай-ақ жұмысшыларды жалдау және жұмыстан шығару.	орындаушылық, командада жұмыс істей білу, коммуникабельділік, өз бетінше шешім қабылдай білу, ақпаратпен жұмыс істей білу, жұмыс нәтижесі үшін жауапкершілік
---	--	---	-----------------	-----------------	--	---	--

[illegible]

7. Кәсіптік және еңбек қызметіндегі процестерге сәйкес «Мал шаруашылығының» кіші саласының сипаттамасы

СБШ деңгейі	ҰҚК-дан сабақ	ҰБШ деңгейі	Кезеңдері	Ұжымдық еңбек бөлінісіндегі рөлі	Білім	Дағдылар (дағдылар)	Жеке құзыреттер
1 бөлім. Басқару процестері							
8	1210-0-049 Ауыл шаруашылығы ұйымының директоры;	8.1	Процестердің орындалуын жоспарлау, ұйымдастыру және бақылау, талдау және реттеу	Ұйымның қызметін басқару	Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексін, "сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы", "Қазақстан Республикасындағы тілдер туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын, сондай-ақ ұйымның (филиалдың) өндірістік-шаруашылық және қаржы-экономикалық қызметін регламенттейтін және экономиканы дамытудың басым бағыттарын айқындайтын Қазақстан Республикасының өзге де заңнамалық және заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілерін Экономикалық қызмет түрі; агроөнеркәсіптік кешен және ауыл шаруашылығы саласы ұйымының (филиалының) өндірістік қызметі мәселелері бойынша басшылық, нормативтік, нұсқаулық және әдістемелік материалдар; ұйымның (филиалдың)мамандануы мен құрылымының ерекшеліктері; ұйымның (филиалдың) кіріс әкелетін қызметінен алынған қаражат бойынша кірістер мен шығыстардың бюджеттік сметасын және кірістер мен шығыстар сметасын жасау және келісу тәртібі, ұйымды (филиалды) басқару және басқару әдістері, ауыл шаруашылығының тиісті саласында ғылым мен озық тәжірибеге қол жеткізу, еңбек, азаматтық, әкімшілік және қылмыстық заңнама негіздері, Экономика негіздері, еңбекті ұйымдастыру және басқару, ішкі еңбек тәртібі, Еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі ережелері.	- кәсіпорынның немесе ұйымның жалпы жұмысын жоспарлау, басқару, және үйлестіру; - кәсіпорынның немесе ұйымның жұмысы мен қызметінің нәтижелерін, сондай-ақ Директорлар кеңестері мен өзге де басқару органдарына ұсынылатын есептілікті талдау; - кәсіпорынның немесе ұйымның мақсаттарын, стратегияларын, саясаттары мен бағдарламаларын анықтау; - ұйымға жалпы басшылық пен басқаруды қамтамасыз ету; - бюджеттерді әзірлеу және басқару, шығындарды бақылау және ресурстарды тиімді пайдалануды қамтамасыз ету; - саясатты іске асыру және бағдарламаларды орындау үшін материалдық, адами және қаржылық ресурстардың көлеміне санкция беру; - қойылған мақсаттарға қол жеткізу және саясатты іске асыру бойынша ұйымның немесе кәсіпорынның қызметіне мониторинг жүргізу және бағалау; – жоғары басшылықпен консультациялар өткізу, ұсынымдарды қайта қарау және баяндамалар дайындау; - ұйымның атынан ресми іс-шараларда, келіссөздерде, съездерде, семинарларда, қоғамдық тыңдаулар мен форумдарда өкілдік ету; - аға лауазымды тұлғалар мен қызметкерлерді іріктеуді немесе бекітуді жүзеге асыру; - ұйымның тиісті заңнама мен нормативтік ережелерді сақтауын қамтамасыз ету.	Көшбасшылық, стратегиялық ойлау, мақсаттылық, өзіндік тиімділік, командада жұмыс істей білу және қалау, қызығушылық, тиімді сыртқы және ішкі коммуникацияларға қабілеттілік, тривиальды емес шешімдерді табу қабілеті, компанияның мақсаттары мен құндылықтарымен жұмыс істей білу
	1210-0-073 Ауыл шаруашылығындағы ұйымның басшысы (директоры, президенті және т. б.)						
	1310-1-010 Бас мемлекеттік инженер-инспектор (ауыл шаруашылығында)						
7,2	1210-0-049 Ауыл шаруашылығы ұйымының директоры ;	7	Процестердің орындалуын жоспарлау, ұйымдастыру және бақылау, талдау және реттеу	Ұйымның қызметін басқару	Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексін, "сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы", "Қазақстан Республикасындағы тіл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын, сондай-ақ ұйымның міндеттері мен функцияларын негізге ала отырып, бөлімшенің (ұйымның) қызметін, тиісті білім саласындағы ғылыми және практикалық мәселелерді регламенттейтін Қазақстан Республикасының өзге де заңнамалық және заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілерін бөлімшенің	- кәсіпорынның немесе ұйымның жұмысы мен қызметінің нәтижелерін, сондай-ақ Директорлар кеңестері мен өзге де басқару органдарына ұсынылатын жалпы есептілікті талдау; - кәсіпорынның немесе ұйымның мақсаттарын, стратегияларын, саясаттары мен бағдарламаларын анықтау; - ұйым қызметінің белгілі бір бағыттары бойынша басшылықты қамтамасыз ету; - бюджетті жоспарлау үшін ұсыныстар енгізу, шығындарды бақылау және	командада жұмыс істей білу, қызығушылығы, қарым-қатынасы, шешім қабылдау қабілеті, ақпаратпен жұмыс істей білу, бастамашылдық және шешімділік
	1210-0-073 Ауыл шаруашылығындағы ұйымның басшысы (директоры, президенті және т. б.)						
	1310-1-010 Бас мемлекеттік инженер-инспектор (ауыл						

	шаруашылығында)				қызмет салалары, сондай-ақ негізгі қызметпен сабақтас, бөлімшенің құзыретіне кіретін мәселелерді шешу жөніндегі отандық және шетелдік тәжірибе, еңбек, азаматтық, әкімшілік және қылмыстық заңнама негіздері, Экономика, еңбекті ұйымдастыру және басқару, коммуникация мен байланыстың қазіргі заманғы құралдары, есептеу техникасы, оларды пайдалану қағидалары, ішкі еңбек тәртібі қағидалары, еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі жөніндегі талаптар.	ресурстарды белгілі бір функционалды бағытта тиімді пайдалануды қамтамасыз ету; - қойылған мақсаттарға қол жеткізу және саясатты іске асыру бойынша ұйымның немесе кәсіпорынның қызметіне мониторинг жүргізу және бағалау; – жоғары басшылықпен консультациялар өткізу, ұсынымдарды қайта қарау және баяндамалар дайындау; - ұйымның атынан ресми іс-шараларда, келіссөздерде, съездерде, семинарларда, қоғамдық тыңдаулар мен форумдарда өкілдік ету; - аға лауазымды тұлғалар мен қызметкерлерді іріктеуді немесе бекітуді жүзеге асыру; - ұйымның тиісті заңнама мен нормативтік ережелерді сақтауын қамтамасыз ету.	
	1310-1-044 Басқарма бастығы (ауыл шаруашылығында)					– келісімшарт талаптары мен нарықтық сұранысты қанағаттандыру үшін нарықтық белсенділікті және өндірісті жоспарлауды бақылау; - бюджеттерді әзірлеу және басқару, өндіріс көлемі мен шығындарға мониторинг жүргізу, Ауыл шаруашылығын басқару практикасына және қаржылық және жедел есептілікті жасауға қатысты ақпаратты құжаттау; - ауыл шаруашылығы дақылдарының өнімін сатуды ұйымдастыру бойынша сатып алушылармен келіссөздер жүргізу; - фермерлермен, скиперлермен немесе тәуелсіз иелермен өнім өндіру және өндірісті басқару бойынша келісімшарттар жасасу; - максималды өндіріске қажетті тыңайтқыштардың түрлері мен мөлшерін анықтау үшін топырақ талдауын ұйымдастырыңыз; - жұмыстардың түрлерін, қарқындылығы мен реттілігін жоспарлау; Машиналар, жабдықтар мен шығын материалдарын сатып алу; - экологиялық токсиндерді, арамшөптерді, зиянкестер мен ауруларды анықтау және бақылау; - ғимараттарды, сумен жабдықтау жүйелерін және жабдықтарды қолдау бойынша іс-шараларды ұйымдастыру; - жұмысшылар мен мердігерлердің жұмысын іріктеуді, дайындауды және тиімділігін бақылау.	
	1310-1-046 Экспедиция бастығы (ауыл шаруашылығында)						
7,1	1310-1-051 Бөлімше (ферма, ауыл	7	Процестердің орындалуын	Ұйымның қызметін басқару	Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Экологиялық	– келісімшарт талаптары мен нарықтық сұранысты қанағаттандыру үшін нарықтық	командада жұмыс істей білу,

	1342-2-007 Ветеринариялық учаске меңгерушісі				функцияларын негізге ала отырып, бөлімшенің (ұйымның) қызметін, тиісті білім саласындағы ғылыми және практикалық мәселелерді регламенттейтін Қазақстан Республикасының өзге де заңнамалық және заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілерін бөлімшенің қызмет салалары, сондай-ақ негізгі қызметпен сабақтас, бөлімшенің құзыретіне кіретін мәселелерді шешу жөніндегі отандық және шетелдік тәжірибе, еңбек, азаматтық, әкімшілік және қылмыстық заңнама негіздері, Экономика, еңбекті ұйымдастыру және басқару, коммуникация мен байланыстың қазіргі заманғы құралдары, есептеу техникасы, оларды пайдалану қағидалары, ішкі еңбек тәртібі қағидалары, еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі жөніндегі талаптар.	Ауыл шаруашылығын басқару практикасына және қаржылық және жедел есептілікті жасауға қатысты ақпаратты құжаттау; - ауыл шаруашылығы дақылдарының өнімін сатуды ұйымдастыру бойынша сатып алушылармен келіссөздер жүргізу; - фермерлермен, скиперлермен немесе тәуелсіз иелермен өнім өндіру және өндірісті басқару бойынша келісімшарттар жасасу; - максималды өндіріске қажетті тыңайтқыштардың түрлері мен мөлшерін анықтау үшін топырақ талдауын ұйымдастырыңыз; - жұмыстардың түрлерін, қарқындылығы мен реттілігін жоспарлау; Машиналар, жабдықтар мен шығын материалдарын сатып алу; - экологиялық токсиндерді, арамшөптерді, зиянкестер мен ауруларды анықтау және бақылау; - ғимараттарды, сумен жабдықтау жүйелерін және жабдықтарды қолдау бойынша іс-шараларды ұйымдастыру; - жұмысшылар мен мердігерлердің жұмысын іріктеуді, дайындауды және тиімділігін бақылау.	жұмыс істей білу, бастамашылдық және шешімділік
6	1210-0-049 Ауыл шаруашылығы ұйымының директоры ; 1210-0-073 Ауыл шаруашылығындағы ұйымның басшысы (директоры, президенті және т. б.) 1310-1-010 Бас мемлекеттік инженер-инспектор (ауыл шаруашылығында)	6	Процестердің орындалуын ұйымдастыру және бақылау, талдау және реттеу	көмекші процесті ұйымдастыру	Қазақстан Республикасының Конституциясын, "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы", "Қазақстан Республикасындағы тіл туралы", "Ветеринария туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын, сондай-ақ Қазақстан Республикасы мен Кеден одағының өзге де заңнамалық және заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілерін; ветеринария, халықтың санитариялық-эпидемиологиялық саламаттылығы саласындағы басшылық, нормативтік, нұсқаулық және әдістемелік материалдарды, тамақ өнімдерінің қауіпсіздігі; ветеринариялық-санитариялық қағидалар, нормалар мен нұсқаулықтар, ережелер және кәсіпорынның өндірістік қызметіне қатысты басқа да басшылық құжаттар; мал шаруашылығы өнімдерін өндіру технологиясы, қолдан ұрықтандыру; ветеринариялық-санитариялық сараптама, Микробиология және эпизоотология; Экономика, еңбекті ұйымдастыру, Өндіріс және басқару негіздері; жер және еңбек заңнамасының негіздері; Қоршаған ортаны қорғау және табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану жөніндегі заңнама; еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі қағидалары мен нормалары.	- кәсіпорынның немесе ұйымның жұмысы мен қызметінің нәтижелерін, сондай-ақ Директорлар кеңестері мен өзге де басқару органдарына ұсынылатын жалпы есептілікті талдау; - кәсіпорынның немесе ұйымның мақсаттарын, стратегияларын, саясаттары мен бағдарламаларын анықтау; - ұйым қызметінің белгілі бір бағыттары бойынша басшылықты қамтамасыз ету; - бюджетті жоспарлау үшін ұсыныстар енгізу, шығындарды бақылау және ресурстарды белгілі бір функционалды бағытта тиімді пайдалануды қамтамасыз ету; - қойылған мақсаттарға қол жеткізу және саясатты іске асыру бойынша ұйымның немесе кәсіпорынның қызметіне мониторинг жүргізу және бағалау; – жоғары басшылықпен консультациялар өткізу, ұсынымдарды қайта қарау және баяндамалар дайындау; - ұйымның атынан ресми іс-шараларда, келіссөздерде, съездерде, семинарларда, қоғамдық тыңдаулар мен форумдарда өкілдік ету; - аға лауазымды тұлғалар мен	командада жұмыс істей білу, қызығушылығы, қарым-қатынасы, шешім қабылдау қабілеті, ақпаратпен жұмыс істей білу, бастамашылдық және шешімділік

						қызметкерлерді іріктеуді немесе бекітуді жүзеге асыру; - ұйымның тиісті заңнама мен нормативтік ережелерді сақтауын қамтамасыз ету.	
	2250-0-001 Ветеринар					- рентгенография мен ультрадыбыстық зерттеуді қоса алғанда, дәрігерлік тексеру, зертханалық талдаулар және диагностикалық бейнелеу құралдары арқылы бұзушылықтардың болуы мен сипатын анықтау;	
	2250-0-002 Ветеринариялық-санитариялық дәрігер					- жануарларды медициналық немесе хирургиялық емдеуді, сондай-ақ дәрілік препараттарды, ауырсынуды басатын дәрілерді және жалпы немесе жергілікті анестезияны енгізу мен тағайындауды жүргізу;	
	2250-0-003 Ветеринарлық дәрігер					- операциялар, жараларды таңу және сынған сүйектерді түзету;	
	2250-0-007 Ветеринарний хирург					- жануарларға Акушерлік және стоматологиялық көмек көрсету; - жануарлар ауруларының таралуының алдын алуға және алдын алуға бағытталған бағдарламаларға қатысу; - жануарларды жұқпалы ауруларға қарсы вакцинациялауды жүргізу, оларға талдау жүргізу жануарлар арасында жұқпалы аурулардың өршуі туралы билік органдарын анықтау және хабардар ету; - өлімнің себептерін анықтау үшін аутопсия жүргізу; - тұтынушыларға Денсаулық, тамақтану және азықтандыру, гигиена, өсіру және жануарларды күту бойынша кеңес беру; - жануарлардың эвтаназиясын жүргізу.	
5	3142-0-007 Зоотехник	5	Процесті орындау	негізгі өндірістік процеске қатысу	Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы", "Қазақстан Республикасындағы тіл туралы", "асыл тұқымды мал шаруашылығы туралы", "Ветеринария туралы" заңдарын, сондай-ақ Қазақстан Республикасының өзге де заңнамалық және заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілерін, агроөнеркәсіптік кешен және өндірістік қызмет мәселелері бойынша басшылық, нормативтік, нұсқаулық және әдістемелік материалдарды кәсіпорындар, өндіріс технологиясы, асыл тұқымды мал шаруашылығы, әртүрлі ауылшаруашылық жануарларының биологиялық ерекшеліктері, оларды ұстау мен тамақтандырудың ғылыми негіздері, ғылым жетістіктері және мал	- эксперименттер, сынақтар мен талдаулар жүргізу үшін материалдар мен жабдықтарды дайындау;	командада жұмыс істей білу, қызығушылығы, қарым-қатынасы, шешім қабылдау қабілеті, ақпаратпен жұмыс істей білу, бастамашылдық және шешімділік
	3142-0-008 Мемлекеттік зауыттық қораның зоотехнигі					- эксперименттер, сынақтар мен талдаулар жүргізу үшін үлгілерді (топырақ, өсімдіктер немесе жануарлар жасушалары, Жануарлар тіндері немесе мүшелері) жинауды және дайындауды жүзеге асыру;	
	3142-0-009 Сүт өндірісінің зоотехнигі					- микроскопия, гистология, хроматография, электрофорез және спектроскопия сияқты әдістер мен әдістерді қолдану негізінде эксперименттер, сынақтар мен талдаулар жүргізуге көмек көрсету;	
	3142-0-010 Бөлімшенің (кешеннің, ауыл шаруашылығы учаскесінің, ферманың)зоотехнигі					- өсімдіктер мен жануарларға зиянкестер болып табылатын патогендік микроорганизмдер мен жәндіктерді, паразиттерді, саңырауқұлақтар мен	
	3142-0-015 Ауылшаруашылық құс технигі						
	3142-0-019 Техник-мал өсіруші						
	3142-0-024 Құс өсіруші						

	Техник 3142-0-027 Техник-фермер (мал шаруашылығы) 3240-0-001 Ветеринариялық дәрігердің көмекшісі 3240-0-006 Ветеринариялық фельдшер				шаруашылығы саласындағы отандық және шетелдік кәсіпорындардың озық жұмыс тәжірибесі, өнімді өткізуді ұйымдастыру, мал шаруашылығы өнімдеріне қолданыстағы стандарттар, жер және еңбек заңнамасы, экономика негіздері, өндірісті, еңбек пен басқаруды ұйымдастыру, Қоршаған ортаны қорғау және табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану жөніндегі қолданыстағы заңнама, еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі ережелері мен нормалары.	арамшөптерді анықтау, сондай-ақ бақылау әдістерін әзірлеуге көмек көрсету; - өнім сапасына қол жеткізу және оны сақтау мақсатында талдау жүргізу; - ағымдағы жұмыс жоспарларының (жылыжайлар, мал шаруашылығы өнімдерін өндіру жоспарлары)орындалуына бақылау жүргізу немесе жүзеге асыру; - жобаларды іске асыру үшін қажетті материалдық және еңбек шығындарының саны мен құнын бағалауды және деректерді жинауды жүзеге асыру; - зерттеу жабдықтарына техникалық қызмет көрсетуді және жөндеуді ұйымдастыру.	
4	6121-1-001 Дояр 6121-1-002 Кумысодел (шубатодел) 6121-1-003 Оператор машинного доения 6121-3-001 Верблюдовод 6121-3-002 Животновод 6121-3-003 Животновод по уходу за рабочими животными 6121-3-004 Мал шаруашылығындағы білікті жұмысшы 6121-3-005 Жылқы өсіруші 6121-3-006 Марал өсіруші 6121-3-008 Сайгаковод 6121-3-009 Шошқа өсіруші 6121-3-011 Ешкі өсіруші 6121-3-012 Қой фермері 6121-3-013 Мал шаруашылығына маманданған Фермер 6121-9-001 Мал шаруашылығы кешендері мен фермаларының бригадирі 6121-9-002 Қой шаруашылығы кешендері мен механикаландырылған фермалардың бригадирі 6121-9-005 Сүт	4	процесті орындау	Негізгі өндірістік процеске қатысу	Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы", "Қазақстан Республикасындағы тіл туралы", "асыл тұқымды мал шаруашылығы туралы", "Ветеринария туралы" заңдарын, сондай-ақ Қазақстан Республикасының өзге де заңнамалық және заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілерін, агроөнеркәсіптік кешен және өндірістік қызмет мәселелері бойынша басшылық, нормативтік, нұсқаулық және әдістемелік материалдарды кәсіпорындар, өндіріс технологиясы, асыл тұқымды мал шаруашылығы, әртүрлі ауылшаруашылық жануарларының биологиялық ерекшеліктері, оларды ұстау мен тамақтандырудың ғылыми негіздері, ғылым жетістіктері және мал шаруашылығы саласындағы отандық және шетелдік кәсіпорындардың озық жұмыс тәжірибесі, өнімді өткізуді ұйымдастыру, мал шаруашылығы өнімдеріне қолданыстағы стандарттар, жер және еңбек заңнамасы, экономика негіздері, өндірісті, еңбек пен басқаруды ұйымдастыру, Қоршаған ортаны қорғау және табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану жөніндегі қолданыстағы заңнама, еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі ережелері мен нормалары.	– нарықтық жағдай мен конъюнктураны бақылау, өндіріс үшін бастардың түрлері мен санын анықтау, сондай-ақ өндіріс процесін жоспарлау және үйлестіру; - жайылымдарды өсіруді, сондай-ақ азық-түліктің тиісті деңгейін және мал басының жай-күйін сақтау үшін жем-шөп пен су қорларын қамтамасыз ету мен бақылауды жүргізу; - ауруларды, жарақаттарды немесе ауруларды анықтау үшін жануарларды бақылау мен тексеруді, сондай-ақ салмақ, сүт және басқа да өнімділік көрсеткіштерін бақылауды қамтамасыз ету; - күтім жасау, таңбалау, кесу, кесу, дәрі-дәрмектерді енгізу және / немесе жануарларды кастрациялау, сондай-ақ жүнді кесу және шашты немесе жүнді жинау; - мал жаю үшін жайылымдарға немесе таразыларға, сарайларға, көлік құралдарына немесе қораларға жайылымды жүзеге асыру; - жануарларды қолмен немесе сауу аппараттарын пайдалана отырып сауу; - жемді өсіру және сатып алу, жемді, қоспалар мен дәрі-дәрмектерді белгіленген пропорцияда араластыру және жануарларға тұтыну үшін беру немесе қолмен беру; – малды көбейтуге байланысты міндеттерді орындау, будандастыру, қолдан ұрықтандыру және босану кезінде жануарларға көмектесу; - ауыл шаруашылығы ғимараттарына, машиналарына, жабдықтары мен құрылыстарына техникалық қызмет көрсету және жинау жұмыстарын жүргізу; - мал союды орындау, Мал өнімдерін сату үшін жаңа піскен және дайындау; - мал шаруашылығы және сүт өнімдерін	орындаушылық, командада жұмыс істей білу, коммуникабельділік, өз бетінше шешім қабылдай білу, ақпаратпен жұмыс істей білу, жұмыс нәтижесі үшін жауапкершілік

	фермаларының жұмысшысы					сақтауды және бастапқы өңдеудің кейбір түрлерін қамтамасыз ету; - өнім маркетингін ілгерілету және жүргізу, Малды, өнім мен қорларды сату, сатып алу және тасымалдау туралы шарттар жасасу, сондай-ақ ауыл шаруашылығы жұмыстары мен операцияларын есепке алу мен бағалауды жүргізу; - жұмыстарды жоспарлау және бөлу, технологиялық ауылшаруашылық операцияларын орындау кезінде жұмысшыларды дайындау және бақылау, техникалық қызмет көрсету, санитарлық-гигиеналық талаптар мен қауіпсіздік ережелерінің сақталуын бақылау, жұмысшылар мен мердігерлерді жалдау және жұмыстан шығару.	
	6121-9-006 Фермер, сүт өнімдері						
	6122-1-001 Құс өсіруші						
	6122-1-002 Жұмыртқа өндірумен айналысатын құс өсіруші (фермер)						
	6122-1-003 Қырғауыл өсіруші						
	6122-1-004 Қаздар фермері						
	6122-1-005 Күркетауық фермері						
	6122-1-006 Үйрек фермері						
	6122-1-007 Фермер, куrowод						
	6122-1-008 Фермер, құс шаруашылығы						
	6122-2-001 Инкубатор операторы						
	6122-2-002 Құстарды жасанды өсіру бойынша ауыл шаруашылығы жұмысшысы						
	6122-2-003 Инкубатор жағдайында үй және асыл тұқымды құс өсіру жөніндегі ауыл шаруашылығы жұмысшысы						
	6122-2-004 Фермер (құс өсіру және селекционер)						
	6122-9-001 Құс шаруашылығы кешендері мен механикаландырылған фермалардың бригадирі						
	6129-0-007 Қоян өсіруші						
	6129-0-009 Бұғы өсіруші						
	6129-0-011 Жануарларды күту жөніндегі жұмысшы						
	6129-0-013 Қырқу						
	6129-0-014 Фермер, аң терісі (үй жануарлары)						
	6129-0-015 Фермер, түйеқұс өсіру						

	6130-0-002 Білікті ауыл шаруашылығы жұмысшысы (аралас өндіріс) 6130-0-004 Қой өсіруші 6130-0-005 Аралас ауыл шаруашылығы өнімдерін өндіру жөніндегі жұмысшы 6130-0-007 Фермер (аралас өндіріс) 6130-0-008 Өсімдік және мал шаруашылығына маманданған Фермер 6130-0-009 Мал шаруашылығы өнімдерін өсіруге және өңдеуге маманданған Фермер 6310-1-001 Жеке тұтыну үшін өнім өндіретін Фермер 6310-2-001 Жеке тұтыну үшін мал шаруашылығы өнімдерін өндіретін білікті қызметкер 6310-3-001 Жеке тұтыну үшін аралас өсімдік және мал шаруашылығы өнімдерін өндіретін білікті қызметкер 5190-4-007 Ветеринариялық Санитар 3240-0-006 Ветеринариялық фельдшер 3142-0-007 Зоотехник						
3	8151-9-042 Қырку жабдығының операторы 8341-9-011 Мал шаруашылығы кешендері мен механикаландырылған фермалардың операторы 8341-9-013 Қой шаруашылығы	3	Процесті орындау	негізгі өндірістік процеске қатысу	ірі қара малдың анатомиясы мен физиологиясының негіздері; азықтың негізгі түрлері, олардың азықтық құндылығы; жануарларды тамақтандыру мен суарудың диетасы, нормалары мен режимі; жануарларды өсіру кезеңінде азықтандыру және суару ерекшеліктері; ірі қара малды және өндіруші бұқаларды күтіп-бағуға және күтіп-бағуға қойылатын ветеринариялық-санитариялық жағдайлар мен зоотехникалық талаптар;	кешендерде перзентханада жас жануарларды өсіру және сиырларды күту бойынша механикаландырылған жұмыстар; өндіруші бұқаларға күтім жасау бойынша механикаландырылған жұмыстар; жас малдың орташа тәуліктік салмағын арттыру, оны қоректік заттар бойынша теңдестірілген азықпен тамақтандыру жөніндегі іс-шараларды орындау; жануарларды тамақтандыру, суару және тазарту; салмағы мен жасы бойынша біртекті жас	орындаушылық, командада жұмыс істей білу, коммуникабельділік, өз бетінше шешім қабылдай білу, жұмыс нәтижесі үшін жауапкершілік

	кешендерінің және механикаландырылған фермалардың операторы 8341-9-014 Құс фабрикалары мен механикаландырылған фермалардың операторы 8341-9-015 Шошқа өсіру кешендері мен механикаландырылған фермалардың операторы 5190-4-007 Ветеринариялық Санитар 6121-2-003 Жем дайындаушы 6129-0-011 Жануарларды күту жөніндегі жұмысшы				жануарлардың негізгі аурулары; механикаландыру және автоматтандыру құралдарының мақсаты, құрылысы, техникалық пайдалану қағидалары; ірі қара малды күтіп-бағу және күтіп-бағу жөніндегі технологиялық процестер, олардың жүйелілік, циклдік және ұзақтық; қызмет көрсетілетін мал басының өнімділігін арттыру әдістері; асыл тұқымды есепке алуды ұйымдастыру жөніндегі қарапайым мәліметтер.	жануарлардың топтарын қалыптастыру; бұзауларға сүт дайындау және беру; жем-шөпті секциялар бойынша үй-жайларға тасымалдау және оны транспортерлердің көмегімен Қоректендіргіштер бойынша тарату; үй-жайларда желдету мен жылытудың автоматтандырылған жүйесін басқару; көнді жинау, жемді тасымалдау және тарату кезінде механикаландыру жүйесін басқару; механикаландыру және автоматика құралдарына реттеу және техникалық күтім жүргізу, кешеннің үй-жайларында берілген микроклиматты сақтау.	
2	5190-4-008 Жануарларды бақылаушы	2	процесті орындау	негізгі өндірістік процеске қатысу	Зоогигиена және ветеринария бойынша қарапайым мәліметтер; қойларды қыркуға және бонитирлеуге беру ику; жануарларға күтім жасаудың негізгі талаптары және жануарларға қауіпсіз күтім жасау.	жануарларды күту бойынша көмекші жұмыстарды орындау; жас жануарларды тамақтандыру, суару және күту бойынша жұмыстарды жүргізу кезінде көмек көрсету; үй-жайларды тазалау және дезинфекциялау; үй-жайларды көңден тазалауды жүргізу; жануарлар ауруларының алдын алу бойынша алдын алу іс-шараларын жүргізуге қатысу; кезекшілік кезінде малды бақылау, қойларды қабылдау және басқа да жұмыстарды жүзеге асыру.	орындаушылық, командада жұмыс істей білу, коммуникабельділік, жұмыс нәтижесі үшін жауапкершілік
1	9211-2-001 Гуртовщик 9211-2-002 Конюх 9211-2-003 Кормач 9211-2-004 Пастух 9211-2-005 Жұмыс инкубаторы 9211-2-006 Шошқа жұмысшысы 9211-2-007 Қолөнерші, құс фабрикасы 9211-2-008 Жұмыртқа жинаушы 9211-2-010 Қой қырку 9211-2-011 Чабан 9211-3-001 Аралас өсімдік және мал шаруашылығы өнімдерін өндіруде	1	процесті орындау	негізгі өндірістік процеске қатысу	Зоогигиена мен ветеринарияның негізгі талаптары; дезинфекциялау және ерітінділерді дайындау әдістері; жануарлар ауруларының алдын алу жөніндегі профилактикалық іс-шараларды жүргізу қағидалары; жануарларда аң аулауды анықтау әдістері.	сауу алаңдарында сиырлар мен биелерді күту бойынша көмекші жұмыстарды орындау; жануарларды сауу орнына сәйкестендіру; жануарларды серуендеуге және жайылымға айдау және айдау; сүт құтыларын және басқа да ыдыстарды механикаландырылған немесе қолмен жууға, үй-жайларды жинауға және дезинфекциялауға, халаттар мен қапшықтарды жууға; фермаларда жануарларды ұстаудың зоогигиеналық нормаларын сақтау; малдың сүт өнімділігін арттыру жөніндегі іс-шараларды және жануарлар ауруларының алдын алу жөніндегі профилактикалық іс-шараларды жүргізуге қатысу; малды қабылдауды, өлшеуді және айдауды жүргізу;	орындаушылық, командада жұмыс істей білу, коммуникабельділік, жұмыс нәтижесі үшін жауапкершілік

	біліктілігі жоқ жұмысшы					жануарлардың аң аулауын және оларды ұрықтандыру үшін бөлуді, малды бақылауды, төлдерді қабылдауды және кезекшілік кезінде басқа жұмыстарды анықтаңыз.	
3 бөлім. Негізгі өндірістік процестер							
7,2	1310-1-028 Қолдан ұрықтандыру пунктiнiң меңгерушiсi	7	процестердiң орындалуын жоспарлау, ұйымдастыру және бақылау, талдау және реттеу	Ұйымның қызметiн басқару	Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексін, "сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы", "Қазақстан Республикасындағы тіл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын, сондай-ақ ұйымның міндеттері мен функцияларын негізге ала отырып, бөлімшенің (ұйымның) қызметін, тиісті білім саласындағы ғылыми және практикалық мәселелерді регламенттейтін Қазақстан Республикасының өзге де заңнамалық және заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілерін бөлімшенің қызмет салалары, сондай-ақ негізгі қызметпен сабақтас, бөлімшенің құзыретіне кіретін мәселелерді шешу жөніндегі отандық және шетелдік тәжірибе, еңбек, азаматтық, әкімшілік және қылмыстық заңнама негіздері, Экономика, еңбекті ұйымдастыру және басқару, коммуникация мен байланыстың қазіргі заманғы құралдары, есептеу техникасы, оларды пайдалану қағидалары, ішкі еңбек тәртібі қағидалары, еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі жөніндегі талаптар.	– келісімшарт талаптары мен нарықтық сұранысты қанағаттандыру үшін нарықтық белсенділікті және өндірісті жоспарлауды бақылау; - бюджеттерді әзірлеу және басқару, өндіріс көлемі мен шығындарға мониторинг жүргізу, Ауыл шаруашылығын басқару практикасына және қаржылық және жедел есептілікті жасауға қатысты ақпаратты құжаттау; - ауыл шаруашылығы дақылдарының өнімін сатуды ұйымдастыру бойынша сатып алушылармен келіссөздер жүргізу; - фермерлермен, скиперлермен немесе тәуелсіз иелермен өнім өндіру және өндірісті басқару бойынша келісімшарттар жасасу; - максималды өндіріске қажетті тыңайтқыштардың түрлері мен мөлшерін анықтау үшін топырақ талдауын ұйымдастырыңыз; - жұмыстардың түрлерін, қарқындылығы мен реттілігін жоспарлау; Машиналар, жабдықтар мен шығын материалдарын сатып алу; - экологиялық токсиндерді, арамшөптерді, зиянкестер мен ауруларды анықтау және бақылау; - ғимараттарды, сумен жабдықтау жүйелерін және жабдықтарды қолдау бойынша іс-шараларды ұйымдастыру; - жұмысшылар мен мердігерлердің жұмысын іріктеуді, дайындауды және тиімділігін бақылау.	командада жұмыс істей білу, қызығушылығы, қарым-қатынасы, шешім қабылдау қабілеті, ақпаратпен жұмыс істей білу, бастамашылдық және шешімділік
	1233-0-002 Бас ғылыми қызметкер						
7,1	1342-2-002 Ветеринариялық дәріхана меңгерушiсi	7	процестердiң орындалуын жоспарлау, ұйымдастыру және бақылау, талдау және реттеу	Ұйымның қызметiн басқару	Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексін, "сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы", "Қазақстан Республикасындағы тіл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын, сондай-ақ ұйымның міндеттері мен функцияларын негізге ала отырып, бөлімшенің (ұйымның) қызметін, тиісті білім саласындағы ғылыми және практикалық мәселелерді регламенттейтін Қазақстан Республикасының өзге де заңнамалық және заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілерін бөлімшенің қызмет салалары, сондай-ақ негізгі қызметпен сабақтас, бөлімшенің құзыретіне кіретін	– келісімшарт талаптары мен нарықтық сұранысты қанағаттандыру үшін нарықтық белсенділікті және өндірісті жоспарлауды бақылау; - бюджеттерді әзірлеу және басқару, өндіріс көлемі мен шығындарға мониторинг жүргізу, Ауыл шаруашылығын басқару практикасына және қаржылық және жедел есептілікті жасауға қатысты ақпаратты құжаттау; - ауыл шаруашылығы дақылдарының өнімін сатуды ұйымдастыру бойынша сатып алушылармен келіссөздер жүргізу; - фермерлермен, скиперлермен немесе тәуелсіз иелермен өнім өндіру және өндірісті	командада жұмыс істей білу, қызығушылығы, қарым-қатынасы, шешім қабылдау қабілеті, ақпаратпен жұмыс істей білу, бастамашылдық және шешімділік

					қорғау және табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану жөніндегі қолданыстағы заңнама, еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі ережелері мен нормалары.	қоспалар мен дәрі-дәрмектерді белгіленген пропорцияда араластыру және жануарларға тұтыну үшін беру немесе қолмен беру; – малды көбейтуге байланысты міндеттерді орындау, будандастыру, қолдан ұрықтандыру және босану кезінде жануарларға көмектесу; - ауыл шаруашылығы ғимараттарына, машиналарына, жабдықтары мен құрылыстарына техникалық қызмет көрсету және жинау жұмыстарын жүргізу; - мал союды орындау, Мал өнімдерін сату үшін жаңа піскен және дайындау; - мал шаруашылығы және сүт өнімдерін сақтауды және бастапқы өңдеудің кейбір түрлерін қамтамасыз ету; - өнім маркетингін ілгерілету және жүргізу, Малды, өнім мен қорларды сату, сатып алу және тасымалдау туралы шарттар жасасу, сондай-ақ ауыл шаруашылығы жұмыстары мен операцияларын есепке алу мен бағалауды жүргізу; - жұмыстарды жоспарлау және бөлу, технологиялық ауылшаруашылық операцияларын орындау кезінде жұмысшыларды дайындау және бақылау, техникалық қызмет көрсету, санитарлық-гигиеналық талаптар мен қауіпсіздік ережелерінің сақталуын бақылау, жұмысшылар мен мердігерлерді жалдау және жұмыстан шығару.	
4 бөлім. Өндірістен кейінгі процестер (сату)							
7,2	1310-1-036 Механикаландырылған астық қоймасының бастығы	7	процестердің орындалуын жоспарлау, ұйымдастыру және бақылау, талдау және реттеу	Ұйымның қызметін басқару	Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексін, "сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы", "Қазақстан Республикасындағы тіл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын, сондай-ақ ұйымның міндеттері мен функцияларын негізге ала отырып, бөлімшенің (ұйымның) қызметін, тиісті білім саласындағы ғылыми және практикалық мәселелерді регламенттейтін Қазақстан Республикасының өзге де заңнамалық және заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілерін бөлімшенің қызмет салалары, сондай-ақ негізгі қызметпен сабақтас, бөлімшенің құзыретіне кіретін мәселелерді шешу жөніндегі отандық және шетелдік тәжірибе, еңбек, азаматтық, әкімшілік және қылмыстық заңнама негіздері, Экономика, еңбекті ұйымдастыру және басқару, коммуникация мен байланыстың қазіргі заманғы құралдары, есептеу техникасы,	– келісімшарт талаптары мен нарықтық сұранысты қанағаттандыру үшін нарықтық белсенділікті және өндірісті жоспарлауды бақылау; - бюджеттерді әзірлеу және басқару, өндіріс көлемі мен шығындарға мониторинг жүргізу, Ауыл шаруашылығын басқару практикасына және қаржылық және жедел есептілікті жасауға қатысты ақпаратты құжаттау; - ауыл шаруашылығы дақылдарының өнімін сатуды ұйымдастыру бойынша сатып алушылармен келіссөздер жүргізу; - фермерлермен, скиперлермен немесе тәуелсіз иелермен өнім өндіру және өндірісті басқару бойынша келісімшарттар жасасу; - максималды өндіріске қажетті тыңайтқыштардың түрлері мен мөлшерін анықтау үшін топырақ талдауын ұйымдастырыңыз; - жұмыстардың түрлерін, қарқындылығы мен	командада жұмыс істей білу, қызығушылығы, қарым-қатынасы, шешім қабылдау қабілеті, ақпаратпен жұмыс істей білу, бастамашылдық және шешімділік

					оларды пайдалану қағидалары, ішкі еңбек тәртібі қағидалары, еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі жөніндегі талаптар.	реттілігін жоспарлау; Машиналар, жабдықтар мен шығын материалдарын сатып алу; - экологиялық токсиндерді, арамшөптерді, зиянкестер мен ауруларды анықтау және бақылау; - ғимараттарды, сумен жабдықтау жүйелерін және жабдықтарды қолдау бойынша іс-шараларды ұйымдастыру; - жұмысшылар мен мердігерлердің жұмысын іріктеуді, дайындауды және тиімділігін бақылау.	
6	2144-7-006 Ауыл шаруашылығы өндірісінің инженер-механигі 2144-7-001 ауыл шаруашылығы техникасы инженері	6	процестердің орындалуын ұйымдастыру және бақылау, талдау және реттеу	көмекші процесті ұйымдастыру	Қазақстан Республикасының Конституциясын, "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы", "Қазақстан Республикасындағы тіл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын, сондай-ақ Қазақстан Республикасының өзге де заңнамалық және заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілерін, өндірістік процестерді механикаландыру және автоматтандыру саласындағы басшылық, нормативтік, нұсқаулық және әдістемелік материалдарды, механикаландыру және автоматтандыру құралдарын пайдалану және оларға қызмет көрсету қағидаларын, монтаждау және іске қосу-баптау жұмыстарын орындау тәртібі, еңбекті қажетсінетін процестерді механикаландыру және автоматтандыру саласындағы жетістіктер мен озық тәжірибе, экономика негіздері, өндірісті, еңбекті және басқаруды ұйымдастыру, еңбек заңнамасының негіздері, Еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі ережелері мен нормалары.	фермаларда, кешендерде, құс фабрикаларында, жемшөп дайындау және құрама жем цехтарында механикаландыру және автоматтандыру құралдарын енгізу және оларға қызмет көрсету жөніндегі жұмысты ұйымдастыру; механикаландыруға және автоматтандыруға жататын негізгі және қосалқы жұмыстар мен операциялардың учаскелерін айқындау мақсатында өндірістік процестерді зерделеу; мал шаруашылығы фермаларын, кешендерін, жемшөп цехтарын механикаландыру және автоматтандыру және оларды қайта құру, өндірістік процестерді, еңбекті көп қажет ететін қол жұмыстарын, көлік және басқа да операцияларды механикаландыру және автоматтандыру жөніндегі жоспарларды әзірлеуге қатысу және олардың орындалуын қамтамасыз ету; механикаландыру және автоматтандыру құралдарын монтаждауды, баптауды және іске қосуды ұйымдастыру. жабдықты монтаждаудан, жөндеуден немесе техникалық қызмет көрсетуден кейін мердігерден қабылдауға қатысу. механикаландыру құралдарын монтаждау, жөндеу және техникалық қызмет көрсету бойынша жұмыстарды сапалы орындауды, жабдықтарды жөндеу мен пайдалануға материалдар мен ақшалай қаражатты ұтымды пайдалануды ұйымдастыру. механикаландыру құралдарын пайдалану, техникалық күту және жөндеу жөніндегі нұсқаулықтарды әзірлеу, қызметкерлерді қауіпсіз жұмыс әдістеріне үйрету; еңбекті көп қажет ететін процестерді механикаландыру үшін жаңа техника, жабдықтар, қосалқы бөлшектер, жөндеу материалдары мен құрал-саймандар сатып алуды ұйымдастыру; жабдықтаушыларға кешенді емес немесе	командада жұмыс істей білу, қызығушылығы, қарым-қатынасы, шешім қабылдау қабілеті, ақпаратпен жұмыс істей білу, бастамашылдық және шешімділік

						ақаулы механикаландыру құралдарын алған кезде шағымдарды ресімдеу; еңбекті көп қажет ететін процестерді механикаландыруға арналған техниканың, жабдықтың сақталуын қамтамасыз ету. жарамсыз механизмдер мен жабдықтарды есептен шығаруға құжаттаманы ресімдеу, пайдаланылмайтын техниканы сақтау мен сақтауды ұйымдастырады; белгіленген тәртіппен техникалық құжаттама мен есептілікті жүргізуді, ғылымдағы жетістіктерді және еңбекті қажет ететін процестерді механикаландыру бойынша озық тәжірибені енгізуді қамтамасыз ету; рационализаторлық ұсыныстар мен өнертабыстарды енгізуге ықпал ету. жаңа машиналарды, жабдықтарды, механикаландыру және автоматтандыру құралдарын игеру кезінде шаруашылық қызметкерлеріне көмек көрсету бойынша жұмыс жүргізу. еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі ережелері мен нормаларының сақталуын қамтамасыз ету.	
2	9211-3-002 Ауыл шаруашылығы өнімдері мен шикізатын қабылдаушы	2	процесті орындау	көмекші процестерге қатысу	ауыл шаруашылығы өнімдері мен шикізатын қабылдау және сұрыптау қағидалары; ауыл шаруашылығы өнімдері мен шикізатының сапасына қатысты өнім сапасын айқындау қағидалары, мемлекеттік стандарттар және техникалық шарттар; ауыл шаруашылығы өнімдері мен шикізатын өлшеу және өлшеу ережелері; салмақ өлшеу құралдарын пайдалану ережелері; ауыл шаруашылығы шикізаты мен өнімдерін сақтау ережелері; ақаулардың пайда болу себептері және оларды жою жолдары; бухгалтерлік есеп негіздері; белгіленген құжаттаманы ресімдеу ережесі; жұмысты қорғау, өрттен қорғау, өндірістік санитария және жеке гигиена ережелері мен нормалары.	Ауылшаруашылық өнімдері мен шикізаттарын қабылдау және сұрыптау. Өнімнің сапасын мемлекеттік стандарттарға немесе техникалық шарттарға сәйкес тексеріңіз. Шикізат түрлерін, оның сортын, класын, ішкі класын, ақаулық жағдайын, консервілеу күйін, салмағы мен мөлшерін анықтаңыз. Өнімдер мен шикізатты белгіленген белгілер бойынша таратыңыз. Қабылданған өнім мен шикізаттың сақталуын қамтамасыз ету және оларды алушыларға жіберу. Есептік-есептілік және басқа да белгіленген құжаттаманы жүргізу.	орындаушылық, командада жұмыс істей білу, коммуникабельділік, жұмыс нәтижесі үшін жауапкершілік
5-бөлім. Көмекші процестер							
8,2	1310-1-015 Бас механик (ауыл шаруашылығында)	8	Процестердің орындалуын жоспарлау, ұйымдастыру және бақылау, талдау және реттеу	Ұйымның қызметін басқару	Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексін, "сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы", "Қазақстан Республикасындағы тілдер туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын, сондай-ақ ұйымның (филиалдың) өндірістік-шаруашылық және қаржы-	- кәсіпорынның немесе ұйымның жалпы жұмысын жоспарлау, басқару, және үйлестіру; - кәсіпорынның немесе ұйымның жұмысы мен қызметінің нәтижелерін, сондай-ақ Директорлар кеңестері мен өзге де басқару органдарына ұсынылатын есептілікті талдау;	Көшбасшылық, стратегиялық ойлау, мақсаттылық, өзіндік тиімділік, командада жұмыс істей білу және қалау, қызығушылық, тиімді сыртқы және

					экономикалық қызметін регламенттейтін және экономиканы дамытудың басым бағыттарын айқындайтын Қазақстан Республикасының өзге де заңнамалық және заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілерін Экономикалық қызмет түрі; агроөнеркәсіптік кешен және ауыл шаруашылығы саласы ұйымының (филиалының) өндірістік қызметі мәселелері бойынша басшылық, нормативтік, нұсқаулық және әдістемелік материалдар; ұйымның (филиалдың)мамандануы мен құрылымының ерекшеліктері; ұйымның (филиалдың) кіріс әкелетін қызметінен алынған қаражат бойынша кірістер мен шығыстардың бюджеттік сметасын және кірістер мен шығыстар сметасын жасау және келісу тәртібі, ұйымды (филиалды) басқару және басқару әдістері, ауыл шаруашылығының тиісті саласында ғылым мен озық тәжірибеге қол жеткізу, еңбек, азаматтық, әкімшілік және қылмыстық заңнама негіздері, Экономика негіздері, еңбекті ұйымдастыру және басқару, ішкі еңбек тәртібі қағидалары, еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі жөніндегі қағидалар.	- кәсіпорынның немесе ұйымның мақсаттарын, стратегияларын, саясаттары мен бағдарламаларын анықтау; - ұйымға жалпы басшылық пен басқаруды қамтамасыз ету; - бюджеттерді әзірлеу және басқару, шығындарды бақылау және ресурстарды тиімді пайдалануды қамтамасыз ету; - саясатты іске асыру және бағдарламаларды орындау үшін материалдық, адами және қаржылық ресурстардың көлеміне санкция беру; - қойылған мақсаттарға қол жеткізу және саясатты іске асыру бойынша ұйымның немесе кәсіпорынның қызметіне мониторинг жүргізу және бағалау; - жоғары басшылықпен консультациялар өткізу, ұсынымдарды қайта қарау және баяндамалар дайындау; - ұйымның атынан ресми іс-шараларда, келіссөздерде, съездерде, семинарларда, қоғамдық тыңдаулар мен форумдарда өкілдік ету; - аға лауазымды тұлғалар мен қызметкерлерді іріктеуді немесе бекітуді жүзеге асыру; - ұйымның тиісті заңнама мен нормативтік ережелерді сақтауын қамтамасыз ету.	ішкі коммуникацияларға қабілеттілік, тривиальды емес шешімдерді табу қабілеті, компанияның мақсаттары мен құндылықтарымен жұмыс істей білу
7,2	1310-1-030 Станция меңгерушісі (ауыл шаруашылығында) 1310-1-034 Зертхана бастығы (ауыл шаруашылығында)	7	процестердің орындалуын жоспарлау, ұйымдастыру және бақылау, талдау және реттеу	Ұйымның қызметін басқару	Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексін, "сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы", "Қазақстан Республикасындағы тіл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын, сондай-ақ ұйымның міндеттері мен функцияларын негізге ала отырып, бөлімшенің (ұйымның) қызметін, тиісті білім саласындағы ғылыми және практикалық мәселелерді регламенттейтін Қазақстан Республикасының өзге де заңнамалық және заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілерін бөлімшенің қызмет салалары, сондай-ақ негізгі қызметпен сабақтас, бөлімшенің құзыретіне кіретін мәселелерді шешу жөніндегі отандық және шетелдік тәжірибе, еңбек, азаматтық, әкімшілік және қылмыстық заңнама негіздері, Экономика, еңбекті ұйымдастыру және басқару, коммуникация мен байланыстың қазіргі заманғы құралдары, есептеу техникасы, оларды пайдалану қағидалары, ішкі еңбек тәртібі қағидалары, еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі жөніндегі талаптар.	- келісімшарт талаптары мен нарықтық сұранысты қанағаттандыру үшін нарықтық белсенділікті және өндірісті жоспарлауды бақылау; - бюджеттерді әзірлеу және басқару, өндіріс көлемі мен шығындарға мониторинг жүргізу, Ауыл шаруашылығын басқару практикасына және қаржылық және жедел есептілікті жасауға қатысты ақпаратты құжаттау; - ауыл шаруашылығы дақылдарының өнімін сатуды ұйымдастыру бойынша сатып алушылармен келіссөздер жүргізу; - фермерлермен, скиперлермен немесе тәуелсіз иелермен өнім өндіру және өндірісті басқару бойынша келісімшарттар жасасу; - жұмыстардың түрлерін, қарқындылығы мен реттілігін жоспарлау; Машиналар, жабдықтар мен шығын материалдарын сатып алу; - экологиялық токсиндерді, арамшөптерді, зиянкестер мен ауруларды анықтау және бақылау; - ғимараттарды, сумен жабдықтау жүйелерін және жабдықтарды қолдау бойынша іс-	умение работать в команде, любознательность, коммуникабельность, способность принимать решение, умение работать с информацией, инициатива и решительность

						шараларды ұйымдастыру; - жұмысшылар мен мердігерлердің жұмысын іріктеуді, дайындауды және тиімділігін бақылау.	
7,1	1310-1-023 Машина ауласының меңгерушісі	7	процестердің орындалуын жоспарлау, ұйымдастыру және бақылау, талдау және реттеу	Ұйымның қызметін басқару	Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексін, "сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы", "Қазақстан Республикасындағы тіл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын, сондай-ақ ұйымның міндеттері мен функцияларын негізге ала отырып, бөлімшенің (ұйымның) қызметін, тиісті білім саласындағы ғылыми және практикалық мәселелерді регламенттейтін Қазақстан Республикасының өзге де заңнамалық және заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілерін бөлімшенің қызмет салалары, сондай-ақ негізгі қызметпен сабақтас, бөлімшенің құзыретіне кіретін мәселелерді шешу жөніндегі отандық және шетелдік тәжірибе, еңбек, азаматтық, әкімшілік және қылмыстық заңнама негіздері, Экономика, еңбекті ұйымдастыру және басқару, коммуникация мен байланыстың қазіргі заманғы құралдары, есептеу техникасы, оларды пайдалану қағидалары, ішкі еңбек тәртібі қағидалары, еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі жөніндегі талаптар.	– келісімшарт талаптары мен нарықтық сұранысты қанағаттандыру үшін нарықтық белсенділікті және өндірісті жоспарлауды бақылау; - бюджеттерді әзірлеу және басқару, өндіріс көлемі мен шығындарға мониторинг жүргізу, Ауыл шаруашылығын басқару практикасына және қаржылық және жедел есептілікті жасауға қатысты ақпаратты құжаттау; - фермерлермен, скиперлермен немесе тәуелсіз иелермен өнім өндіру және өндірісті басқару бойынша келісімшарттар жасасу; - жұмыстардың түрлерін, қарқындылығы мен реттілігін жоспарлау; Машиналар, жабдықтар мен шығын материалдарын сатып алу; - экологиялық токсиндерді, арамшөптерді, зиянкестер мен ауруларды анықтау және бақылау; - ғимараттарды, сумен жабдықтау жүйелерін және жабдықтарды қолдау бойынша іс-шараларды ұйымдастыру; - жұмысшылар мен мердігерлердің жұмысын іріктеуді, дайындауды және тиімділігін бақылау.	Командада жұмыс істей білу, қызығушылығы, қарым-қатынасы, шешім қабылдау қабілеті, ақпаратпен жұмыс істей білу, бастамашылдық және шешімділік
6	2250-0-001 Ветеринар 2250-0-002 Ветеринариялық-санитариялық дәрігер 2250-0-003 Ветеринарлық дәрігер 2250-0-004 Ветеринарлық дәрігер (серолог) 2250-0-005 Ветеринарлық дәрігер (эпидемиолог) 2250-0-007 Ветеринарный хирург 2250-0-008 Эпизоотолог	6	процестердің орындалуын ұйымдастыру және бақылау, талдау және реттеу	көмекші процесті ұйымдастыру	Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексін, "сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы", "Қазақстан Республикасындағы тіл туралы" Қазақстан Республикасының заңдарын, сондай-ақ ұйымның міндеттері мен функцияларын негізге ала отырып, бөлімшенің (ұйымның) қызметін, тиісті білім саласындағы ғылыми және практикалық мәселелерді регламенттейтін Қазақстан Республикасының өзге де заңнамалық және заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілерін бөлімшенің қызмет салалары, сондай-ақ негізгі қызметпен сабақтас, бөлімшенің құзыретіне кіретін мәселелерді шешу жөніндегі отандық және шетелдік тәжірибе, еңбек, азаматтық, әкімшілік және қылмыстық заңнама негіздері, Экономика, еңбекті ұйымдастыру және басқару, коммуникация мен байланыстың қазіргі заманғы құралдары, есептеу техникасы, оларды пайдалану қағидалары, ішкі еңбек тәртібі қағидалары, еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі жөніндегі талаптар.	- рентгенография мен ультрадыбыстық зерттеуді қоса алғанда, дәрігерлік тексеру, зертханалық талдаулар және диагностикалық бейнелеу құралдары арқылы бұзушылықтардың болуы мен сипатын анықтау; - жануарларды медициналық немесе хирургиялық емдеуді, сондай-ақ дәрілік препараттарды, ауырсынуды басатын дәрілерді және жалпы немесе жергілікті анестезияны енгізу мен тағайындауды жүргізу; - операциялар, жараларды таңу және сынған сүйектерді түзету; - жануарларға Акушерлік және стоматологиялық көмек көрсету; - жануарлар ауруларының таралуының алдын алуға және алдын алуға бағытталған бағдарламаларға қатысу; - жануарларды жұқпалы ауруларға қарсы вакцинациялауды жүргізу, оларға талдау жүргізу жануарлар арасында жұқпалы аурулардың	командада жұмыс істей білу, қызығушылығы, қарым-қатынасы, шешім қабылдау қабілеті, ақпаратпен жұмыс істей білу, бастамашылдық және шешімділік

						өршуі туралы билік органдарын анықтау және хабардар ету; - өлімнің себептерін анықтау үшін аутопсия жүргізу; - тұтынушыларға Денсаулық, тамақтану және азықтандыру, гигиена, өсіру және жануарларды күту бойынша кеңес беру; - жануарлардың эвтаназиясын жүргізу.	
5	3142-0-014 Асыл тұқымды Техник	5	процесті орындау	көмекші процестерге қатысу	Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы", "Қазақстан Республикасындағы тіл туралы", "асыл тұқымды мал шаруашылығы туралы", "Ветеринария туралы" заңдарын, сондай-ақ Қазақстан Республикасының өзге де заңнамалық және заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілерін, агроөнеркәсіптік кешен және өндірістік қызмет мәселелері бойынша басшылық, нормативтік, нұсқаулық және әдістемелік материалдарды кәсіпорындар, өндіріс технологиясы, асыл тұқымды мал шаруашылығы, әртүрлі ауылшаруашылық жануарларының биологиялық ерекшеліктері, оларды ұстау мен тамақтандырудың ғылыми негіздері, ғылым жетістіктері және мал шаруашылығы саласындағы отандық және шетелдік кәсіпорындардың озық жұмыс тәжірибесі, өнімді өткізуді ұйымдастыру, мал шаруашылығы өнімдеріне қолданыстағы стандарттар, жер және еңбек заңнамасы, экономика негіздері, өндірісті, еңбек пен басқаруды ұйымдастыру, Қоршаған ортаны қорғау және табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану жөніндегі қолданыстағы заңнама, еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі ережелері мен нормалары.	- эксперименттер, сынақтар мен талдаулар жүргізу үшін материалдар мен жабдықтарды дайындау; - эксперименттер, сынақтар мен талдаулар жүргізу үшін үлгілерді (топырақ, өсімдіктер немесе жануарлар жасушалары, Жануарлар тіндері немесе мүшелері) жинауды және дайындауды жүзеге асыру; - микроскопия, гистология, хроматография, электрофорез және спектроскопия сияқты әдістер мен әдістерді қолдану негізінде эксперименттер, сынақтар мен талдаулар жүргізуге көмек көрсету; - өсімдіктер мен жануарларға зиянкестер болып табылатын патогендік микроорганизмдер мен жәндіктерді, паразиттерді, саңырауқұлақтар мен арамшөптерді анықтау, сондай-ақ бақылау әдістерін әзірлеуге көмек көрсету; - өнім сапасына қол жеткізу және оны сақтау мақсатында талдау жүргізу; - ағымдағы жұмыс жоспарларының (жылыжайлар, мал шаруашылығы өнімдерін өндіру жоспарлары)орындалуына бақылау жүргізу немесе жүзеге асыру; - жобаларды іске асыру үшін қажетті материалдық және еңбек шығындарының саны мен құнын бағалауды және деректерді жинауды жүзеге асыру; - зерттеу жабдықтарына техникалық қызмет көрсетуді және жөндеуді ұйымдастыру.	командада жұмыс істей білу, қызығушылығы, қарым-қатынасы, шешім қабылдау қабілеті, ақпаратпен жұмыс істей білу, бастамашылдық және шешімділік
	3240-0-009 Жануарларды қолдан ұрықтандыру жөніндегі Техник						
	3240-0-002 Ветеринарлық медбике						
	3240-0-003 Ветеринарлық көмекші						
	3240-0-004 Ветеринариялық вакцинатор						
	3240-0-007 Ветеринариялық фельдшер-зертханашы						
5	2131-3-006 Балық инженері	5	процестердің орындалуын ұйымдастыру және бақылау, талдау және реттеу	көмекші процесс	ҚР 2004 жылғы 9 шілдедегі № 593-ІІ Заңы. "Жануарлар әлемін қорғау, молықтыру және пайдалану туралы". Арнайы және анықтамалық әдебиеттерде, балық өсіру бойынша жұмыс бағдарламалары мен нұсқаулықтарда қолданылатын терминология.	Гидробионттардың түрлік құрамын, биологиясын, таралуы мен жіктелуін зерттеуді ұйымдастыру. Балық отырғызу материалын, тауарлық балықты, аквамәдениет объектілерін өсіру және өсіру жөніндегі технологиялық процестің сәйкестігін және балық шаруашылығы су айдындарының сыртқы ортасы факторларының жай-күйін бақылау.	командада жұмыс істей білу, қызығушылығы, қарым-қатынасы, шешім қабылдау қабілеті, ақпаратпен жұмыс істей білу, бастамашылдық және шешімділік
	2131-9-003 Ихтиопатолог				Балық шаруашылығы бойынша басшылық, нормативтік, нұсқаулық және әдістемелік материалдар, балық ауруларымен күрес жөніндегі жұмысты ұйымдастыру. Көл және	Балық су қоймаларының эпизоотиялық жай-күйін, балық шаруашылықтарының ветеринариялық-санитариялық жай-күйін зерделеу, балық ауруының себептерін	

	6121-9-004 Жануарларды ветеринариялық өңдеу жөніндегі Оператор				шаруашылығы, әртүрлі ауылшаруашылық жануарларының биологиялық ерекшеліктері, оларды ұстау мен тамақтандырудың ғылыми негіздері, ғылым жетістіктері және мал шаруашылығы саласындағы отандық және шетелдік кәсіпорындардың озық жұмыс тәжірибесі, өнімді өткізуді ұйымдастыру, мал шаруашылығы өнімдеріне қолданыстағы стандарттар, жер және еңбек заңнамасы, экономика негіздері, өндірісті, еңбек пен басқаруды ұйымдастыру, Қоршаған ортаны қорғау және табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану жөніндегі қолданыстағы заңнама, еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі ережелері мен нормалары.	бақылауды қамтамасыз ету; - күтім жасау, таңбалау, кесу, кесу, дәрі-дәрмектерді енгізу және / немесе жануарларды кастрациялау, сондай-ақ жүнді кесу және шашты немесе жүнді жинау; - мал жаю үшін жайылымдарға немесе таразыларға, сарайларға, көлік құралдарына немесе қораларға жайылымды жүзеге асыру; - жануарларды қолмен немесе сауу аппараттарын пайдалана отырып сауу; - жемді өсіру және сатып алу, жемді, қоспалар мен дәрі-дәрмектерді белгіленген пропорцияда араластыру және жануарларға тұтыну үшін беру немесе қолмен беру; – малды көбейтуге байланысты міндеттерді орындау, будандастыру, қолдан ұрықтандыру және босану кезінде жануарларға көмектесу; - ауыл шаруашылығы ғимараттарына, машиналарына, жабдықтары мен құрылыстарына техникалық қызмет көрсету және жинау жұмыстарын жүргізу; - мал союды орындау, Мал өнімдерін сату үшін жаңа піскен және дайындау; - мал шаруашылығы және сүт өнімдерін сақтауды және бастапқы өңдеудің кейбір түрлерін қамтамасыз ету; - өнім маркетингін ілгерілету және жүргізу, Малды, өнім мен қорларды сату, сатып алу және тасымалдау туралы шарттар жасасу, сондай-ақ ауыл шаруашылығы жұмыстары мен операцияларын есепке алу мен бағалауды жүргізу; -жұмыстарды жоспарлау және бөлу, технологиялық ауылшаруашылық операцияларын орындау кезінде жұмысшыларды дайындау және бақылау, техникалық қызмет көрсету, санитарлық-гигиеналық талаптар мен қауіпсіздік ережелерінің сақталуын бақылау, жұмысшылар мен мердігерлерді жалдау және жұмыстан шығару	
	6122-3-001 Құсты қолдан ұрықтандыру жөніндегі Оператор						
	6122-3-002 Құсты қолдан ұрықтандыру жөніндегі маман						
	6122-9-002 Құс өсіруші-вакцинатор						
	6123-0-001 Гренаж зертханашысы						
	7239-1-001 Мал фермасына арналған жабдық механигі						
	7239-1-002 Ауыл шаруашылығы жабдықтарын монтаждаушы						
	7239-1-003 Ауыл шаруашылығы машиналары мен тракторларын баптаушы						
	7239-1-004 Ауыл шаруашылығы машиналарын жөндеуші						
4	6221-0-003 Балық өсіруші	4	процеске қатысу	көмекші процесс	Жыныстық өнімдерді алу кезінде балық өндірушілермен жұмыс істеуге қойылатын талаптар. Қолданылатын балық өсірушінің құрылысы мен пайдалану ережесі	Балық өндірушілерді іріктеу, отырғызу және ұстау бойынша операцияларды орындау. Жыныстық өнімдерді алу, уылдырықты ұрықтандыру және желімдеу.	Тұлғааралық құзыреттілік, нәтиже мен тиімділікке бағдарлану, өзін-өзі реттеу.
	3142-0-025 Техник-балық өсіруші				ҚР 2004 жылғы 9 шілдедегі № 593-ІІ Заңы. "Жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы. Балық ұрпақтары мен ересектерді ұстау, өсіру және тамақтандыру технологиясы. Пайдаланылатын жабдықтың техникалық сипаттамалары, құрылымдық	Контроль соответствия технологического процесса на рыбохозяйственных предприятиях. Организовывать и руководить работой по разведению живых кормов (белый энхитрей, калифорнийский червь, дафния magna, артемия). Осмотр и проверка	

					ерекшеліктері, мақсаты, жұмыс принциптері және пайдалану ережелері	работоспособности судов, средств ловли, основных и резервных систем электроснабжения на рыбных хозяйствах	
	3142-0-006 Гидротехник-балық өсіруші				Жобалау, баптау жөніндегі нормативтік-техникалық база. Гидротехникалық құрылыстарды жобалау, оның ішінде айналымды техникалық сумен жабдықтау жүйелерін жобалау.	Гидротехникалық құрылыстарды жобалау. Техникалық сумен жабдықтау және гидрокұрылысы жүйелері бойынша Инжиниринг	
	6222-0-002 Ішкі су қоймасындағы балықшы				Кәсіпшілік кешенінің құрылысы және оны пайдалану. Балық аулау құралдарын баптау және жөндеу және зақымдануды жою техникасы	Балық аулау құралдарындағы тор мөлшерінің балық аулау ережелерінің талаптарына сәйкестігін тексеру. Балық аулау құралдарын жақсы техникалық жағдайда ұстау	
3	6223-0-001 Балық кәсіпшілігі машиналары мен механизмдерінің машинисі	3	процеске қатысу	көмекші процесс	Балық аулау машиналары мен басқа механизмдердің жұмыс принципі мен пайдалану ережелері. Сымдардың жұмыс принципі. Машиналар мен механизмдердің ақауларын анықтау және жою тәсілдері	Балық аулау машиналары мен балық аулау кемелерін басқару. Профилактикалық және жөндеудің басқа түрлерін жүргізу, Слесарлық жұмыстарды орындау, Қызмет көрсетілетін машиналар мен механизмдерді тазалау және майлау.	Тұлғааралық құзыреттілік, нәтижеге және тиімділікке бағдарлану, өзін-өзі реттеу
	9211-5-001 Балық аулау құралын жасаушы				Балық аулау құралдарына такелаж жасау тәсілдері мен ережелері. Себеттер мен кемелердің жекелеген бөліктерін Құрастырудың технологиялық нұсқаулығы. Қолданылатын жабдықтың құрылысы мен пайдалану ережесі.	Арқан бұйымдарын, болат арқандар мен арқандарды жасау. Қону жұмыстарын және балық аулау құралдарын жарақтандыру бойынша жұмыстарды орындау.	
	7233-1-005 Жүзу құралдарының электромеханигі				Әр түрлі такелаждар мен күштік блоктар жүйелерінің көмегімен шағын көлемді кемелерді жағаға рейдтен қабылдау және суға түсіру. Біліктілігі төмен жүзу құралдарын қабылдаушыларды орналастыру.	Жүзу құралдарын қабылдаушылар беретін сигналдарды қабылдау. Кемеге тартқыштар мен траптарды беру. Қуат блоктары жүйесін құру және жұмысты үйлестіру.	Орындаушылық, командада жұмыс істей білу, коммуникабельділік, жұмыс нәтижесі үшін жауапкершілік
	6223-0-002 Балық өңдеу жабдықтарының операторы				Қызмет көрсетілетін жабдықтың құрылғысы. Гидравлика және кинематика жүйесінің негіздері. Балық өнімдерін мұздатудың, жылтыратудың технологиялық режимдері	Шикізаттың түріне, мөлшеріне, кесу тәсіліне, май құрамы мен сапасына байланысты автоматика құралдары мен бақылау-өлшеу аспаптарының көмегімен темекі шегудің технологиялық режимдерін орындау	Тұлғааралық құзыреттілік, нәтижеге және тиімділікке бағдарлану, өзін-өзі реттеу

8. Ауыл шаруашылығының СБШ кәсіби біліктілік картасы
сабақтардың халықаралық стандартты жіктемесін ескере отырып
2008 (ISCO-08) және Қазақстан Республикасының Ұлттық сыныптауышы 01-2017

ЭҚЖК бөлімі																
№	2008 жылғы сабақтардың халықаралық стандартты жіктемесі (бастауыш топтар)			Сәйкестік	ҚР Ұлттық сабақ жіктеуіші 01-2017 (сабақ топтары)			Сәйкестік	ҚР Ұлттық сабақ жіктеуіші 01-2017 (сабақ топтары)			Негізгі топтар	шеберлік	УБШ деңгейі	СБШ деңгейі	ЭҚЖК бөлімі
	МСК 3 коды	Ағылшын тіліндегі атауы	Орыс тіліндегі атауы		НКЗ коды	Орыс тіліндегі атауы	Мемлекеттік тілдегі атауы		НКЗ коды	Орыс тіліндегі атауы	Мемлекеттік тілдегі атауы					Кәсіпорынның типтік процестерінің тізімі
																А "Ауыл, орман және балық шаруашылығы"
																01 осы салаларда өсімдік және мал шаруашылығы, аңшылық және қызмет көрсету
																М кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет
																72 ғылыми зерттеулер мен әзірлемелер
																74 өзге де кәсіптік, ғылыми және техникалық қызмет
																75 ветеринариялық қызмет
26	1311	Agricultural and forestry production managers	Руководители подразделений в сельском и лесном хозяйствах	ч	1310	Руководители (управляющие) специализированных сельскохозяйственных подразделений	Мамандандырылған ауыл шаруашылығы бөлімшелерінің басшылары (басқарушылары)		1310-1	Руководители (управляющие) специализированных растениеводческих и животноводческих подразделений	Мамандандырылған өсімдік шаруашылығы және мал шаруашылығы бөлімшелерінің басшылары (басқарушылары)	1. Басшылар мен мемлекеттік	4	6-8	6-8	
43	1342	Health services managers	Руководители служб в сфере здравоохранения		1342	Руководители (управляющие) специализированных подразделений в сфере здравоохранения и ветеринарии	Денсаулық сақтау және ветеринария саласындағы мамандандырылған бөлімшелердің басшылары (басқарушылары)		1342-2	Руководители (управляющие) специализированных подразделений по ветеринарной деятельности	Ветеринариялық қызмет жөніндегі мамандандырылған бөлімшелердің басшылары (басқарушылары)		4	7-8	7-8	
									1210-0				4	6-8	6-8	
84	2132	Farming, forestry and fisheries advisers	Специалисты (консультанты) в области сельского, лесного и рыбного хозяйств		2132	Специалисты-профессионалы в области сельского, лесного и рыбного хозяйства	Ауыл, орман және балық шаруашылығы саласындағы кәсіби мамандар		2132-1	Агрономы	Агрономдар	2 кәсіби мамандар	4	6-7	6-7	
85									2132-2	Специалисты-профессионалы в области защиты и карантина растений	Өсімдіктерді қорғау және карантин саласындағы кәсіби мамандар		4	6-7	6-7	
86									2132-3	Почвоведы	Топырақтанушылар		4	6	6	
87									2132-4	Агрохимики	Агрохимиктер		4	6	6	
88									2132-9	Другие специалисты-профессионалы в области сельского, лесного и рыбного хозяйства, н.в.д.г.	Б.т.к. ауыл шаруашылығы, орман және балық шаруашылығы саласындағы басқа да кәсіби мамандар		4	5-6	5-6	
89	2133	Environmental protection professionals	Специалисты в области защиты окружающей среды		2133	Специалисты-профессионалы в области защиты окружающей среды	Қоршаған ортаны қорғау саласындағы кәсіби мамандар		2133-1	Экологи	Экологтар		4	6	6	

93	2141	Industrial and production engineers	Инженеры в промышленности и на производстве		2141	Производственные инженеры, в т.ч. по продукции	Өндіріс инженерлері, оның ішінде өнім жөніндегі инжинерлер		2141-1	Инженеры-технологи (общий профиль)	Инженер-технологтар (жалпы бейін)		4	6	6	
112	2144	Mechanical engineers	Инженеры-механики		2144	Инженеры-механики	Инженер-механиктер		2144-7	Инженеры в области механизации сельского	Ауыл шаруашылығын механикаландыру саласындағы		4	6	6	

									хозяства	инженерлер						
136	2149	Engineering professionals not elsewhere classified	Специалисты-профессионалы в области техники, не входящие в другие группы		2149	Специалисты-профессионалы в области техники, исключая инженеров-электротехников, н.в.д.г.	Инженер-электротехниктерді қоспағанда, б.т.к. техника саласындағы кәсіби мамандар		2149-9	Другие специалисты-профессионалы в области техники, исключая инженеров-электротехников, н.в.д.г.	Инженер-электротехниктерді қоспағанда, б.т.к. техника саласындағы басқа да кәсіби мамандар		4	6	6	
220	2250	Veterinarians	Ветеринарные врачи		2250	Ветеринарные врачи	Ветеринариялық дәрігерлер		2250-0	Ветеринарные врачи	Ветеринариялық дәрігерлер		4	6	6	
468	3115	Mechanical engineering technicians	Техники-механики	ч	3115	Техники-механики	Техник-механиктер		3115-2	Техники по промышленному оборудованию и инструментам, в т.ч. в области сельского хозяйства	Өнеркәсіптік жабдықтар және құрал-саймандар жөніндегі, ауыл шаруашылығы саласындағы техниктер	3 техник-мамандар және өзге де көмекші кәсіби персонал	3	5	5	
530	3141	Life science technicians (excluding medical)	Специалисты-техники в области биологических наук (за исключением среднего медицинского персонала)		3141	Специалисты-техники в области биологических исследований (за исключением среднего медицинского персонала)	Биологиялық зерттеулер саласындағы техник мамандар (орта медициналық персоналды қоспағанда)		3141-1	Техники-биологи	Техник-биологтар		3	5	5	
531									3141-2	Координаторы клинического исследования	Клиникалық зерттеу үйлестірушісі		3	5	5	
532									3141-9	Другие специалисты-техники в области биологических исследований (за исключением среднего медицинского персонала), н.в.д.г.	Б.т.к. биологиялық зерттеулер саласындағы басқа да техник мамандар (орта медициналық персоналды қоспағанда)		3	5	5	
533	3142	Agricultural technicians	Техники-агрономы		3142	Вспомогательный профессиональный персонал в сельском хозяйстве	Ауыл шаруашылығындағы кәсіби көмекші персонал		3142-0	Вспомогательный профессиональный персонал в сельском хозяйстве	Ауыл шаруашылығындағы кәсіби көмекші персонал		3	4-5	4-5	
559	3240	Veterinary technicians and assistants	Ветеринарные фельдшеры и ассистенты		3240	Ветеринарные фельдшеры	Ветеринариялық фельдшерлер		3240-0	Ветеринарные фельдшеры	Ветеринариялық фельдшерлер		3	4-5	4-5	
566	3257	Environmental and occupational health inspectors and associates	Инспекторы и другой среднетехнический персонал в области медицинских аспектов охраны труда и окружающей среды	ч	3160	Инспекторы строительных работ, по контролю качества и охране труда	Сапаны бақылау және еңбекті қорғау жөніндегі құрылыс жұмыстарының инспекторлары	ч	3160-5	Инспекторы по охране окружающей среды	Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі инспектор	3	5-6	5-6		
567								ч	3160-6	Инспекторы по контролю качества и технике безопасности	Сапаны бақылау және қауіпсіздік техникасы жөніндегі инспекторлар	3	5-6	5-6		
737	5164	Pet groomers and animal care workers	Грумеры и другие работники, ухаживающие за животными	ч	5190	Другие работники сферы индивидуальных услуг	Жеке қызмет саласындағы басқа жұмыскерлер		5190-4	Грумеры и другие работники, ухаживающие за животными	Грумерлер және жануарларға күтім жасайтын басқа жұмыскерлер	5 сала қызметкерлері	2	2-4	2-4	
780	6111	Field crop and vegetable growers	Полеводы и овощеводы		6111	Полеводы и овощеводы	Дикандар және көкөніс өсірушілер		6111-1	Фермеры и рабочие по выращиванию полевых культур	Фермерлер және егін дақылдарын өсіру жөніндегі жұмысшылар	6 ауыл шаруашылығы және	2	3-4	3-4	
781									6111-2	Фермеры и рабочие по выращиванию овощей традиционным способом в открытом и закрытом грунте	Көкөністерді ашық және жабық топырақта дәстүрлі жолмен өсіру жөніндегі фермерлер және жұмысшылар		2	3-4	3-4	
782									6111-3	Фермеры и рабочие по выращиванию овощей гидропоническим способом	Көкөністерді гидропондық жолмен өсіретін фермерлер және жұмысшылар		2	3-4	3-4	
783									6111-4	Грибоводы	Саңырауқұлақ өсірушілер		2	3-4	3-4	
784									6111-9	Другие полеводы и овощеводы, н.в.д.г.	Б.т.к. басқа дикандар және көкөніс өсірушілер		2	3-4	3-4	

785	6112	Tree and shrub crop growers	Производители, специализирующиеся на культурах, произрастающих на деревьях и кустарниках		6112	Фермеры и рабочие по выращиванию культур на деревьях и кустарниках	Дақылдарды ағаштарда және бұталарда өсіру жөніндегі фермерлер және жұмысшылар		6112-0	Фермеры и рабочие по выращиванию культур на деревьях и кустарниках	Дақылдарды ағаштарда және бұталарда өсіру жөніндегі фермерлер және жұмысшылар		2	3-4	3-4	
786	6113	Gardeners, horticultural and nursery growers	Садовники, садоводы и работники плодопитомников		6113	Садовники, садоводы и рабочие плодопитомников	Бағбандар, бақша өсірушілер және жеміс тәлімбақтарының жұмысшылары		6113-1	Рабочие плодопитомников по выращиванию посадочного материала	Отырғызу материалдарын өсіру жөніндегі жеміс бақтарының жұмысшылары		2	3-4	3-4	
787									6113-2	Садовники и садоводы	Бағбандар және бақша өсірушілер		2	3-4	3-4	
788									6113-9	Другие садовники, садоводы и рабочие питомников, н.в.д.г.	Б.т.к. басқа бағбандар, бақша өсірушілер және тәлімбақ жұмысшылары		2	3-4	3-4	
789	6114	Mixed crop growers	Производители смешанной растениеводческой продукции		6114	Фермеры и рабочие смешанной растениеводческой продукции	Фермерлері және аралас өсімдік шаруашылығы өнімдерінің жұмысшылары		6114-0	Фермеры и рабочие смешанной растениеводческой продукции	Фермерлер және аралас өсімдік шаруашылығы өнімдерінің жұмысшылары		2	3-4	3-4	
790	6121	Livestock and dairy producers	Производители мясной и молочной продукции		6121	Фермеры и рабочие мясного и молочного животноводства, кроме забоя	Фермерлер және мал союдан басқа, ет және сүт мал шаруашылығының жұмысшылары		6121-1	Фермеры и рабочие по доярству	Фермерлер және сауыншылық жөніндегі жұмысшылар		2	3-4	3-4	
791									6121-2	Фермеры и рабочие по приготовлению кормов	Фермерлер және азық дайындау жөніндегі жұмысшылар		2	3-4	3-4	
792									6121-3	Фермеры и рабочие по разведению	Фермерлер және өсіру жөніндегі жұмысшылар		2	3-4	3-4	
793									6121-9	Другие фермеры и рабочие мясного и молочного животноводства, кроме забоя, н.в.д.г.	Б.т.к. мал союдан басқа, фермерлер және ет және сүт мал шаруашылығының басқа жұмысшылары		2	3-4	3-4	
794	6122	Poultry producers	Птицеводы		6122	Птицеводы и рабочие родственных занятий	Құс өсірушілер және тектес қызметтер саласындағы жұмысшылар		6122-1	Птицеводы	Құс өсірушілер		2	3-4	3-4	
795									6122-2	Рабочие по искусственному разведению птицы	Құстарды жасанды өсіру жөніндегі жұмысшылар		2	3-4	3-4	
796									6122-3	Селекционеры по разведению птицы	Құс өсіру жөніндегі селекционерлер		2	3-4	3-4	
797									6122-9	Другие птицеводы и рабочие родственных занятий, н.в.д.г.	Б.т.к. басқа құс өсірушілер және тектес қызметтер саласындағы жұмысшылары		2	3-4	3-4	
798	6123	Apiarists and sericulturists	Пчеловоды и шелководы		6123	Пчеловоды и шелководы	Ара өсірушілер және жібек құртын өсірушілер		6123-0	Пчеловоды и шелководы	Ара өсірушілер және жібек құртын өсірушілер		2	3-4	3-4	
799	6129	Animal producers not elsewhere classified	Товарные производители продукции животноводства, не входящие в другие группы		6129	Другие фермеры и рабочие по производству продукции животноводства, н.в.д.г.	Б.т.к. мал шаруашылығы өнімдерін өндіру жөніндегі басқа да фермерлер және жұмысшылар		6129-0	Другие фермеры и рабочие по производству продукции животноводства, н.в.д.г.	Б.т.к. мал шаруашылығы өнімдерін өндіру жөніндегі басқа да фермерлер және жұмысшылар		2	3-4	3-4	
800	6130	Mixed crop and animal producers	Товарные производители смешанной растениеводческой и животноводческой продукции		6130	Фермеры и рабочие по производству смешанной растениеводческой и животноводческой продукции	Аралас өсімдік шаруашылығы және мал шаруашылығы өнімдерін өндіру жөніндегі фермерлер және жұмысшылар		6130-0	Фермеры и рабочие по производству смешанной растениеводческой и животноводческой продукции	Аралас өсімдік шаруашылығы және мал шаруашылығы өнімдерін өндіру жөніндегі фермерлер және жұмысшылар		2	3-4	3-4	
811	6310	Subsistence crop farmers	Квалифицированные работники, производящие растениеводческую продукцию для личного потребления	ч	6310	Фермеры сельского хозяйства, рыбоводства и рыболовства, производящие продукцию для личного потребления	Ауыл шаруашылығының, балық өсіретін және балық аулайтын, өнімдерді жеке тұтыну үшін өндіретін фермерлер		6310-1	Фермеры, производящие растениеводческую продукцию для личного потребления	Өсімдік шаруашылығы өнімдерін жеке тұтыну үшін өндіретін фермерлер		2	3-4	3-4	
813	6330	Subsistence	Квалифицирова	ч	6310	Фермеры сельского	Ауыл		6310-3	Фермеры, производящие	Аралас өсімдік шаруашылығы және		2	3-4	3-4	

		mixed crop and livestock farmers	нные работники, производящие смешанную растениеводческую и животноводческую продукцию для личного потребления			хозяйства, рыболовства и производящие продукцию для личного потребления	шаруашылығының, балық өсіретін және балық аулайтын, өнімдерді жеке тұтыну үшін өндіретін фермерлер			смешанную растениеводческую и животноводческую продукции для личного потребления	мал шаруашылығы өнімдерін жеке тұтыну үшін өндіретін фермерлер					
883	7233	Agricultural and industrial machinery mechanics and repairers	Механики и ремонтники сельскохозяйственного и промышленного оборудования	ч	7239	Слесари и ремонтники, н.в.д.г.	Б.т.к. слесарлар және жөндеушілер	7239-1	Слесари сельскохозяйственного оборудования	Ауыл шаруашылығы жабдыктарының слесарлары	7 өнеркәсіп, құрылыс, көлік	2	3-4	3-4		
1004	7544	Fumigators and other pest and weed controllers	Фуимигаторщики и другие рабочие по борьбе с вредителями и сорняками	ч	7549	Другие рабочие промышленности, строительства, транспорта и родственных занятий	Өнеркәсіп, құрылыс, көлік және тектес қызметтер саласындағы жұмысшылар	7549-2	Фуимигаторщики и другие рабочие по борьбе с вредителями и сорняками	Фуимигаторшылар және зиянкестермен және арамшөптермен күресу жөніндегі басқа да жұмысшылар		2	2-3	2-3		
1084	8151	Fibre preparing, spinning and winding machine operators	Операторы машин по приготовлению волокна, прядильных и намоточных машин		8151	Операторы по приготовлению волокна, прядильных и намоточных машин	Талшық дайындау, иіру және орау машинасының операторлары	8151-9	Другие операторы по приготовлению волокна, прядильных и намоточных машин, н.в.д.г.	Б.т.к. талшық дайындау, иіру және орау машинасының басқа да операторлары	8 өндірістік жабдыктардың операторлары, құрастырушылар және жүргізушілер	2	2-3	2-3		
1098	8159	Textile, fur and leather products machine operators not elsewhere classified	Операторы машин по производству текстильной, меховой и кожаной продукции, не входящие в другие группы	ч	8159	Операторы по производству текстильной, меховой и кожаной продукции, н.в.д.г.	Б.т.к.тоқыма, тері және былғары өнімдерін өндіру жөніндегі операторлар	8159-9	Другие операторы по производству текстильной, меховой и кожаной продукции, н.в.д.г.	Б.т.к. тоқыма, тері және былғары өнімдерін өндіру жөніндегі басқа да операторлар		2	2-3	2-3		
1157	8189	Stationary plant and machine operators not elsewhere classified	Операторы промышленных установок и стационарного оборудования, не входящие в другие группы	ч	8189	Другие операторы производственного стационарного оборудования, н.в.д.г.	Б.т.к. өндірістік стационарлық жабдыктардың басқа да операторлары	ч 8189-0	Другие операторы производственного стационарного оборудования, н.в.д.г.	Б.т.к. өндірістік стационарлық жабдыктардың басқа да операторлары		2	2-3	2-3		
1165	8211	Mechanical machinery assemblers	Слесари-сборщики механических машин		8211	Сборщики механических машин и оборудования	Механикалық машиналар мен жабдыктарды құрастырушылар	8211-9	Другие сборщики механических машин и оборудования, н.в.д.г.	Б.т.к. басқа механикалық машиналар мен жабдыктарды құрастырушылар		2	2-3	2-3		
1217	8341	Mobile farm and forestry plant operators	Операторы моторизованного сельскохозяйственного оборудования и оборудования лесных хозяйств		8341	Операторы моторизованного оборудования сельского и лесного хозяйства	Ауыр және орман шаруашылығының моторландырылған жабдыктарының операторлары	8341-1	Трактористы	Тракторшылар		2	2-3	2-3		
1218								8341-2	Операторы комбайнов и аналогичного уборочного оборудования	Комбайндардың және басқа ұқсас жинау жабдыктарының операторлары		2	2-3	2-3		
1219								8341-3	Операторы лесозаготовительной установки	Ағаш дайындау кондырғыларының операторлары		2	2-3	2-3		
1220								8341-9	Другие операторы моторизованного оборудования сельского и лесного хозяйства, н.в.д.г.	Б.т.к. ауыл және орман шаруашылығының моторландырылған жабдыктарының басқа да операторлары		2	2-3	2-3		
122	8342	Earthmoving	Операторы	ч	8300	Супервайзеры	Қозғалмалы	ч 8300-0	Супервайзеры (бригадиры) над	Қозғалмалы жабдыктардың	2	2-3	2-3			

1		and related plant operators	землеройных и аналогичных машин			(бригадиры) над водителями и операторами подвижного оборудования	жабдықтардың жүргізушілері мен операторларының үстінен қарайтын супервайзерлер (бригадирлер)			водителями и операторами подвижного оборудования	жүргізушілері мен операторларының үстінен қарайтын супервайзерлер (бригадирлер)					
123 2	8343	Crane, hoist and related plant operators	Операторы кранов, подъемников и аналогичного оборудования	ч	8343	Операторы кранов, подъемников, автопогрузчиков и аналогичного оборудования	Крандардың, көтергіштердің, автотиегіштердің және ұқсас құрылғылардың операторлары		8343-9	Другие операторы кранов, подъемников, автопогрузчиков и аналогичного оборудования, н.в.д.г.	2-3		2	2-3	2-3	
125 3	9211	Crop farm labourers	Неквалифицированные рабочие в растениеводстве	ч	9211	Неквалифицированные рабочие сельского и лесного хозяйства, рыбоводства и рыболовства	Ауыл және орман шаруашылығы, балық және балық аулау шаруашылығының біліктілігі жоқ жұмысшылары		9211-1	Неквалифицированные рабочие в растениеводстве	Өсімдік шаруашылығындағы біліктілігі жоқ жұмысшылар	9 біліктілігі жоқ жұмысшылар	1	1-2	1-2	
125 4	9212	Livestock farm labourers	Неквалифицированные рабочие в животноводстве	ч	9211	Неквалифицированные рабочие сельского и лесного хозяйства, рыбоводства и рыболовства	Ауыл және орман шаруашылығы, балық және балық аулау шаруашылығының біліктілігі жоқ жұмысшылары		9211-2	Неквалифицированные рабочие в животноводстве	Мал шаруашылығындағы біліктілігі жоқ жұмысшылар		1	1-2	1-2	
125 5	9213	Mixed crop and livestock farm labourers	Неквалифицированные рабочие в производстве смешанной растениеводческой и животноводческой продукции	ч	9211	Неквалифицированные рабочие сельского и лесного хозяйства, рыбоводства и рыболовства	Ауыл және орман шаруашылығы, балық және балық аулау шаруашылығының біліктілігі жоқ жұмысшылары		9211-3	Неквалифицированные рабочие в производстве смешанной растениеводческой и животноводческой продукции	Аралас өсімдік шаруашылығы және мал шаруашылығы өнімдерін өндірудегі біліктілігі жоқ жұмысшылар		1	1-2	1-2	
125 6	9214	Garden and horticultural labourers	Неквалифицированные рабочие в садоводстве		9212	Неквалифицированные рабочие по благоустройству и озеленению	Абаттандыру және көгалдандыру жөніндегі біліктілігі жоқ жұмысшылар		9212-1	Садовые рабочие	Бау-бақша жұмысшылары		1	1-2	1-2	
125 7									9212-2	Газонокосильщики	Газон шабушылар		1	1-2	1-2	
125 8									9212-3	Древорезы и резчики листьев	Ағаш кесушілер және жапырақ кесушілер		1	1-2	1-2	
126 7	9329	Manufacturing labourers not elsewhere classified	Неквалифицированные рабочие, занятые в обрабатывающей промышленности, не входящие в другие группы		9329	Неквалифицированные рабочие, занятые в обрабатывающей промышленности, н.в.д.г.	Б.т.к. өңдеу өнеркәсібінде жұмыс істейтін біліктілігі жоқ жұмысшылар		9329-2	Неквалифицированные рабочие в пищевой промышленности	Тамақ өнеркәсібіндегі біліктілігі жоқ жұмысшылар		1	1-2	1-2	
126 8									9329-3	Неквалифицированные рабочие легкой и текстильной промышленности	Жеңіл және тоқыма өнеркәсібінің біліктілігі жоқ жұмысшылары		1	1-2	1-2	
127 1									9329-9	Другие неквалифицированные рабочие, занятые в обрабатывающей промышленности, н.в.д.г.	Б.т.к.өңдеу өнеркәсібінде жұмыс істейтін басқа да біліктілігі жоқ жұмысшылар		1	1-2	1-2	

СБШ КДК жоғарыда аталған ауыл шаруашылығы және ветеринариялық кәсіптер кәсіптік кіші топтарды ескере отырып, мүмкін мансаптық өсуді көрсететін функционалдық картада сегіз біліктілік деңгейі бойынша бөлінген. Бір деңгейдегі бұл мүмкін мансап жолдары қызыл көрсеткімен, ал әртүрлі деңгейлерде көк көрсеткі арқылы көрсетіледі.

9. Әзірленген/өзектендірілген және әзірлеуге / өзектендіруге қажетті кәсіби стандарттардың тізбесі

«Ауыл шаруашылығы және ветеринария» СБШ кәсіби талаптарын қамтамасыз ету үшін кәсіби стандарттардың мынадай тізбесін әзірлеу қажет

1.1. "Өсімдік шаруашылығы" кіші саласы бойынша:

1. Қант қызылшасын өсіру (жаңартылған);
3. Жылыжайдағы көкөністер мен жидектер өндірісі (жаңартылған);
4. Жүзім шаруашылығы (әзірленген);
5. Бұршақ және майлы дақылдарды өсіру (өзектендірілген);
6. Дәнді дақылдарды өсіру (өзектендірілген);
7. Күріш өсіру (жаңартылған);
8. Шитті мақта өсіру (жаңартылған);
9. Гүл өсіру (жаңартылған);
10. Питомниктердің қызметі (жаңартылған);
11. Жидектер мен жаңғақтарды өсіру (жаңартылған);
13. Өсімдіктердің көбеюі (әзірленген);
14. Көкөністер мен картопты өсіру (әзірленген);
15. Бау-бақша қызметі(әзірленген);
16. Шитті мақта дайындау және мақтаны бастапқы өңдеу(әзірленген);

1.2. "мал шаруашылығы" кіші саласы бойынша:

1. Ауыл шаруашылығы жануарларына арналған жемшөп өндірісі (өзектендірілген);
2. Қой мен ешкі өсіру (қой шаруашылығы) (өзектендірілген);
3. Сүтті (қымыз) бағыттағы жылқыларды өсіру (өзектендірілген);
4. Сүт бағытындағы түйелерді өсіру (өзектендірілген);
5. Ветеринариялық қызмет (әзірленген);
6. Сүтті бағыттағы ірі қара малды өсіру (өзектендірілген);
7. Жұмыртқа өндірісі (жаңартылған);
8. Жылқы өсіру (жаңартылған);
9. Құс на, асыл тұқымды құс пен жас малды өсіру (өзектендірілген);
10. Асыл тұқымды шаруашылық қызметі (өзектендірілген);
11. Құстарды өсіру(әзірленген);
12. Шошқа өсіру және өсіру (әзірленген);
13. Сүт өнімдерін өндіру (әзірленген);
14. Ірі қара малдың (ІҚМ) мяса сою және өңдеу (әзірленген);
15. Сиыр Производство өндіру (әзірленген);

2024 жылға арналған кәсіптік стандарттарды әзірлеу және (немесе) өзектендіру жөніндегі жоспар

п/п	Кәсіптік стандарт саласының (саласының) атауы	Кәсіби стандарттың атауы	Кәсіптер карточкаларының (карточкаларының) атауы
Әзірлеу			
1.	Ауыл, орман және балық шаруашылығы	«Балық шаруашылығы»	1.Балық өсіруші; 2.Техник-балық өсіруші; 3.Гидротехник-балық өсіруші; 4.Инженер балық өсіруші; 5.Ихтиопатолог; 6.Балықшы; 7.Балық кәсіпшілігі машиналары мен механизмдерінің машинисі; 8.Балық аулау құралын жасаушы; 9.Жүзу құралдарын қабылдаушы; 10.Ихтиолог; 11.Балық ресурстарын қорғау жөніндегі аңшы; 12.Инженер-гидробиолог; 13.Гидрохимия инженері; 14.Балықты қайта өңдеу жөніндегі инженер-технолог; 15.Балық өңдеу жабдықтарының механик-реттеушісі; 16.Балық өңдеу жабдықтарының операторы;
Барлығы:		1 КС	16 мамандық карточкасы

2025 жылға арналған кәсіби стандарттарды әзірлеу және (немесе) өзектендіру жөніндегі жоспар

п/п	Кәсіптік стандарт саласының (саласының) атауы	Кәсіби стандарттың атауы	Кәсіптер карточкаларының (карточкаларының) атауы
Әзірлеу			
1.	Ауыл, орман және балық шаруашылығы	«Жерге орналастыру»	1.Іздестіру арналық партиясының жұмысшы далалық (жол) ; 2.Сызбашы; 3.Санаты жоқ геодезист-техник; 2-санатты техник-геодезист; Жоғары санатты техник-геодезист; 4.Санаты жоқ маркшейдер; 2-санатты маркшейдер; 1-санатты маркшейдер; 5.Санаты жоқ жерге орналастыру инженері;

			6. Жоғары санатты маркшейдер; 7. Жерге орналастыру инженері;
Барлығы:		1 КС	7 мамандық карточкасы
Өзектендіру			
1.	Ауыл, орман және балық шаруашылығы	«Қант қызылшасы мен оның тұқымын өсіру»	1. Арамшөптермен күресу жөніндегі қызметкер; 2. Қызылша өсіруші; 3. Тұқым өсіруші; 4. Техникалық қызмет көрсету операторы; және жаңбырлату техникасын пайдалану; 5. Ауыл шаруашылығы техникасы жөніндегі Инженер; 6. Тұқым шаруашылығы бойынша агроном;
2.		«Шикі мақта өсіру»	1. Суармалы жер және су пайдалану жөніндегі Агроном; 2. Өсімдіктерді қорғау агрономы; 3. Техник-мелиоратор; 4. Мақта тұқымын улаушы; 5. Білікті ауыл шаруашылығы жұмысшысы (далалық дақылдар); 6. Зиянкестермен күресу жөніндегі қызметкер.
3.		«Питомниктердің қызметі»	1. Тұқым зертханасының зертханашысы; 2. Егін жинау жөніндегі жұмысшы; 3. Пестицидтерді өсіру және пайдалану жөніндегі жұмысшы; 4. Бау-бақша және питомник фермері; 5. Питомниктің супервайзері (бригадирі) ; 6. Тұқым өсіруші; 7. Агроном (орта білікті); 8. Агроном-топырақтанушы; 9. Питомник меңгерушісі.
4.		«Ауыл шаруашылығы жануарларына арналған жемшөп өндірісі»	1. Суару, суару жөніндегі жұмысшы; 2. Білікті ауыл шаруашылығы жұмысшысы (далалық дақылдар); 3. Жемшөп дайындау және дайындау бойынша білікті жұмысшы; 4. Бөлімшенің (бригаданың, ауыл шаруашылығы учаскесінің, ферманың) агрономы (біліктілігі орташа); 5. Зертхана бастығы (ауыл шаруашылығында).
5.		«Дәнді дақылдар өндірісі»	1. Тұқымдарды сіндіру желісінің операторы; 2. Өсімдіктерді қорғау жөніндегі жұмысшы; 3. Білікті ауыл шаруашылығы

			жұмысшысы (аралас дақылдар); 4. Өртүрлі дақылдарды өсіруге маманданған Бригадир; 5. Астық фермері; 6. Егістік дақылдарын өсіру бойынша агроном-техник; 7. Өсімдіктер карантині бойынша техник. 8. Жаңа техника мен технологияны енгізу жөніндегі Инженер.
6.		«Жылыжай көкөністері мен жидектерін өндіру»	1. Жабық топырақ жабдықтарының операторы; 2. Ашық және жабық жерде көкөніс өсіру бойынша білікті жұмысшы; 3. Өсімдіктерді қорғау жөніндегі жұмысшы; 4. Гидропоникалық кәсіпорынның қызметкері; 5. Бөлімшенің (бригаданың, ауыл шаруашылығы учаскесінің, ферманың, цехтың) агрономы (біліктілігі орташа); 6. Агрохимик (орта білікті); 7. Агроном; 8. Бас агроном;
7.		«Сүт бағытындағы түйелерді өсіру»	1. Жануарларды күту жөніндегі жұмысшы; 2. Түйе өсіруші; 3. Мал шаруашылығына маманданған Фермер; 4. Зоотехник; 5. Ветеринар; 6. Ауыл шаруашылығы өндірісінің ғылыми қызметкері; 7. Ауыл шаруашылығы ұйымының директоры.
8.		«Сүтті бағыттағы ірі қара мал өсіру»	1. Қолөнерші, шаруа қожалығы; 2. Мал өсіруші; 3. Мал шаруашылығы кешендері мен механикаландырылған фермалардың операторы; 4. Жануарларды ветеринариялық өңдеу жөніндегі Оператор; 5. Ветеринарлық техник; 6. Сүт фермаларының жұмысшысы; 7. Сүт өндірісінің зоотехнигі; 8. Бас ветеринарлық дәрігер;
9.		«Сүт бағытындағы жылқыларды өсіру»	1. Күйеу; 2. Жылқы өсіруші; 3. Мал шаруашылығы кешендері мен фермаларының бригадирі;

			4. Мемлекеттік зауыттық қораның зоотехнигі. 5. Ветеринариялық фельдшер. 6. Бас зоотехник.
10.		«Қой мен ешкі өсіру»	1. Шопан. 2. Қой шаруашылығы кешендерінің және механикаландырылған фермалардың операторы. 3. Қой шаруашылығы кешендері мен механикаландырылған фермалардың бригадирі. 4. Бөлімшенің (кешеннің, ауыл шаруашылығы учаскесінің, ферманың) зоотехнигі. 5. Қой фермері. 6. Ветеринарлық дәрігер.
11.		«Жүзім шаруашылығы»	1. Жүзім өсіруші; 2. Жеміс өсіруші; 3. Шарап жасаушы; 4. Ауыл шаруашылығы техникасы жөніндегі Техник; 5. Агроном-жүзім өсіруші;
12.		«Бұршақ және майлы дақылдарды өсіру»	1. Тұқымдарды маринадтау желісінің операторы. 2. Әртүрлі дақылдарды өсіруге маманданған Фермер. 3. Егін өсіруші. 4. Пестицидтерді өсіру және пайдалану жөніндегі жұмысшы. 5. Бас агроном. 6. Топырақтанушы (<i>біліктілігі орташа</i>). 7. Агрохимик.
13.		«Мал шаруашылығындағы селекциялық қызмет (<i>асыл тұқымдық іс</i>)»	1. Мал шаруашылығындағы білікті жұмысшы. 2. Жануарлар мен құстарды қолдан ұрықтандыру жөніндегі Оператор. 3. Мал шаруашылығындағы ұрықтандыру технигі. 4. Асыл тұқымды Техник. 5. Ветеринариялық фельдшер-зертханашы. 6. Зерттеу инженері (жалпы бейін). 7. Қолдан ұрықтандыру пунктінң меңгерушісі.
14.		«Тозған жерлерді мелиорациялау»	1. Жерді мелиорациялау жөніндегі жұмысшы. 2. Агрохимик. 3. Техник-гидротехник. 4. Мелиорация және рекультивация

			инженері. 5. Топырақтанушы. 6. Зерттеу инженері (жалпы бейін).
15.		"Жайылымдарды суландыру"	1. Техник-гидрогеолог; 2. Суару технигі. 3. Мелиоратор-инженер. 4. Инженер-гидрогеолог. 5. Су шаруашылығындағы бөлімшелердің басшылары.
16.		"Ара шаруашылығы"	1. Ара өсірушінің көмекшісі 2. Ара өсіруші 3. Зоотехник (ара шаруашылығы бойынша) 4. Бас зоотехник (ара шаруашылығы бойынша)
17.		«Сиыр еті өндірісі»	1. Мал шаруашылығындағы техник-ұрықтандырушы 2. Ветеринариялық техник 3. Бөлімше бастығы (ферма, ауыл шаруашылығы учаскесі) 4. Бөлімше меңгерушісі (ауыл шаруашылығында) 5. Участке бастығы (ауыл шаруашылығында) 6. Бас инженер (ауыл шаруашылығында)
18.		«Көкөністер мен картоп өсіру»	1. Ашық және қорғалған жерде көкөністерді өсіру бойынша білікті жұмысшы. 2. Техник-жеміс-көкөніс өсіруші. 3. Тұқым өсіруші. 4. Ауылшаруашылық техникасының механик маманы. 5. Агроном. 6. Агроном-топырақтанушы. 7. Бас агроном.
19.		«Шитті мақтаны сатып алу және мақтаны бастапқы өңдеу»	1. Джин қондырғысының операторы. 2. Линтер жабдықтарының оператор. 3. Тоқыма өндірісінің кептіру жабдықтарының операторы. 4. Шикізат пен талшықты престер. 5. Талшықты материалдарды өңдеуді бақылау бойынша зертханашы. 6. Сапаны бақылау жөніндегі инженер. 7. Инженер-технолог.
20.		"Шошқа өсіру және өсіру"	1. Шошқа өсіру кешендері мен механикаландырылған фермалардың операторы. 2. Жануарлар мен құстарды қолдан ұрықтандыру жөніндегі Оператор. 3. Жануарларды ветеринариялық өңдеу жөніндегі Оператор. 4. Асыл тұқымды Техник. 5. Зоотехник.

			6.Ветеринарлық дәрігер.
21.		«Разведение птиц»	1.Птицевод. 2.Оператор инкубатора. 3.Оператор птицефабрик и механизированных ферм. 4.Ветеринарно-санитарный врач. 5.Ветеринарный врач. 6.Зоотехник. 7.Технолог-птицевод.
22.		«Садоводческая деятельность»	1.Тракторист-машинист сельскохозяйственного производства. 2.Оператор по обслуживанию и эксплуатации систем капельного орошения. 3.Садовод. 4.Фермер в садоводстве и питомниководстве. 5.Агроном.
	Барлығы:	22 КС	141 мамандық картасы

**2026 жылға арналған кәсіптік стандарттарды әзірлеу және
(немесе) жаңарту жоспары**

п/п	Кәсіби стандарт саласының (сферасының) атауы	Кәсіби стандарттың атауы	Мамандықтардың карточкаларының (тізімінің) атауы
Әзірлеу			
1.	Ауыл, орман және балық шаруашылығы	«Кадастр»	1.Кадастр бойынша Техник (4 деңгей). 2.Кадастр бойынша Техник (5 деңгей). 3.Маркшейдер (4 деңгей). 4.Маркшейдер (5 деңгей). 5.Маркшейдер (6 деңгей). 6.Кадастр инженері (5 деңгей). 7.Кадастр инженері (6 деңгей). 8.Кадастр инженері (7 деңгей). 9.Кадастр инженері (8 деңгей).
	Барлығы:	1 КС	9 мамандық карточкасы
Өзектендіру			
1.	Өңдеу өнеркәсібі	«Тамақ өнімдерінің сәйкестігін растау»	1.Тамақ өнімдерінің сәйкестігін бағалау саласындағы маман. 2.Тамақ өнімдерінің сәйкестігін растау жөніндегі сарапшы.
2.		"Астық өнімдеріне негізделген тамақ концентраттарын өндіру"	1.Буып-түюші. 2.Шикізатты дайындау жөніндегі Оператор. 3.Тамақ концентраттарын өндіру жөніндегі Оператор.

			4. Тамақ концентраттарын өндіру жөніндегі зертханашы. 5. Тамақ концентраттарын өндіру жөніндегі Технолог. 6. Тамақ концентраттарын өндіру жөніндегі бас технолог. 7. Бас директор.
3.		"Жарма өндірісі"	1. Буып-түюші-буып-түюші; 2. Жарма өндіру желісінің операторы; 3. Жарма өндірісінің зертханашысы; 4. Жарма өндірісінің технологы; 5. Жарма өндірісінің бас технологы; 6. Бас директор;
4.		"Ірімшік өндірісі"	1. Тиеу және түсіру қондырғысының операторы; 2. Зертханашы; 3. Сүт өндіру желісінің аппаратшысы; 4. Тамақ өндірісінің химигі; 5. Ірімшік жасаушы Технолог; 6. Тамақ өнеркәсібінің технологы; 7. Бас микробиолог; 8. Инженер-технолог (жалпы профиль);
5.		"Құрғақ және кептірілген жемістер, жидектер мен көкөністер өндірісі"	1. Тиеу және түсіру қондырғысының операторы; 2. Зертханашы (орта білікті); 3. Техник-технолог (жалпы профиль); 4. Бас технолог (өңдеу өнеркәсібі); 5. Бас директор;
6.		"Ұн өндіру"	1. Сүрлемші; 2. Элеваторды басқару пультінің операторы; 3. Зертханалық Химик; 4. Инженер-технолог (жалпы профиль); 5. Техник-технолог (Тамақ өнеркәсібі);
7.		"Сүт және сүт өнімдерін өндіру"	1. Орау машинасының операторы; 2. Сүт өндіру желісінің аппаратшысы; 3. Май жасаушы; 4. Ашытылған сүт өнімдерін өндіру операторы; 5. Зертханашы (орта білікті); 6. Микробиология инженері; 7. Технолог-химик; 8. Бас директор;
8.		"Ет және ет өнімдерін өндіру"	1. Ет ұшасын өңдеуші; 2. Мал қабылдаушы; 3. Мал союшы; 4. Ет және қосалқы өнімдердің тұрғыны; 5. Ет және ет өнімдерін тұздаушы;

			6. Тартылған ет құрастырушы; 7. Азық-түлік консервілеу технологы; 8. Бас технолог (өңдеу өнеркәсібі); 9. Бас директор;
9.		"Өсімдік майларын өндіру"	1. Орау, құю және таңбалау машиналарының операторы; 2. Зертханашы (орта білікті); 3. Зертхана бастығы (өңдеу өнеркәсібі); 4. Тамақ өнеркәсібінің технологы; 5. Бас директор;
10.		"Томат тұздықтарын өндіру"	1. Тамақ шикізаты мен материалдарын дайындаушы; 2. Томат тұздықтарын өндіру желісінің операторы; 3. Томат тұздықтарын өндірудің техник-технологы; 4. Зертханашы (орта білікті); 5. Инженер-технолог (жалпы профиль); 6. Өндірістік зертхана меңгерушісі; 7. Бас технолог; 8. Ұйымның Бас директоры;
11.		"Құс мяса өңдеу және консервілеу"	1. Өндірістегі жүк тиегіш; 2. Тазалаушы-жуушы (жалпы профиль); 3. Ет өнімдерін өндіруші; 4. Ет өнімдерін өндіру жөніндегі Оператор; 5. Тамақ өнімдерін бақылаушы; 6. Тамақ өнімдерін өндіру технологиясы бойынша Технолог; 7. Кәсіпорынның директоры (бастығы, басқарушысы);
12.		«Құс еті мен ет өнімдерін өндіру»	1. Өндірістегі жүк тиегіш; 2. Құс өңдеуші; 3. Тамақ өнімдерін бақылаушы; 4. Азық-түлік технологы; 5. Ветеринариялық-санитариялық дәрігер; 6. Инженер-механик (жалпы профиль); 7. Кәсіпорынның директоры (бастығы, басқарушысы);
13.		«Тауық жұмыртқасынан пастерленген ұнтақ және сұйық	1. Өндірістегі жүк тиегіш; 2. Тамақ өнімдерін қабылдаушы-тапсырушы; 3. Орау машинасының операторы.

		өнімдер өндірісі»	4. Өндіріс желісінің операторы. 5. Тамақ өндірісінің химигі. 6. Зертхана бастығы (ауыл шаруашылығында). 7. Тамақ өнімдерін өндіру технологиясы бойынша Технолог; 8. Инженер-механик (жалпы профиль). 9. Кәсіпорынның директоры (бастығы, басқарушысы).
14.		«Шырындар мен шырынды сусындар өндірісі»	1. Өндірістік жұмысшы; 2. Шырын өндірісінің техник-технологы; 3. Тамақ өнімдерін өндіру желісінің операторы;
15.		«Жемістерді, жидектер мен көкөністерді өңдеу және консервілеу»	1. Тиеу және түсіру қондырғысының операторы; 2. Көкөністер мен жемістерден консервілер өндіру операторы; 3. Зертханашы (орта білікті). 4. Консервілерді зарарсыздандыру аппаратшысы. 5. Химик (жалпы профиль). 6. Тамақ өнімдерін өндіру технологиясы бойынша технолог. 7. Бас технолог (өңдеу өнеркәсібі). 8. Бас директор.
16.		"Жеміс-жидек және көкөніс шырындарын өндіру"	1. Тиеу және түсіру қондырғысының операторы; 2. Купажист (жалпы профиль); 3. Автоматты желі операторы; 4. Техник-технолог (жалпы профиль); 5. Зертханашы (орта білікті); 6. Бас технолог (өңдеу өнеркәсібі); 7. Кәсіпорынның бас директоры;
17.		«Производство снеков»	1. Өндірістегі жүк тиегіш. 2. Купажист (жалпы бейін); 3. Тағамдар өндіру желісінің операторы. 4. Техник-технолог (жалпы бейін). 5. Бас технолог (өңдеу өнеркәсібі). 6. Ұйымның Бас директоры.
18.		«Ұн-жарма өнімдерін, крахмал және крахмал өнімдерін өндіру»	1. Сүрлемші. 2. Астық және тұқым кондиционері; 3. Элеваторды басқару пультінің операторы. 4. Диірменші. 5. Ұн тарту өндірісінің аппаратшысы. 6. Жарма өндірісінің аппаратшысы. 7. Астықты өңдеу аппаратшысы. 8. Бас ірі қара (крупянщик).

19.		«Сүт өнімдерін өндіру»	1. Сүт және сүт шикізатын сепараторшы. 2. Сүтті және басқа да сүт шикізатын қоюлату аппаратшысы. 3. Сүтті пастерлеу және салқындату аппаратшысы. 4. Ашытқы өндірісіндегі Оператор. 5. Ашытылған сүт және балалар сүт өнімдерін өндіру аппаратшысы. 6. Балмұздақ өндіру желісінің операторы. 7. Құрғақ сүт өнімдерін өндіру аппаратшысы. 8. Ірімшік жасаушы-шебер. 9. Май жасаушы-шебер. 10. Тұтас сүт және ашытылған сүт өнімдерін өндіру шебері. 11. Инженер-технолог.
20.	Ауыл, орман және балық шаруашылығы	«Балық шаруашылығы және балық өнімдерін өндіру»	1. Балықты және басқа да су жануарларын өсімін молайту және/немесе тауарлық өсіру саласындағы маман (балық өсіруші инженер); 2. Балық және басқа су жануарлары аурулары саласындағы маман (ихтиопатолог); 3. Балық ресурстарын және басқа да су жануарларын қайта өңдеу технологиясы саласындағы маман (инженер-технолог); 4. Өнеркәсіптік балық шаруашылығы саласындағы маман (балық аулау жөніндегі инженер); 5. Балық және басқа да су жануарларына арналған жем өндіру саласындағы маман (инженер-технолог).
21.	Өңдеу өнеркәсібі	"Ірі қара малдың мяса сою және өңдеу"	1. Ет комбинатын басқарушы; 2. Мал сою желісінің операторы; 3. Технолог; 4. Ет өңдеу цехының операторы; 5. Ет ораушы; 6. Теріні тұздаушы;
22.	Ауыл, орман және балық шаруашылығы	«Ауыл шаруашылығы дақылдарын өсіруге және жануарларды өсіруге ықпал ететін қызмет және	1. Шөп шабушы; 2. Шағын механикаландыру құралдарының машинисі; 3. Ауыл шаруашылығы машиналары мен қондырғыларының машинисі; 4. Ауыл шаруашылығы машиналарын жөндеуші;

		егінді өңдеу жөніндегі қызмет»	5.Мал шаруашылығы кешендері мен механикаландырылған фермалардың операторы. 6.Агроөнеркәсіптік кешеннің техник-механигі. 7.Еңбекті қажет ететін процестерді механикаландыру жөніндегі техник. 8.Өсімдік шаруашылығындағы Инженер-механик. 9. Мал шаруашылығындағы Инженер-механик. 10.Ауыл шаруашылығы өнімдерін бастапқы өңдеу және сақтау жөніндегі инженер-механик; 11.Машина-технологиялық станциясының Инженер-механигі; 12.Кіші ғылыми қызметкер; 13.Ғылыми қызметкер; 14.Аға ғылыми қызметкер; 15.Жетекші ғылыми қызметкер; 16.Кәсіпорынның директоры (бастығы, басқарушысы) жаңа өнімдерді әзірлеу жөніндегі жобаның басшысы;
23.		«Өсімдіктердің көбеюі»	1. Жұмысшы, көшет отырғызу; 2.Бау-бақша шаруашылығында біліктілігі жоқ жұмысшы; 3. Егін өсіруші; 4.Агроном-топырақтанушы-агрохимик; 5. Егістік дақылдарын өсіру бойынша агроном-техник; 6. Өсімдіктерді қорғау агрономы; 7. Тұқым шаруашылығы бойынша Агроном; 8. Жаңа техника мен технологияны енгізу жөніндегі Инженер. 9.Бас агроном.
	Барлығы:	23 КС	165 мамандық карточкасы

10. Қорытындылар мен ұсыныстар

Қазақстан Республикасының еңбек нарығы соңғы жылдары қарқынды дамып, кәсіби қауымдастыққа да, әртүрлі деңгейдегі білім беру ұйымдарына да жаңа талаптар қойып отыр. Қазіргі уақытта көптеген салаларда белгілі бір кәсіптің жұмыскерлеріне және нақты еңбек функцияларына (лауазымдарға) сәйкес келетін біліктіліктерге қойылатын талаптарды жүйелі түрде айқындайтын бірыңғай тетік толық қалыптаспаған.

Бұл міндетті кезең-кезеңімен жаңа талаптарға сәйкес әзірленетін кәсіптік стандарттар және саланың негізгі нормативтік құжаты болып табылатын салалық біліктілік шеңбері шешеді.

Жалпы, салалық біліктілік шеңбері (СБШ) – бұл біліктілік деңгейлерін, құзыреттерді, білімді, машықтар мен дағдыларды ұлттық біліктілік жүйесімен өзара байланыстыратын нормативтік-құқықтық және әдіснамалық құжат. Оның негізгі мақсаты – біліктілік деңгейлерін жүйелеу және әрбір деңгей бойынша еңбек қызметіне қойылатын талаптарды айқындау.

Әзірленген Салалық біліктілік шеңбері 2023 жылғы 4 шілдедегі №14-VIII «Кәсіптік біліктіліктер туралы» Қазақстан Республикасының Заңына, сондай-ақ ауыл шаруашылығы және ветеринария саласын реттейтін нормативтік құқықтық актілерге сәйкес әзірленді.

Салалық біліктілік шеңберін әзірлеу және енгізу келесі міндеттерді шешуге мүмкіндік береді:

- еңбек нарығын дамытудың стратегиялық бағыттарын және техникалық, кәсіптік, орта білімнен кейінгі, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру жүйесінде кадрлар даярлау бағыттарын айқындауға;

- жұмыс берушілердің, кәсіптік стандарттарды әзірлеушілердің және басқа да мүдделі тараптардың қызметін үйлестіруге;

- кәсіптік стандарттарды әзірлеу мен өзектендірудің қысқа және орта мерзімді жоспарларын қалыптастыруға;

- кәсіптік біліктіліктерді білім деңгейімен, біліммен, машықтармен және дағдылармен өзара байланыстыра отырып жүйелеуге.

Болашақта Салалық біліктілік шеңбері ауыл шаруашылығы және ветеринария саласы мамандарына қойылатын негізгі талаптарды айқындауға, сондай-ақ еңбек нарығы мен жұмыс берушілердің сұраныстарын ескере отырып жаңа кәсіптік стандарттарды әзірлеуге және қолданыстағы кәсіптік стандарттарды өзектендіруге әдіснамалық негіз болады.

Ауыл шаруашылығы және ветеринария саласының салалық біліктілік шеңбері Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіптер жіктеуішіндегі 113 кәсіпті, экономикалық қызмет түрлерінің 44 ішкі сыныбын және экономикалық қызметтің 31 кіші түрін қамтиды.

Ауыл шаруашылығы және ветеринария саласындағы Салалық біліктілік шеңберін бекіту немесе өзектендіру, сондай-ақ кәсіптік біліктіліктерге қатысты өзге де мәселелерді қарау Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігі жанынан құрылған Ауыл шаруашылығы және ветеринария саласы бойынша кәсіптік біліктіліктер жөніндегі салалық кеңестің құзыретіне жатады.